

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

İHSAN SÜREYYA SİRMA

İSLAMİ TEBLİĞİN
MEDİNE DÖNEMİ
VE CİHAD

10. BASKI

Düzenleyen: bilginDK
2018-07-11

İÇİNDEKİLER

Önsöz, 9

Hicrî 1. Sene

Hz. Peygamber ve Devlet, 13

Cihad dönemi başlıyor, 19

Cihadla ilgili Ayetler, 21

Cihad'la ilgili Hadis-i Şerifler, 24

İlk Seriyeler, 29

Hamza b. Abdî'l-Muttalib Seriyyesi, 29

Sa'd b. Ebi Vakkas Seriyyesi, 30

Hicrî 2. Sene

El-Ebvâ (Veddan) gazvesi, 31

Buvât Gazvesi, 32

El-'Uşeyre Gazvesi, 32

Birinci Bedir Gazvesi, 33

Abdullah b. Caş Seriyyesi, 33

Bedir Savaşı, 35

Yahudi düşmanlığı ortaya çıkıyor, 41

Basın devrede, 42

Şair Gazeteci Ebû Afek, 43

Benû Kaynuka Savaşı, 44

Cihâd durmuyor, 45

Hicrî 3. Sene

«... Yerin altı üstünden yeğdir.», 47

Bir Yahudi Gazeteci Daha Öldürülüyor, 48

Uhud Savaşı, 49

Basın yine devrede, 50

Kölelere Hürriyet Va'dediliyor, 51

Kadınlar, savaş için erkekleri tahrik ediyor, 52

Münâfıkların tutumu, 54

Peygamber insan öldürüyor, 55

Yenilginin sebebi, 56

Hanzala, 56

Netice, 57

Hamrau'l-Esed, 59

Hicrî 4. Sene

Reci' hadisesi, 61

Bi'r-Ma'ûna hadisesi, 62

Nadir Yahudileri Hz. Peygamber (s.a.)'e suikast düzenliyor, 64

Münâfıklar daima Yahudilerin safında, 65

Değerlendirme, 67

Hicrî 5. Sene,

Dumettî'l Cendel gazvesi, 69

Benu'l-Mustalik Savaşı, 69

Münâfıklar İleri Sıkıyor, 70

«Ben, Allah yolunda öldürülmeyi, sonra dirilip tekrar öldürülmeyi, sonra dirilip tekrar öldürülmeyi, sonra dirilip tekrar öldürülmeyi ve bunun hep böyle devam etmesini isterdim.»

Hz. Muhammed (s.a.v.)

Allah'ın, Kendi mesajını insanlara tebliği için görevlendirdiği Peygamberlerin sonuncusu olan Hz. Muhammed (s.a.v.), Mekke'deki çileli ve işkenceli dönemden sonra Medine'ye hicret etmiş; İslâmî tebliğe orada devam etmiştir.

İlerideki sahifelerde de görüleceği üzere, İslâmî tebliğin Medine dönemi, Mekke döneminden farklılıklar arz etmekle beraber, hedef aynı olmasına rağmen, tebliğ yöntemleri değişmiştir.

Bu yöntem farklılıklarının çoğu, Medine döneminde oluşan İslâm Devletinin yapı ve imkânlarından kaynaklanmaktadır.

Mekke döneminde, kâfir devlet rejiminin müslümanlara uyguladığı baskı ve devlet terörü, İslâmî tebliğ imkânını en aza indirmiş; devlet polisince uygulanan işkence had safhaya ulaşarak müslümanların şehid olmalarına, sakat kalmalarına veya hiç olmazsa hapsedilerek cemiyetten tecrid edilmelerine sebebiyet vermiştir.

Mekke Devletinin sadece müslümanlara uyguladığı -çünkü Mekke'de başka din salıkları olduğu halde onlar için böyle bir baskı ve işkence söz konusu

değildi- bu devlet terörü, o dereceye vardı ki, değil İslâmî tebliği devam ettirme, İslâmî yaşamı bile sürdürmeye imkân yoktu.

Bu imkânsızlık hicreti meydana getirdi. Hicret tebliğ içindi, yaşam için değil! Hicret, yapılacak olan atak ve fetih için bir gerilmedir, konsantre olmadır. Hicret, Mekke şirk devletini en büyük inkılâbla devirip, onun yerine İslâm kanunlarını hükümfermâ etmek için yapılan bir "kamp değiştirme" taktiğidir.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Medine'de İslâm Devletini kurunca, İslâmî tebliğ devletleştirdi. Devlet, onun için kuruldu, onun için vardı. Allah davasını her tarafa tebliğ için teşkil edildi İslâm Devleti.

İslâm davası, devletle güçlenip, Allah'ın savaşa izin vermesiyle, askerî cihad dönemi başladı.

Hattızatında İslam, topyekün bir cihâd'dan, cehd'den, Allah yolunda mücadeleden ibârettir.

Kâfirlere İslâm'ı tebliğ etmek için yapılan savaşlar cihâd'sa; namazı gerektiği gibi kılmak, oruç tutmak, hırsızın elini kesmek, zinâ yapan erkek ve kadınları recmederek öldürmek, put heykellerine saygı göstermemek, tapmamak v.s. birer cihâd'dır.

Cihâd, Allah'ın istediği gibi İslâm'ın yaşanmasıdır. Dolayısıyla İslâmî tebliğ uğruna verilen bütün mücâdele ve yaşanması için yapılan bütün mücâhede, cihâd'dır.

Böyle ele alındığı takdirde, görülecektir ki, İslâm Devletinin tüm faaliyetleri, cihâd'ı içermektedir.

Biz, bu kitapçığımızda, cihâdın sadece bir yönü olan askerî cihâd'ı incelemeyi hedef tuttuğumuzdan, meseleleri mümkün mertebe özlü aktarmaya çalıştık.

Bu küçük çalışmada, Devletin yoğun işleri yanında, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in askerî cihâda ne kadar önem verdiği, on senelik Medine hayatının ekserisini Allah yolunda savaşmaya ayırdığı görülecektir.

Hz. Muhammed (s.a.v.), «Hem merhamet, hem

silâh Peygamberi» idi.(1). O, davasıyla, dünya tarihinin en büyük inkılâbını yapmış; aksiyonu, cesareti, merhameti, devlet yönetimi, ordu komutanlığıyla, tüm insanlığa örnek olmuştur. Çünkü Allah şöyle buyuruyor:

«Sizin için Resûlallah'da en güzel örnek vardır.»(2)

Onu örnek ve önder alıp, davasına sarılanlara ne mutlu

İ.S. SİRMA
Erzurum, Mart 1986

(1) Hadis.

(2) Kur'an-ı Kerim, Ahzâb sûresi, 21.

Hz. Peygamber ve Devlet

Hz. Muhammed (s.a.v.)'in devlet anlayışını anlayabilmemiz için, onun görevinin ne olduğunu çok iyi kavramamız gerekir. Aksi takdirde, yanlış netice ve yorumlara varmamız kaçınılmaz olur.

Allahu Te'âlâ, ona verdiği görev hakkında şöyle buyurmaktadır:

«(Ey Muhammed) seni -sadece Araplara değil- bütün insanlara, mü'minler için cenneti müjdeleyici, kâfirler için olan cehenem azabından da korkutucu olarak görderdik. Fakat insanların çoğu bunu bilmezler.» (3)

Yaratılış gayesi sadece Allah'a kulluk etmek olan insan (4), bu kulluğu yerine getirmekle mükellef olduğundan, Allah tarafından kendisine, kulluğunu nasıl ifâ edeceğine dair programlar gönderilmiştir ki, Kur'an bunların en son gelenidir.

Bu son gelen ilâhî hayat programında Allahu Te'âlâ, Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.) aracılığıyla

(3) Kur'an-ı Kerim, Sebe' sûresi, 28

(4) Kur'an-ı Kerim, ez-Zariyât sûresi, 56

kulluklarını nasıl yerine getireceklerine dair şu kesin emri veriyor:

«Rabbinizden size indirilen (Kur'an-ı Kerim)'e uyun, ondan başka(larını) velîler(âmirler edinip de kendilerin)e uymayın»(5)

Bu kesin emrin ışığı altında, Allahu Te'âlâ, başka hiç bir şekilde bir kulluk, yâni hayat nizamını kabul etmediğini de şöyle ferman buyuruyor.

«Kim İslâm'dan başka bir din (topyekûn bir hayat nizamı) isterse, ondan asla kabul olunmaz ve o, âhiretde de en büyük zarara uğrayanlardandır»(6)

İşte Hz. Muhammed (s.a.v.), Allah'ın istediği bu hayat nizamını bütün insanlığa tebliğle görevliydi; O'na tevdi edilen peygamberlik, bunu iktiza ediyordu.

Hz. Muhammed (s.a.v.), adı «İslâm» olan bu yeni din'i, yâni hayat nizamını, içinde bulunduğu Devlet olan Mekke'de tebliğ etmeye başlar başlamaz, Mekke Hükûmetinin tepkisiyle karşılaştı.

Mekke Hükûmetinin bu sert tepkisinin sebebi, Devletini tehlikede görmesinden ileri geliyordu. Çünkü Hz. Muhammed (s.a.v.)'in tebliğ ettikleri kabul edilse, Mekke Devletini idare eden ve insanlar tarafından yapılmış olan kanunların yerini, ilâhi kanunlar alacaktı ki bu, onların işine gelmiyordu. Zira Hz. Muhammed (s.a.v.), onların Devletinin meşru görüp teşvik ettiği içkiyi, fuhuşu, kumarı v.s.yi yasaklayacaktı kendi kuracağı devlette...

İnsanların yaptıkları kanunlarla yönetilen Mekke Devleti, Hz. Muhammed (s.a.v.) ve onun arkadaşlarına çok şiddetli ve acımasız bir Devlet terörü uyguladıklarından, İslâm sadece imân safhasında kalabiliyordu. Onun için, baskının hâkim olduğu bu dönemde, Hz. Muhammed (s.a.v.) yalnız ileride İslâm

(5) Kur'an-ı Kerim, A'râf sûresi, 3

(6) Kur'an-ı Kerim, Al-i İmrân sûresi, 85

Devletinin birer yöneticisi veya komutanı olacak insanları yetiştiriyordu. Müslüman insanın inşâ dönemi bu dönem...

Müslümanlar için en zor olan bu aşamada, Peygamber'den en küçük sahabeye kadar, işkence görmeyen hiç bir müslüman yok. Mekke Devleti, Allah nizamını isteyen bu insanları hapsediyor, prangaya vurup çöl kumlarına yatırıyor, zincirlere vurup sokaklarda sürüklüyor ve bu arada Allah'a kavuşanlar da şehid oluyordu...

Mekke Devletinin bunca baskı ve terörüne rağmen, hiç bir müslüman davasından taviz vermiyor; tutuşmuş olan İslâm meşalesi yanmaya devam ediyordu.

Hz. Muhammed (s.a.v.), o zorlu günler için şöyle buyuruyor:

«Benim Allah yolunda çektiğim ezayı hiç kimse çekmedi; benim Allah yolunda korkutulduğum kadar hiç kimse korkutulmadı. Bilâl'le öyle otuz gün geçirdik ki, Bilâl'in koltuğu altında saklayabildiğinden başka, bir canlının yiyeceği kadar yiyeceğimiz yoktu.»(7)

Bütün bu sabır ve metanete rağmen, Mekke'de İslâmî bir hayat sürdüremeyen müslümanlara hicret izni verildi.

Önce Habeşistan'a, daha sonra da Medine'ye yapılan hicrete bizzat Hz. Muhammed (s.a.v.) iştirak ederek, milâdî 622 yılında Medine'ye yerleşti.

Medine'nin sosyal yapısı, Mekke'den farklı olup, orada bir devlet yoktu. Evs ve Hazrec adındaki iki büyük Arap kabilesi, âdeta şehrin hakimleri durumundaydılar. Benû Kaynuka', Benû Nadîr ve Benû Kurayza gibi Yahudi kabileleri de bu iki Arap kabilesinin bağımlıları (mevâli) durumundaydılar.

Her ne kadar Medine'de bir devlet yok idiyse de; Hz. Muhammed (s.a.v.)'in oraya gelip, İslâmî tebliğe de-

(7) İhsan Sürcyya Sırma, İslâmî Tebliğin Mekke Dönemi ve İşkence, İstanbul, 1983, s. 54.

vam etmesinden sonra, gayr-ı müslim unsurların, İslâm düşmanlığı yapmayacakları garanti değildi. Bunu çok iyi bilen Hz. Muhammed (s.a.v.), Medine'ye gelir gelmez, kendisi de bizzat mübarek omuzlarında kerpiç taşıyarak bir cami yaptırdı.

Bu sıralarda, Medine halkını sömürmek için, onları kendi bağımlıları yapmak sevdasına düşmüş olan Abdullah ibn Übeyy adında birisi, kendisini Medine Kralı ilân etmek istiyordu. Hatta Yahudi kuyumcuları onun için altından bir taç bile yapmışlardı.

Abdullah ibn Übeyy'in kral ilân edilmesi demek, Medine' de bir devletin kurulması demekti. İslâm dışı bir tarzda kurulacağından da, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bu devlete karşı çıkacağı tabii bir hadiseydi. Ve böyle bir durumda, olaylar Mekke'dekinden farksız olmayacaktı. Yâni İslâmî esaslara uymayan bu Devlet, İslâm düşmanlığı yaparak, müslümanları ezmeye çalışacak ve İslâmî tebliğe mani olmak için her çareye başvuracaktı.

İkinci bir husus da şudur ki, müslümanların Medine'ye hicret etmelerine rağmen, Mekke Devletinin tehlikesi tamamen bertaraf edilmiş değildi; her an için Medine'de toplu halde bulunan müslümanlara saldırabilirdi. Nitekim, müslümanları barındırmamaları için, durmadan Medinelilere tehdit haberleri gönderiyorlardı.

Bu iki tehlikeye maruz kalmamak için, Hz. Peygamber (s.a.v.) erken davranarak Devlet'i hedef aldı. Müslümanların ezilmemeleri için devleti ele geçirmeliydi. Aksi takdirde, Allah'ın kanunlarına değil, beşer kanunlarına bağımlı olan bu devlet, müslümanlara göz açtırmayacak; veya hiç olmazsa, İslâm'ın bazı esaslarının tatbikine müsaade etmeyecekti.

İşte böyle bir tehlikeye karşı müslümanları korumak ve Allah'ın kanunları gereği gibi tatbik etmek için, bir devlet kurmak gayesiyle, Hz. Peygamber (s.a.v.), «Medine'deki Arap ve Yahudi kabile reislerini bir araya

toplayarak, onlara şöyle dedi: «Sizin bir devletiniz olmadığı için, devamlı olarak savaş halindesiniz. Üstelik, Medine dışından bir düşman ordusu, içimizden bir kabileye saldırırsa, o kabile yalnız kahr. Gelin bir devlet kuralım ve Medine dışından gelecek her düşman saldırısına karşı müştereken müdafaa yapalım.»

Hız. Peygamber (s.a.v.)'in bu teklifi kabul edildi ve tabir caizse, koalasyon şeklinde bir konfederatif devlet kuruldu. Resûlullah (s.a.v.), bu devletin elli iki maddelik Anayasasını yazdırarak (dikte ettirerek) Devlet Reisi oldu. Böylece kendisinde Peygamberlik ve Devlet Başkanlığı sıfatlarını toplamış oldu.»(8)

Bu sıralarda Medine'nin nüfusu 10-15 bin kadar olup, müslümanlar bu nüfusun onda birini (1/10) teşkil ediyordu. Ne varki, Medine'de azınlık olmalarına rağmen, Devleti ele geçirmişlerdi. Artık bütün insiyatif Hız. Peygamber (s.a.v.)'in elindeydi.

Hız. Muhammed (s.a.v.), Devleti ele geçirmesine rağmen, günden güne bu devletin büyüdüğünü ve müslüman sayısının çoğaldığını gören Yahudiler ve liderleri Abdullah İbn Ubeyy olan münâfıklar, İslâm düşmanlığına başladılar. Hatta Yahudiler, hazırlanan Anayasa'ya göre müslümanların müttefikleri olmalarına rağmen, Mekke Devletinin ordusuyla birleşerek, müslümanlarla savaştılar. Fakat Resûlullah (s.a.v.), çok erken davranıp, Devleti ele geçirdiğinden, Medine'deki gayr-ı müslim unsurlar fazla varlık gösteremediler ve İslâm hükümrân oldu.

Gerçi Medine'de yaşayan vatandaşların hepsi müslüman değildi, fakat önemli olan, İslâm ahkâmının uygulanmasıydı. Gaye, herkesin müslüman olması değil -zaten fiiliyatta buna imkân da yok-, herkese İslâm ahkâmını uygulamak ve Allah'ın kanunlarını hâkim kıl-

(8) Ay. es. s. 135-36.

maktı.

Hız. Peygamber (s.a.v.), camisini hem Devlet merkezi, hem Başkomutanlık, hem eğitim merkezi (Suffa) ve hem de ibâdethâne yaptı.

Bir kaç sene içinde üç milyon kilometre kare genişliğinde bir Devlet olan Medine'deki İslâm Devletini, Mekke müşriklerinin ayakları altında işkence çeken ve müslüman olmadan evvel, birer cani, birer eşkiya olan ve fakat müslüman olduktan sonra insanlığın en güzel hasletlerini kendilerinde toplayıp, Ahsen-i takvim bayrağına sarılan, kendilerini Allah'a ve O'nun Resûlü'ne adanmış insanlar yönetiyordu. Bunlar, Mekke döneminde oluşan potansiyel, Medine döneminde, enerjiye dönüşen kılıçlaşmış kahramanlardı.

Onların lideri olan Hz. Peygamber (s.a.v.), kendinden önce gönderilen bütün peygamberlerin önderi, insanlık tarihinde, geçmiş ve gelecek bütün devlet başkanları ve komutanlara örnek olması gereken bir insandı...

Ne mutlu onun ümmetindenim diyene!..

Çok kısa olarak cihâd'ı tarif edersek şöyle diyebiliriz:

Cihad; Allah ahkâmının her tarafta uygulanmasını temin için mü'minin canıyla, malıyla verdiği mücadeledir. Bu mücadele, ya sözle, yazıyla, sohbetle; veya savaşla olur.

Cihad, İslâm'ın en önemli müesseselerinden biridir. Bunun böyle olduğu, Kur'an-ı Kerim'deki onlarca ayet ve Sünnet'teki yüzlerce hadis'le sabittir.

Ashnda, İslâm'ın cihâd müessesesi bilinmezse, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yirmi üç senelik mücadelesi de anlaşılmaz. Cihâd'ın önemi anlaşılmazsa, «Bir Peygamber de savaşır mı?» gibi yersiz sorular atılır ortaya... Veya bunun tam aksine; sanki gayr-ı müslimlere hesap verilme zorunluluğu varmış gibi, «İslâm kılıç dini değil!» diye, yersiz savunmalara girişilir.

Şurasını kabul etmemiz lâzımdır ki, hiç kimsenin, İslâm'ı veya onun herhangi bir müessesesini, olduğundan başka göstermeye hakkı yoktur. İslâm neyse, odur; hiç kimsenin hayal ve düşüncelerine veya mantığına göre bir İslâm uydurulamaz!

Allah, «Hacc esnâsında kurban kesilecek» buyur-

duysa, insanın bunu değiştirmeye ne hakkı ve ne de selâhiyeti vardır. Yok efendim, isrâf ediliyormuş, veya «bu kadar hayvanı boğazlamak gaddarlıktır» gibisinden laflar ederler... Ederler amma, her gün kasaba gidip, pirzola, biftek almayı da ihmâl etmezler... Bu mu onların merhametçiliği? Bu tipler, hem müslüman olmazlar -zaten onları «olun» diye zorlayan da yok -hem de onlara kalmış gibi, İslâmî konularda ahkâm keserler. İslâm'ı, hatta Arapça'yı bilmeden, İslâm hakkında fetva verirler. Bir tıp doktoru, bir mühendis, bir Başkan -ne Başkanı olursa olsun- kolayca hüküm veriyor İslâm hakkında. Bu şuna benziyor: Bir müddet önce (12 Kâsım 1982), Fransız dışişleri bakanı Claude Chesson, resmî bir ziyaret için Kuveyt'e gitti. Orada yaptığı açıklamada şöyle diyor: «Zaten İslâmiyet de İran ile Irak arasındaki savaşı tasvip etmez...» Münafıklık ancak bu derece olur doğrusu!.. Her şeyden evvel, Chesson'un ne işi var Kuveyt'de? Bu savaş için ciğeri mi parçalanıyor? Birbiriyle savaşan müslümanları barıştırmaya mı gitti? Yoksa bu münafık diplomat, bu savaşın sona ermemesi için plânlar mı çeviriyor? Beyaz örtülü Arap şeyhleri de güzel güzel dinlediler dostlarını... Ve, Fransa'dan alacakları bilmem ne kadar silâh için antlaşma metnine paraf koydular... Sayın Mösyö İslâm'ın istediğini anlatmak sana mı kaldı? Bu kadarını biliyorsan, niçin bu zavallılara silâh satmaktan vazgeçmiyorsunuz. Çünkü bu sattıklarınız çikolata veya oyuncak değil! İnsan öldürmek için imâl ettiğiniz «mirağ»lardır! Ama kendi yönünden haklısın. Geçim dünya-sı...

Cihad müessesesi de böyledir. Onu İslâm dışı sayarsanız, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bunca savaşlarını nasıl izâh edersiniz? Sanki Hz. Peygamber (s.a.v.)'in müdafası onlara kalmış gibi, «o merhamet sahibiydi, savaş yapmazdı» diye ona iftirada bulunurlar.

Kendinin ne olduğunu, en güzel şekilde o ifade et-

miştir:

«Ben merhamet Peygamberi, ben silâh peygambere-riyim». Onun bir başka hadis-i şerifi de şöyledir:

«Cennet kılıçların gölgesindedir.» (9)

Şimdi, cihâd'la ilgili, Kur'an-ı Kerim'de geçen ayetlerden ve Sünnet'de geçen hadislerden bazı misâller vermek istiyoruz. Tâki, hissî değil, gerçeklerden sözettiğimiz görülsün!

Cihadla İlgili Ayetler

«Hakıykat, imân edenler, bir de Allah yolunda, (yurdlarından) hicret edip de savaşanlar (yok mu?) işte onlar Allahın rahmetini umarlar. Allah (mü'minleri) hakkıyla yarlıgayıcı (onları) cidden esirgeyicidir.»(10)

«Yoksa siz -Allah içinizden savaşanlar (la savaşmayanlar) belli etmeden- sebât edenler (le etmeyenler)i belli etmeden cennete girivereceğinizi mi sandınız?» (11)

«Mü'minlerden özür sâhibi olmaksızın (evlerinde) oturanlarla Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla savaşanlar bir olamaz. Allah, mallarıyla canlarıyla savaşanları, derece itibariyle, oturanlardan çok üstün kıldı. (Gerçi) Allah hepsine de cenneti va'd etmiştir. (Fakat) Allah, savaşanlara oturanların üstünde daha büyük bir ecir vermiştir.» (12)

«Ey imân edenler, Allah'dan korkun, O'na (yaklaşmaya) vesile arayın ve O'nun yolunda savaşın. Tâki muradınıza eresiniz.»(13)

(9) Buhârî, Sahih, cihâd -22, 112, 156; Müslim, Sahih, cihâd -2 İmâre 146; Ebû Davud, Sünen, cihâd- 89; Tirmizi, Sünen, fedâilu'l-cihâd- 23; Ahmed b. Hanbel, Musned, IV, 354, 396.

(10) Kur'an-ı Kerim, Bakara sûresi, 218.

(11) Kur'an-ı Kerim, Al-i İmrân sûresi, 142.

(12) Kur'an-ı Kerim, Nisâ sûresi, 95.

(13) Kur'an-ı Kerim, Mâide sûresi, 35.

«Ey imân edenler, içinizden kim dininden dönerse Allah -mü'minlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı onurlu ve zorlu, Kendisinin onları seveceği, onların da Kendisini seveceği- bir kavim getirir ki onlar Allah yolunda savaşırlar ve hiç bir kınayıcının kınamasından (dedi kodusundan) çekinmezler. Bu, Allah'ın lutf-u inâ-yetidir ki onu kime dilerse ona verir. Allah ihsanı bol olan, en çok bilendir.» (14)

«İmân edip hicret edenler, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihâd'da bulunanlar, hicret edenleri barındırıp yardım edenler (yok mu), işte onlar (mirasda) birbirlerinin velileridir. İmân getirip de hicret etmeyenlere ise, hicret edecekleri zamana kadar, sizin onlara hiç bir şey ile velâyetiniz yoktur. (Bununla beraber) eğer onlar din hususunda sizden yardım isterlerse yardım etmek üstünüze borçtur. Şu kadar ki sizinle aralarında muahede bulunan bir kavim aleyhinde değil. Allah yapacaklarınızı hakkıyla görücüdür.» (15)

«İmân edip de Allah yolunda hicret ve cihâd edenler, barındıranlar, yardım edenler: İşte gerçek mü'min olanlar bunlardır. Mağfîret ve ucsuz bucaksız rızık da onlarındır.» (16)

«Henüz imân edip de hicret ve sizinle beraber cihâd edenler (e gelince:) Onlar da sizdendir.»(17)

«Siz hacc sakalığını, mescid-i haram'ın i'marını Allah'a, âhîret gününe inanan, Allah yolunda cihâd eden kimse(lerin amelleri) gibi mi tuttunuz? Bunlar (bu iki sınıf) Allah yanında bir olmazlar. Allah zâlimler gürûhuna hidâyet vermez.»(18)

«İmân edenlerin, hicret edenlerin, Allah yolunda

(14) Kur'an-ı Kerim, Mâide sûresi, 54.

(15) Kur'an-ı Kerim, Enfâl sûresi, 72.

(16) Aynı sûre, 74.

(17) Aynı sûre, 75.

(18) Kur'an-ı Kerim, Tevbe sûresi, 19.

mallarıyla, canlarıyla **savaşın** Allah yanında derecesi çok büyüktür. Kurtuluşa (dünya ve âhiret saadetine) erenler de işte onların ta kendileridir.» (19)

«Deki: «Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz eşleriniz, kabileniz, elinize geçirdiğiniz mallar, kesâd(a uğramasın) dan korka geldiğiniz bir ticaret ve hoşunuza gitmekte olan meskenler size Allah'dan, O'nun peygamberinden ve O'nun yolundaki bir cihâd'dan daha sevgili ise, artık Allah'ın emri gelinceye kadar bekleye durun. Allah fasıklar gürûhunu hidâyete erdirmez.» (20)

«(Ey mü'minler) sizler gerek hafif, gerek ağırlıklı olarak elbirlik **savaşa** çıkın. Allah yolunda mallarınızla, canlarınızla cihâd edin. Eğer bilerseniz bu, sizin için çok hayırlıdır.»(21)

«(Vazife yalnız senin üzerindedir). O halde kâfirlerle boyun eğme de, bununla (bu Kur'an ile) onlara karşı olanca **savaşınla** büyük bir mücâhede yap.» (22)

«Bizim uğrumuzda cihâd edenlere gelince: Biz onlara elbette yollarımızı gösteririz. Şüphesiz ki Allah her halde ihsan erbâbıyla beraberdir.»(23)

«Andolsun sizi imtihan edeceğiz. Tâki içinizden **mücahidleri** ve sabr-u sebât edenleri belirtelim. Haberlerinizi açıklayalım.»(24)

«Mü'minler ancak o kimselerdir ki Allah'a ve Resûlü'ne imân ettikten sonra şüpheye sapmayıp Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla savaşsınlar. İşte onlar (imânlarında) sâdık olanların ta kendileridir.»(25)

«Allah'a ve peygamberi'ne imân (da sebât) eder, mallarınızla, canlarınızla da Allah yolunda **çarpışsın**»

(19) Aynı sûre, 20.

(20) Aynı sûre, 24.

(21) Kur'an-ı Kerim, Tevbe sûresi, 41.

(22) Kur'an-ı Kerim, Furkân sûresi, 52.

(23) Kur'an-ı Kerim, Ankebut sûresi, 69.

(24) Kur'an-ı Kerim, Muhammed sûresi, 31.

(25) Kur'an-ı Kerim, Hucûrat sûresi, 15.

nız. Bu, sizin için, eğer bilerseniz, çok hayırlıdır.» (26)

Cihâd'la ilgili Hadis-i Şerifler:

«İbn Azib (r.a.)'dan, dedi ki: «Yüzü zırhla kapalı bir adam gelip Resûlullah (s.a.v.)'e şöyle dedi: «Yâ Resûlullah, savaşıyım mı, müslüman mı olayım?». Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: « Önce müslüman ol, sonra savaş!» O da müslüman oldu, savaşa katıldı ve şehid oldu. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: «Çok az iş yaptı, fakat çok mükâfat kazandı. » (27)

«Ebû Hureyre (r.a.)'dan, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: «Ey insanlar! Düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyiniz, Allah'dan afiyet isteyiniz. Fakat düşmanla karşılaşınca da, savaşa karşı sabrediniz.» (28)

«Abdullah b. Amr ibni'l-As (r.a.)'dan, Resulûllah (s.a.v.) şöyle buyurdu: «Allah yolunda ölüm, borç hariç, her şeyin keffareti olur.» (29)

«Ebû Hureyre (r.a.)'dan, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: «Bir kâfir ile onun katili ebedi olarak ateşte birleşmezler.» (30)

«Zeyd b. Halid el-Cehmi (r.a.)'dan, Resûlullah (s.a.v.)şöyle buyurdu: «Kim bir gaziyi (Allah için savaşan) techiz ederse, o, cihâda gitmiş gibi olur; ve kim gazinin geride bıraktığı çoluk çocuğuna bakarsa, o da cihada gitmiş gibi olur.» (31)

(26) Kur'an-ı Kerim, es-'Saff sûresi, 11.

(27) Buhâri, Sahih, cihâd 13; Ahmed b. Hanbel, Müsned IV. 291-293.

(28) Buhâri, Sahih, cihâd -112, 152; Müslim, Sahih, cihâd- 19, 20; Ebû Dâvud, Sünen, cihad 89; Dârimî, Sünen, siyer-6.

(29) Tirmizî, fedâilu'l-cihâd- 13.

(30) Müslim, Sahih, imâre-130,131; Ebû Dâvud, Sünen, cihâd-10; Nesâî, Sünen, cihâd-8; Ahmed b. Hanbel, Müsned. II. 223, 340, 342.

(31) Buhârî, cihâd- 38; Müslim, cihâd-135; Ebû Dâvud, cihâd-20; Tirmizî, fedâilu'l-cihâd-6; Nesâî, cihâd-44; Dârimî, cihâd-26; Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 20, 53.

«Süleyman b. Bureyde (r.a.)'dan, Resûlullah (s.a.v.)şöyle buyurdu: «Mücâhidlerin kadınlarına hürmet etmek vazifesi, geride kalanlar üzerine analarına yapacakları hürmet vazifesi gibidir. Geride kalanlardan herhangi bir kimse mücahidlerden birine ailesi hususunda işlerini görmek ve yardım etmek üzere ona halef olur da mücahidin ailesi hususunda mücahide hainlik yaparsa, o hain kıyamet gününde muhakkak tevkif olunacak da hıyanet ettiği mücâhid onun amelinden istediğini alacaktır. Öyleyse ey beni dinleyenler! o mücâhidin, hainin hasenelerini almaktaki rağbeti ve o makamda bunlardan ne kadar çoğaltacağı, yani kendine mümkün olursa hasenelerden hiçbir şey bırakmayacağı hususunda ne zannediyorsunuz?»(32)

«Ubeydullah b. Kays babasından şunu rivayet etti. O dedi ki: «Ben Resûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu duydum: «Cennetin kapıları, kılıçların gölgesi altındadır.»(33)

«Enes b. Mâlik (r.a.) şöyle dedi: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: «Samimi olarak şehid olmak isteyen, şehid olmazsa bile şehidlik verilir.»(34)

«Enes b. Mâlik (r.a.) şöyle dedi: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: «Her kim , samimi olarak Allah'dan şehid olmak isterse, döşegi üzerinde ölse bile, Allah o şahsı şehidler mertebesine ulaştırır.»(35)

«Selmân (r.a.) şöyle dedi: Ben, Resûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim: «Bir gün ve bir gece nöbet beklemek, bir ay oruç tutup (nafile) namaz kılmaktan daha hayırlıdır. Ve bu kişi nöbette iken ölürse, ameli ona sa-

(32) Muslim, imâre, 139; Ebû Dâvud, cihâd- 11; Nesâî, Cihâd-47-48; Müsned, V, 352

(33) Buhâri, cihâd-22, 112, 152; Muslim, cihâd, -2, imâre-146; Ebû Dâvud, cihâd-89; Tirmizî, fedâilu'l-cihâd, 23; Müsned, IV, 354.

(34) Müslim, İmare-156; Nesâî, cihâd-36; İbn Mâce, cihâd- 15; Musnod, V, 244.

(35) Muslim, İmare-157; Nesâî, cihâd-36.

yılır, rızkı üzerine gönderilir ve hilekârdan emin olur.»
(36)

«Ukbet'ibnu'Amir (r.a.) şöyle dedi: Ben Resûlullah (s.a.v.)'in minber üzerinde şöyle buyurduğunu duydum: «Siz de düşmanlara karşı gücünüzün yettiği kadar kuvvet ve cihad için bağlanıp beslenen atlar hazırlayın ki bununla Allah'ın ve sizin düşmanınızı korkutasınız» ayetini (Enfâl, 60) okudu ve «gözünüzü açın, kuvvet ancak silâh kullanmaktır, kuvvet ancak silâh kullanmaktır, kuvvet ancak silâh kullanmaktır» dedi. (37)

«Câbir b. Semure (r.a.)'dan, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: «Bu din, daima ayakta duracak, Kıyamet kopuncaya kadar da mü'minlerden bir grup onun yolunda savaşmaktan asla vazgeçmiyecektir.» (38)

«Ukbet'ibnu'Amir (r.a.) dedi ki: Ben Resûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu duydum: «İstikbâlde size bir çok memleketler fetholunacak ve Allah sizlere kifayet edecektir (yani düşmanlarınıza karşı sizleri koruyacaktır). Bunlar olunca da, sakın sizden hiçbiriniz silâhlarını kullanmaktan aciz kalmasın» (39).

«Ebû Hureyre (r.a.) şöyle dedi: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: «Allah yolunda savaşmadan ve Allah yolunda savaşmayı arzulayıp bunu konuşmadan ölen kimse, münafıkların bir grubundanmış gibi ölmüş olur» (40).

«Ebu Hureyre (r.a.) dedi ki, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: «Allah yolunda yaralanan bir kimse, muhakkak kıyamet gününde yarası kan saçarak, rengi kan ren-

(36) Yalnız bu nöbet, herhangi bir nöbet değil, Allah rızası doğrultusunda olan ordunun nöbetidir. Bk. Müslim, imâre-163;

Tirmizî, cihâd-39; İbn Mâce, cihâd-7; Müsned, V, 440.

(37) Müslim, imâret-167; Ebû Dâvud, cihâd-14, 23; İbn Mâce, cihâd-19.

(38) Buhârî, nefakât-3; Muslim, imâre-172; Ebû Dâvud, Sunne-16; Musned, II, 413, 467.

(39) Muslim, imâre-168; Musned, IV, 157.

(40) Muslim, imâre-158, Ebû Dâvud, cihâd-17; Nesâî, cihâd-2; Dârimî cihâd-25; Musned, II, 374.

ginde, kokusu misk kokusu olduğu halde gelecektir» (41).

«Ubeydullah b. Ömer (r.a.)'dan, dedi ki: Resûlullah (s.a.v.) savaştan dönünce üç defa tekbir getirir ve şöyle derdi: «İnşallah döndük. Allah'ımıza secde eder, hamd ve kulluk ederek, tevbeli bir şekilde dönüyoruz. Allah va'dine sâdık kalarak kulunu muzaffer kıldı ve hizibleri hezimeye uğrattı» (42).

Hicret'ten hemen sonra, savaşa izin veren şu ayet nâzil oldu:

«Kendileriyle mukâtele edilen (yani düşmanların hücumuna uğrayan mü'min)lere, uğradıkları o zulûmden dolayı, (bilmukâbele savaşa) izin verildi. Şüphesiz ki Allah onlara yardım etmeye elbette kemâliyle kâdirdir. «Onlar (o mü'minlerdir ki) haksız yere ve ancak «Rabbimiz Allah'dır» diyorlar diye yurdlarından çıkarılmışlardır» (43).

Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) Medine'ye gelişinin 7. ayında amcası Hz. Hamza komutasında, Allah yolunda cihâd için ilk orduyu (seriyyeyi) gönderdi. Böylece cihâd devri başlamış oldu. (44). Bizzat kendisi de, Medine'ye gelişinin on ikinci ayında, komutan olarak Allah yolunda savaşmak üzere Medine'den hareket etti (45). Ve bununla cihâd devri fiilen başladı. Bundan sonra elinden kılıç düşmeyecek ve hayatının sonuna kadar, İ'lây-ı Kelimetullah için yani Allah'ın kanunlarını yer yüzünde hâkim kılmak için cihad edecektir. Onun için askerdi bu Peygamber...

(41) Buhârî, cihâd-10; Muslim, imâre-103, 105; Nesâî, cenâiz-82; İbn Mâce, cihâd-15; Dârimî, cihâd-15.

(42) Buhârî, umre-112.

(43) Kur'an-ı Kerîm, el-Hacc sûresi, 39-40. (44) Vakidî, Kitabu'l-Meğâzi Oxford, 1966, I, 2.

(44) Vakidî, Kitabu'l-Meğâzi, Oxford, 1966, I, 2.

(45) İbn Hişâm, Mısır, 1955, Sire, II, 590.

Hz. peygamber (s.a.v.), camisini komutanlık merkezi ittihaz etti. Onda askerî birlikler tadât olunur, avlusunda cihâd toplantıları yapılırdı; orada sâdık mücahidler cihâd aşkıyla yanar; orada kararlar, emirler ve nasihatlar verilirdi. Peygamber orada ashabına danışır, görüşlerini alırdı; çünkü onların işi müşavereye dayalıydı.

Gazâyâ veya seriyyeye çıkacak olan ordu, Camiden hareket ederdi. Sancak, bayrak ve askerî nişanlar Camide verilirdi. Silâh ve mühimmât orada dağıtılırdı. Bir tehlike belirdiğinde, ashab Mescid'de toplanır; mücâhidler gazâ veya seriyyeden dönünce Mescid'e gelirlerdi. Yaralıların yaraları Mescid'de sarılır, cihâd hükümleri Mescidde öğrenilirdi. Çünkü onların kışlası camiydi, Peygamber Mescidiydi(46).

(46) İhsan Süreyya Sırma, İslâmî Tebliğin Mekke Dönemi ve İşkence s. 138-139

Hamza b. Abdi'l-Muttalib Seriyyesi (Ramazan Ayı)

Hz. Peygamber (s.a.v.), Medine'ye hicret edişinin 7. ayında, Allah yolunda cihâd etmek üzere amcası Hz. Hamza komutasında 30 kişilik bir kuvveti Mekke Devletinin kervanını vurmaya gönderdi. Vurulmak istenen, Şam'dan dönüp, Mekke'ye gitmekte olan, aralarında Ebû Cehil'in de bulunduğu bir ticaret kervanıydı.

İki taraf, savaşmak üzere saflara ayrıldılarsa da, her iki tarafın da müttefikleri olan Mecdi b. 'Amr araya girerek, savaşmalarına mani oldu. Bunun üzerine Hz. Hamza askerî birliğiyle Medine'ye döndü (47).

Ubeyde b. el-Haris Seriyyesi (Şevvâl ayı)

Hicretin 8. ayında, Hz. Peygamber (s.a.v.), Ubeyde b. el-Haris komutasında 60 kişilik bir kuvveti, cihâd yapmak üzere gönderdi. Bu seriyyenin gayesi de, Mekke Devletinin ileri gelenlerinden Ebû Sufyân başkanlığın-

(47) Vakidi, meğâzi, I, 9; İbn Kesîr, Sire, II, 338.

daki ticaret kervanını vurmaktı. İslâm askerleri, Kureys kervanına yetişince, oklarla saldırmaya başladı. İlk defa bu savaşta, Sa'd b. Ebi Vakkas tarafından düşmana ok atıldı. Hatırlanacağı üzere, Mekke döneminde de ilk defa onun tarafından, bir müşrikin kafasına deve kemiği ile vurularak İslâm için ilk kan akıtılmıştı. İki taraf karşılıklı olarak birbirlerine ok attılar. Yaralananlar olduysa da, ciddi bir çarpışma olmadı. Zira müslüman askerinin okları bitmiş, düşman taraf ise ticaret kervanını kurtarmak istiyordu. İslâm birliği Medine'ye geri döndü (48).

Sa'd b. Ebi Vakkas Seriiyesi (Zilkade ayı)

Aynı senenin Zilkade ayında, Hz. Peygamber (s.a.v.), Sa'd b. Ebi Vakkas komutasındaki bir İslâm birliğini, el-Harrar denen mevkiye cihâda gönderdi. Bu seriyyenin gayesi de, daha öncekiler gibi, Mekke Devleti'nin ticaret kervanını vurmaktı. Müslüman askerlerin sayısı 20 kadardı.

Müslümanlar el-Harrar'a vardıklarında, Kureys kervanı bir gün önceden kaçmıştı. Hz. Peygamber (s.a.v.), daha ileriye geçmemelerini emrettiği için İslâm birliği Medine'ye geri döndü (49).

Bu seriyyelerin iki gayesi vardı:

1. Mekke Devletinin ticaret kervanlarını vurarak, bir yandan ekonomik bakımından onu çökertmek, diğer yandan İslâm Devletini güçlendirmek.

2. Müslümanları savaşa alıştırmak. Dolayısıyla bu seriyyeler, ileride yapılacak olan büyük savaşlar için birer eğitimden ibaretti.

(48) Vakidi, Meğâzi, I, 10-11; İbn Kestir, II, 339.

(49) Ay. yerler.

El-Ebvâ (Veddân) gazvesi (safer ayı)

Hz. Peygamber (s.a.v.), sadece sahabesini cihâda göndermekle kalmıyor, bizzat kendisi de bazılarına katılıyordu ki bunlara gazve diyoruz. İşte bu gazveyle, Medine'ye hicret edişinin 11. ayında, 200 kişilik bir askerî birlikle cihâda çıktı. Yerine Ensâr'dan Sa'd b. Ubade'yi Medine'de idâreci bırakıp, renginin beyaz olduğu rivayet edilen sancağı amcası Hz. Hamza'ya verdi. Gayesi, Kureyş kervanını vurmaktır. İslâm ordusu, Mekke-Medine arasında bulunan el-Ebvâ (Veddân) denen yere kadar gelip düşmanı beklediyse de, kimse gelmediğinden, savaş olmadı.

Bu gazve sırasında Benû Damre kabilesiyle, karşılıklı saldırmazlık antlaşması yapılarak, Medine'ye geri dönüldü.

Bu gazve, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in bizzat iştirak edip, orduya komuta ettiği ilk savaştır.

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bu askerî seferi on beş

Buvât gazvesi (Rebî'ul-evvel ayı)

Müteakip ayda, Hz. Peygamber (s.a.v.), Sa'd b. Mu'âz'ı Medine'de yerine vekil bırakarak, 200 kişilik bir askerî birlikte tekrar cihâda çıktı. Bu seferde de yine beyaz olan sancağı Sa'd b. Ebi Vakkas taşıyordu. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in gayesi, Umeyyeti'bnu'l-Halef başkanlığındaki Mekke ticaret kervanını vurmaktı.

İslâm ordusu, Mekke-Şam yolu üzerindeki Buvât dağlarına kadar geldiyse de, Mekke Devletinin ticaret kervanını bulamadı ve savaşımadan Medine'ye geri döndü (51).

İbn Hişâm'ın ifâdesinden (52), bu askerî seferin bir aydan fazla sürdüğü anlaşılmaktadır. Yukarıda belirttiğimiz gibi sefer, Rebî'ul-evvel ayında başlamıştı. İbn Hişâm şöyle diyor: «Bu seferden sonra, Hz. Peygamber (s.a.v.), Rebî'ul-ahir ayının geri kalan kısmını ve cemaziyel-evvel'den de bir kaç günü Medine'de geçirdi.»

el-'Uşeyre gazvesi (cemaziyel-evvel ayının sonu- cemaziyelahir ayının başı)

Hz. Peygamber (s.a.v.), Mekke Devletinin ticaret kervanlarını vurmak için, kesif bir cihâd hareketine girişmiş; Suriye yolunu Mekke-Şehir Devletine kapatmak istiyordu.

Yerine Ebû Seleme'yi Medine'de vekil bırakarak 200 kişilik bir askerî birlikle hareket etti. İslâm sancağını Hz. Hamza taşıyordu. Müslümanlar el-'Uşeyre denen yere kadar geldi. Fakat oraya vardıklarında,

(50) Vakidi, Meğâzi, I, 11-12; İbn Sa'd, Tabakat, II, 8; İbn Hişâm, Sire, II, 591.

(51) Ay. yerler.

(52) Sire, II, 598.

Mekke ticaret kervanı çoktan kurtulup geçmişti. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.), Benû Mudlic kabilesiyle karşılıklı saldırmazlık antlaşması yaparak Medine'ye geri döndü(53).

Bu askeri sefer de yirmi gün kadar sürmüştür (54).

Birinci Bedir gazvesi (Bedru'l-ûlâ) (cemaziyel-âhirenin son günleri)

Kurz b. Câbir komutasındaki bir Mekke askerî birliği, gizlice Medine'ye kadar gelmiş ve müslümanların hayvan sürülerinden bir kısmını yağma etmişti. O sıralarda, cihâddan yeni dönmüş olan Hz. Peygamber (s.a.v.), hemen ordusunu hazırlayıp, Zeyd b. Harise'yi Medine'de vekil bırakarak, Mekke Devletine ait bu askeri birliği takib etmeye başladı. Sancağı Hz. Ali taşıyordu. İslâm kuvvetleri, Bedir Safvân vadisine kadar geldikleri halde, düşman kaçıp kurtulduğundan, savaş olmadı (55).

Resûlullah Efendimiz (s.a.v.), bu gazve sırasında Hz. Ali'ye Ebû Turab lakabını taktı (56).

Bu gazve bir hafta kadar sürmüştür.

Abdullah b. Cahş Seriyyesi (receb ayı)

Recep ayının başında, Hz. Peygamber (s.a.v.) Abdullah b. Cahş komutasındaki on iki kişilik askerî birliği cihâda gönderdi.

Hız. Peygamber (s.a.v.), daha önce yazdırıp kapattığı bir emirnâme'yi Abdullah b. Cahş'a vererek, hareketlerinden iki gün sonra, onu açıp okumasını, orada kendisine emredilene göre davranmasını ve arkadaşlarını ken-

(53) Vakidi, meğâzi, I, 12; İbn Sa'd, Tabakât, II, 9.

(54) İbn Hişâm, Sire, II, 599.

(55) Vakidi, meğâzi, I, 12; İbn Sa'd, Tabakât II, 9.

(56) İbn Hişâm, Sire, II, 601.

disiyle hareket etmeye zorlamamasını söyledi.

Abdullah b. Cahş, iki gün sonra emirnâme'yi açıp okuduğunda, şunlar yazılıydı: «Bu emirnâmemi okuyunca, Mekke ile Taif arasında Nahle denen yere kadar yoluna devam et. Orada Mekke Devleti hakkında gizli araştırma yaparak, neler yaptıkları hakkında bilgi topla.»

Abdullah, emirnâme'yi okuduktan sonra şöyle dedi:

«Arkadaşlar! Resûlullah (s.a.v.), Nahle'ye gidip, Mekke Devleti hakkında bilgi toplamamı ve sizleri götürmek için de zorlamamamı emrediyor. Ben Resûlullah (s.a.v.)'in emrini yerine getirmek için Nahle'ye gidiyorum. Aranızdan kim şehid olmak istiyorsa, benimle gelsin, istemeyen de, Medine'ye geri dönsün!»

Arkadaşları onu dinledikten sonra, onunla gitmeye karar verip, hiç biri seferden geri durmadı.

İslâm birliği, Nahle'de üzüm ve deri taşıyan bir Mekke ticaret kervanıyla karşılaştı. Taraflar birbirinin kim olduklarını anlayınca çarpışmaya başladılar. Müşriklerden biri öldürüldü; diğer ikisi esir edilerek malları ganimet alındı. Müslüman birliği, aldıkları ganimet ve esirlerle Medine'ye döndü (57).

Bu seriyye sırasında,

1. İlk defa bir kâfir öldürüldü,
 2. İlk defa esir alındı,
 3. İlk defa ganimet alındı,
 4. Hz. Peygamber (s.a.v.) gizli yazıyla emir verdi.
- Bu seriyye bir ay kadar sürdü.

(57) Vakidi, meğâzi, I-13-19; İbn Sa'd, Tabakât, II, 10-11; İbn Hişâm, Sire, II, 601-606.

Yukarıda gördüğümüz gibi Hz. Peygamber (s.a.v.) Medine'ye hicret edip, İslâm Devletini kurduktan sonra, devamlı olarak Mekke Devletinin ticaret kervanlarını izliyor, onları vurmak istiyordu. Onun gayesi kendi devletiyle savaş halinde olan Mekke Devletini iktisaden zayıflatmak ve alacağı ganimetlerle, İslâm Devleti'ni güçlendirmektir.

İlk seriyye ve gazvelerin hedefi buydu. Burada, müsteşriklerin ve onların paralelinde yazan tarihçilerin polemik konusu yapmak istedikleri bir hususa temas etmek istiyoruz. Diyorlar ki, «Bir peygamber soygunculuk yapar mı? Onun Mekke ticaret kervanlarına saldırması, yahut bu kervanları vurmak için askerî birlikler (seriyyeler) göndermesi eşkiyalık değil mi?»

Bedir savaşının sebebi de, Mekke Devletine ait bir ticaret kervanının, Hz. Muhammed (s.a.v.) tarafından vurulmak istenmesi olduğundan, bu tarihi hadîsenin bir yorumunu yapmak istiyoruz.

Hz. Peygamber (s.a.v.) İslâm'ı tebliğ etmeye başlar başlamaz, Mekke Devletinin sert tepkisiyle karşılaşmış; bu yolda kendisine hakaret ve işkencenin her türlü sü-

pılmıştır (58), Mekkeliler bununla da yetinmeyerek, müslümanlara ambargo uygulamış ve onları hicret etmeye zorlamışlardır.

Vatanlarını terke mecbur edilen bu müslümanlar, gizli hicret ettiklerinden, bütün mallarını Mekke'de bırakmışlar ve hicret ettikten sonra da Mekke Devleti onların mallarına el koymuştu. Şam (bugünkü Suriye, Filistin, Lübnan) ve diğer ülkelere gönderdikleri ticaret kervanlarının çoğunda, gasbedilmiş müslüman sermayesi mevcuttu. Üstelik bu ticaretin geliriyle, müslümanlara karşı kullanılmak üzere silâh alınıyordu. O halde, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Mekke Devletine ait ticaret kervanlarını vurması, iki yönden haklıdır:

1. İslâm Devleti, Mekke Devleti'yle savaş halindedir.

2. Mekke Devletinin ticaret sermayelerinde, gasbedilmiş Müslüman malı vardır: Ve bunun alınması lazımdır.

İşte Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Mekke ticaret kervanlarına karşı başlattığı seriyye ve gazvelerin sebebi budur. O bu gayenin tahakkuku için, Mekke-Şam yolunun belli kesimlerinde görevlendirdiği habercileri vasıtasıyla Mekke Devletinin ticaret kervanlarını kolluyor; haberini alınca da, kervanı vurmak üzere, ya bir askerî birlik gönderiyor, veya bizzat kendisi ordusunun başında cihada gidiyordu.

Hicrî 2. senenin Ramazan ayında, Hz. Peygamber (s.a.v.) Ebû Süfyan başkanlığında bir Mekke ticaret kervanının Şam bölgesine geçip, yakında dönmek üzere olduğunu haber alınca, yanına 300 kadar sahâbisini alarak, Mekke-Şam yoluna doğru hareket etti.

Büyük bir kazançla Mekke'ye dönmekte olan Ebû Süfyan, Hz. Peygamber (s.a.v.) in Mekke kervanını vur-

(58) Bk. İhsan Süreyya Sırma. İslâmî tebliğin Mekke dönemi ve işkence.

mak üzere Medine'den çıktığını haber alınca, kervanı kutarması için, acilen Mekke Devletinden yardım istedi. Bu haber üzerine, Mekke Devleti hemen harekete geçerek, kervanı kurtarmak üzere 1000 kişilik bir ordu gönderdi. Mekke ordusu, müslümanlarla karşılaşmak için yol alırken, Ebû Süfyân'ın ikinci habercisi gelerek, kervanın kurtulduğunu, dolayısıyla savaşa gerek kalmadığını bildirdi. Fakat Mekke ordusu, kervanlarının kurtulmasına rağmen savaşmaya karar vermiş, Mekke-Şam yolu üzerinde, Bedir'e kadar gelmişti.

Bu sırada, Mekke ordusuna su götürmekle görevli iki asker, müslümanlar tarafından yakalanmış Hz. Peygamber (s.a.v.)'e götürülmüştü.

Müslüman askerleri yakaladıkları bu kimselere, kim olduklarını sordu. Onlar da, Mekke ordusunun suçuları olduklarını söylediler. Ordu değil, ticaret kervanı bekleyen müslümanlar, bu yakalananların yalan söylediklerini zannederek, onları dövmeye başladılar. Çünkü müslümanlar, Ebû Süfyân'ın kervanını bekliyor, yakalanan bu Mekkelilerin de, Ebû Süfyân'ın yerini gizlemek için yalan söylediklerini zannediyorlardı. O sırada Hz. Peygamber (s.a.v.) namaz kılıyordu. Namazı bitirip, selâm verdiğinde, müslüman askerlerine şöyle dedi: «Adamlar doğru söyleyince onları dövüyor, yalan söyleyince de vazgeçiyorsunuz. Bırakın rahat konuşsunlar!» Hz. Peygamber (s.a.v.) tekrar onlara kim olduklarını sordu. Onlar da, Mekke ordusunun suçuları olduklarını söylediler.

Resulullah (s.a.v.) Mekke ordusunun sayısını sorunca onlar, kesin bir rakam bilmediklerini, ancak sayılarının çok olduğunu söylediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) onlara şöyle sordu:

«Günde kaç deve kesiyorlar?» Mekkeli askerler şu cevabı verdi:

«Bazı günler dokuz, bazı günler de on deve kesiyor-

lar». Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

«O halde sayıları 900 ilâ 1000 arasındadır.» Nitekim Mekke ordusunun asker sayısı 1000 kadardı.

Durum açıklığa kavuşmuştu. Ebû Süfyan'ın kervanı kaçmış; bunun yerine Mekke ordusu gelmişti. Oysa ki, Hz. Peygamber (s.a.v.) bir orduyla savaşmaya değil, bir ticaret kervanı vurmaya çıkmıştı. Böyle olduğu için de, yanına 300 kadar asker almakla iktifa etmişti. Halbuki şimdi, kendi askerlerinin üç misli kalabalık olan mücehhez bir ordu vardı karşıda. Müslümanlar, böyle bir duruma karşılaşacaklarını bilmediklerinden yanlarına geliş güzel silâhları almışlardı.

Hz. Peygamber (s.a.v.) iki durumla karşı karşıyaydı. Ya Mekkelilerle savaşmamak için askerini toplayıp Medine'ye dönecek -ki bu durumda Mekkeliler de, Bedir'deki şarap festivaline katılıp Mekke'ye geri dönecekler-; veya Mekkelilerle savaşacaktır. Yani Resûlullah (s.a.v.) savaşp savaşmamakta tamamen hürdü. Başka bir deyişle, savaşın olup olmaması Hz. Peygamber (s.a.v.)'e bağlıydı. O isterse, ortaya çıkan bu beklenmedik durum üzerine, hemen askerlerini toplar ve onlara Medine'ye dönüş emrini verebilirdi. Fakat böyle yapmadı. Bunun açık manâsı şudur ki, Resûlullah (s.a.v.) Mekke ordusuyla savaşmak istiyor. Ne varki o, böyle bir karar tek başına almak istemediğinden, sahâbesini topluyor ve onlarla istişare ediyor. Bunun mânâsı da şudur: Hz. Peygamber (s.a.v.) savaşmak istiyor amma sahâbesinin de bu konudaki görüşlerini almak istiyor. Sahâbesi savaşmak istemezse, belki Resûlullah (s.a.v.) yeni bir durum değerlendirmesi yapacak.

Hz. Peygamber (s.a.v.) savaşma niyyetini önce Muhacirun'a açarak onların görüşünü sordu. Muhacirûndan Hz. Ebu bekir, Hz. Ömer ve Mîkdâd şu şekilde cevap verdiler:

«Yâ Resûlallah, sen Allah'ın gösterdiği gibi, istedi-

ğin şekilde hareket et! Biz seninleyiz. Vallahi biz, İsrail oğullarının Hz. Musa'ya «...Artık sen Rabbin'la beraber git! Bu suretle ikiniz savaşın. Biz burada oturacağız» (59) dedikleri gibi demiyeceğiz. Seni hakk Peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederiz ki, bizi Berku'l-Ğimad'a (60) dahi götürsen arkandan ayrılmayacağız!» (61). Muhacirunun bu cevabından çok duygulanan Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) onlara hayır duasında bulunduktan sonra Ensâr'ın görüşünü sordu. Ensâr adına konuşan Sa'd b. Mu'az da şöyle cevap verdi:

«Yâ Resûlallah, biz sana inanarak, seni tasdik ettik. Getirdiğin mesajın da hakk olduğuna şahadet ettik. Bu konuda sana kesin itaat edeceğimize dair de söz verdik. Onun için istediğin şekilde hareket et, biz seninleyiz! Seni hakk peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, bize şu denizi (62) hedef göstersen, hepimiz ona yürür ve bizden bir tek kişi geri kalmaz!» (63). Hz. Peygamber (s.a.v.) Ensâr'ın görüşüne de memnun olarak, onlara hayır duasında bulundu.

Böylece savaşa karar verilerek, Bedir savaşı yapıldı ve Allah Müslümanları büyük bir zafer kazandırdı.

Bedir Savaşı, müslümanların mecburen katıldıkları kaçınılmaz bir savunma savaşı değil, Bilakis, başta Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) olmak üzere, orada bulunan bütün müslümanların seve seve katıldıkları ve Allah'ın yardımıyla zafer elde ettikleri bir savaştır.

Bazı kimseleri memnun etmek için tarihî gerçekleri tahrif etmeye hakkımız yoktur. «İslâm müdafaa dinidir, kılıç dini, savaş dini değildir» gibi sözler, ne İslâm'a bir yarar sağlar, ne de İslâm karşısında olanı İslâm'a çeker! Böyle görüşler İslâm'ın ruhuna da aykırıdır. Allah

(59) Kur'an-ı Kerim, Mâide sûresi, 24.

(60) O günün Araplarınca bilinen en uzak ve tehlikeli yer

(61) İbn Hişam, II, 615.

(62) Kızıldeniz.

(63) İbn Hişam, Ay. es. II. 615.

şöyle buyuruyor:

«Müminlerden özür sahibi olmaksızın (evlerinde oturanlarla Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla savaşanları, derece itibarıyla, oturanlardan çok üstün kıldı. (Gerçi) Allah hepsine de cenneti va'd etmiştir. (Fakat) Allah, savaşanlara oturanların üstünde daha büyük bir ecir vermiştir» (64). Onun için yukarıdaki gibi görüşler, hakikatleri saptırmaktan öte, hiç bir yere varamazlar. Tarihî gerçekler ne ise onu kabul etmemiz lâzım.

Hız. Peygamber (s.a.v.) müdafaa yaparak Mekke'yi fethetmediği gibi: İran'ı fetheden Sa'd b. Ebi Vakkas ve İstanbul'u fetheden Fatih Sultan Mehmed'de müdafaa savaşı ile yapmadılar fetihlerini...

Şayet Allah yolunda cihâd, gayr-ı insanî olsaydı, insanı yaratan Allah ve merhamet numunesi olan onun peygamberi Hız. Muhammed (s.a.v.) cihâdı emretmezlerdi!

(64) Kur'an-ı Kerim, Nisâ sûresi, 95.

YAHUDİ DÜŞMANLIĞI ORTAYA ÇIKTIYOR

Allah'ın gönderdiği son Peygamber'in Yahudilerden değil, başka bir kavimden çıkmış olması, onları kızdırmış ve düşmanlık derecesinde bir kıskançlığa sebebiyet vermiştir. Halbuki son Peygamberi en çok bekleyen kavim, Yahudi kavmi idi. Peki bu kırgınlıkları kime karşıydı? Pek tabii ki, Peygamber'i gönderene, yani, Allah'a.

Allah şöyle buyuruyor:

«Vaktaki onlara Allah katından -yanlarında bulunan Tevrat'ı tasdik edici (ve doğrultucu)- bir kitab (Kur'an) geldi ki, daha evvel inanmayanların (Arap müşriklerinin) aleyhine (Allah'dan böyle bir) feth istiyorlardı. İşte (Tevrat'ın şehâdet ve sarahatiyle) tanıdıkları o şey (Kur'an) kendilerine gelince ona (hasedlerinden ve mevki hırsından dolayı) inanmadılar, inkâr ettiler. Artık Allah'ın lâ'neti o kâfirlerin üzerine olsun.» (65)

Bu şekilde, hasedlerinden dolayı başlayan İslâm düşmanlığı, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Medine'de İslâm Devletini kurmasından sonra doruğa çıktı.

(65) Kur'an-ı Kerim, Bakara sûresi, 89.

Medine Yahudileri, -acizlerinden dolayı- müslümanlarla müttefik olmalarına rağmen içlerinde gizli olan İslâm düşmanlığı, zaman zaman zuhûr ediyor; ve bu düşmanlıklar, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in gözünden kaçmıyordu.

Basın devrede

Yahudi milleti mert olmadığından, hayatları hile ve desiselerle doludur. Doğrudan doğruya müslümanlarla mücâdele etmektense, birilerini devreye sokup, -tıpkı bugünkü Amerika ve Rusya'nın, geri kalmış ülkeleri birbirlerine kırdırarak emellerine kavuşmak istemeleri gibi- ona yaptırmak isterler eylemlerini. Bu özelliklerinden dolayıdır ki, Hz. Peygamber (s.a.v.)'le fiili bir çarpışmaya girmektense, bu düşmanlıklarını basın yoluyla yürütmeye kalkıştılar.

Bu basın denen şey, öyle güçlüdür ki, binlerce ordunun yapamadığını bir gazete yapar. Bir ülkeye müstehcen basın ve neşriyat hâkim oldu mu, binlerce ahlâkçı ve mücahid, kurtaramaz ahlâksızlığa dalmış olan gençliğini. Müstehcen neşriyat, dünya emperyalizminin ve siyonizminin yeni silâhından başka bir şey değildir.

Milâdî 7. yüzyıl basını yürütenler, şairlerdi. Onlar oluşturuyordu kamu oyunu. Her milletin şairleri, kendi menfaat ve duygularını dile getiriyordu.

Medine'de bulunan Yahudi şairleri (gazetecileri) ise, Yahudi odaklarının emrine girmiş, İslâm aleyhinde, Hz. Muhammed (s.a.v.) aleyhinde, müslüman kadınları aleyhinde şiirler söylüyor, başka bir deyişle, makale yazıyor, basın toplantıları düzenliyorlardı.

Ne var ki, O yahudiler, müslümanların, bu hareketleri seyirci kalamayacaklarını, yani, İslâm düşmanlığı yapan gazetecileri yaşatmayacaklarını unutuyorlardı!

Asma binti Mervân, bu şekilde İslâm aleyhinde şiir

söyleyip, kamuoyunu müslümanlar aleyhine çevirmeye çalışan, iffetsiz bir kadın şairdi. Hani bazı tipler vardır ya; insanca hiç bir özellikleri olmadığından, İslâm düşmanlığı yaparak, gericilik, irtica diyerek meşhur olmak isterler, işte Asma adındaki kadın da böyleydi.

Fakat bir müslüman mücâhid, onu susturmasını bildi. Resûlullah (s.a.v.) Bedir savaşında iken, bu şaire kadını öldürerek, müslümanları onun zehir saçan dilinden kurtardı (Hicrî 2. sene ramazan ayı) (66).

Bu İslâm düşmanı gazeteciyi öldüren Umeyr adındaki sahâbi için, Allah'ın Rasûlü şöyle buyurdu:

«Allah'a ve Rasûlüne, gıyaben yardım eden birisini görmek istiyorsanız, Umeyr b. Adi'ye bakın.»(67)

Şair gazeteci Ebû Afek

Bu yahudi gazetecilerden birisi de, 120 yaşlarında olan Ebû Afek'di. Özellikle, Hz. Peygamber (s.a.v)'in, Bedir'den büyük bir zaferle dönmesinden sonra kahrolmuştu âdeta.

Müslümanlarla olduğu gibi, onların Bedir zaferiyle de alay etmeye, İslâm'ı küçük düşürücü, tahkir edici makaleler yazmaya başladı.

Ama İslâm, kendisiyle alay edilmesini kabul etmez; müslümanlar, kendileriyle alay edenleri yaşatmazdı!

İşte sahâbi Salim de böyle yaptı, ve bir gece bu İslâm düşmanı gazeteciyi yakalayarak öldürdü(68). İslâm aleyhinde konuşmak neymiş, görüyordu İslâm düşmanları... Ne var ki, bu bir fırsat meselesiydi, Mekke'de imkân bulamayan müslümanlar, Medine'de devletlerini kurup güçlenince, hakareti kabul etmediler ve İslâm aley-

(66) Ayrıntılar için bk. İhsan Süreyya Sırma, Hz. Peygamber Devrinde Yahudi Meselesi, İstanbul, 1984, s. 33-34.

(67) Vakidi, meğâzi, I, 173.

(68) Ayrıntılar için bk. İhsan Süreyya Sırma, Yahudi Meselesi, s. 34-37.

hinde söyleyen dilleri kuruttular, yazan elleri kesti-
ler...

Benû Kaynuka Savaşı (Hicrî 2. sene Şevval ayı)

Yahudiler, İslâm düşmanlığını elaltından şairlere (gazetecilere) yaptırdıkları gibi, kendi aralarında da müslümanların dedikodusunu yapıyor, onlara zarar vermenin yollarını araştırıyorlardı.

Bu yahudilerin en azılları Kaynuka yahudileriydi. Bedir zaferini alaya alıyor, «... efendim, karşılarında Ku-reyş tüccarlarını gördüler de, savaştılar. Tüccar savaşmasını ne bilir? Bir de bizimle savaşsa da, kim savaşmasını biliyor, görse!» gibi istihzâlarda bulunuyorlardı.

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in onları toplayıp, bu konuda ileri gîtmemeleri ihtarını yaptı. Bunu bile hafife alan Kaynuka yahudileri, fesadlarını daha da ileri götürerek bir müslüman kadının başörtüsünü açmaya çalıştılar.

Ne hikmetse, gayr-ı müslimlerin ilk hedefi müslüman kadının örtüsü oluyor. Yahudi onu açmaya çalışıyor, İzmir'e çıkan yunan, müslüman kadının yüzünü açmakla başlıyor gâvurluğa; Maraş'a çıkan Fransız askerinin ilk işi, müslüman kadının başını açmak oluyor; Erzurum işgalinde Ruslarla birleşen Ermeni çeteleri, önce müslüman kadının örtüsünü açmaya yelteniyor!...

Yahudi kuyumcuları, müslüman kadının başını açmaya çalışırken, namusunu teslim etmek istemeyen kadının feryâd etti. Kadının imdadına yetişen bir müslüman, bu hareketi yapan yahudiye öldürdü. Gerçi, kendisi de yahudiler tarafından şehid edildi; fakat o, müslüman kadının namus ve şerefini kurtardı.

Hadiseyi duyan Hz. Peygamber (s.a.v.), derhal Kaynuka yahudilerine savaş ilân ederek, kalelerini kuşattı.

On beş gün kadar süren kuşatmada, münâfıkların

yardımı da yahudilere bir yarar sağlamayınca, Kaynukahlar teslim oldu. Savaş bilen yahudiler, savaş bilmeyen Hz. Muhammed (s.a.v.)'e boyun eğdi.

Hz. Peygamber (s.a.v.) de, bu ihânetlerinin sonucu olarak -çünkü onlar İslâm Devletinin müttefikleri idiler- hiç bir zaman geri dönmek üzere Kaynuka yahudilerini Medine'den sürdü (69).

Hicrî ikinci senenin Şevval ayında yapılan bu savaş, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in resmen ilân ettiği ilk savaştı ve sebebi, müslüman kadının baş örtüsüne karşılamasıydı (70).

Cihâd durmuyor

Kaynuka yahudilerinin Medine'den sürülmelerinden sonra, cihâd durmadı.

Hz. Peygamber (s.a.v.), aynı senenin, yâni hicrî 2. senenin Zilhicce ayında, Benû Suleym kabilesine karşı bir akın düzenledi. O zamanın kabileleri, birer küçük devlet niteliğindeydiler. Fakat Resûlullah (s.a.v.)'in geldiğini duyan Benû Suleym, mallarını bırakıp kaçtığından, fiili savaş olmadı.

Aynı ayın sonunda, yine bizzat Hz. Peygamber (s.a.v.), Mekkeli kâfirleri yakalamak için es-Sevik gazvesini başlattı. Fakat burada da düşman kaçmayı başardığından, fiili savaş olmadı.

(69) Ayrıntılar için bk. İhsan Süreyya Sırma, Yahudî Meselesi, s. 37-40.

(70) Vakidi, meğâzi, I, 176; İbn Hişâm, Sire, III, 48.

«...Yerin Altı Üstünden Yeğdir.»

Hicri 3. senenin ilk ayı olan Muharrem'de, Hz. Peygamber (s.a.v.) 450 kişilik ordusu ile, müslümanlar aleyhine toplandıkları hakkında haber alınan Benû Sa'lebe kabilesi üzerine yürüdü. Fakat Resûlullah (s.a.v.)'in hareketini duyan düşman kaçtığından, savaş olmadı.

Artık Resûlullah (s.a.v.)'in elinden kılıç düşmüyor, İslâm Devletinin bir çok işi yanında, savaştan savaşa koşuyordu. Üstelik 55-56 yaşlarındaydı...

Aynı senenin Rebî'ul-evvel ayında, yine Benû Süleym'le savaşmak için Buhrân'a kadar giden Hz. Peygamber (s.a.v.), savaşmadan geri döndü; çünkü kâfirler yine kaçmıştı.

Bir yahudi gazeteci daha öldürülüyor (Rebî'ul-evvel ayı)

İslâm aleyhinde çalışan yahudi gazetecilerin (şairlerin) en azılsı Ka'b ibnu'l-Eşref'di. Yahudiler arasında, bir de liderlik vasfı olduğundan, daha cüretkâr davranı-

yor, pervasızca müslümanlar ve Hz. Peygamber (s.a.v.) aleyhinde şiirler söylüyordu.

Bedir zaferi, bu yahudi şairini öylesine üzmüştü ki, şöyle söyleniyordu kendi kendine: «Bugün, yerin altı üstünden yeğdir.»

Daha sonra Mekke'ye gidip, oradaki müşriklerle beraber, Bedir'de öldürülmüş olan Mekkeli Kâfirler için yas tuttu, ağtlar söyledi.

Tekrar Medine'ye dönen bu azılı İslâm düşmanı, İslâm ve onun Peygamberini tahkirde o kadar ileri gitti ki, Resûlullah (s.a.v.) şöyle dua etti: «Yâ Rabbi, beni Ka'b ibnu'l-Eşref'ten ve onun şiirinden (gazetesinden) kurtar» (71).

Ashnda Resûlullah (s.a.v.), bu duasıyla onun öldürülmesini müslümanlara imâ etmişti. Nitekim daha sonra bunu açıkça ifâde buyurdu: «Kim Ka'b ibnu'l-Eşref'i öldürecek? Artık beni rahatsız etmeye başladı.»

Resulullah (s.a.v.)'in bu emri üzerine, Muhammed b. Mesleme, Ka'b'ın evine giderek onu öldürdü (72).

Ka'b'ın kafası Resûlullah (s.a.v.)'e getirilince, şu taktik emrini verdi: «Yahudilerden kimi yakalarsanız öldürün!» (73). Bu bir gözdağıydı. Nitekim yahudiler korkup evlerine kapandılar.

Ertesi günü Resûlullah (s.a.v.) kendisiyle bu konuyu görüşmek için gelen yahudilere şöyle dedi: «O, (yâni Ka'b ibnu'l-Eşref) suçsuz değildi; bizi hicvetti. İslâm ve müslümanlar aleyhinde şiirler söyledi. Aranızdan her kim aynı fiili işlerse, onun da kafası kesilecektir. Bunu böyle bilin ve bir daha İslâm aleyhinde söylemeyin!» (74).

Bu şekilde, İslâm aleyhinde çalışan basın susturulmuş oldu.

(71) Vakidi, meğâzi, I, 187; İbn Sa'd, Tabakât, II, 32.

(72) Ayrıntılar için bk. İhsan Süreyya Sırma, Yahudi Meselesi, s. 41-44.

(73) Vakidi, meğâzi, I, 191; İbn Sa'd, Tabakat, II, 33.

(74) Vakidi, meğâzi, I, 192.

İslâm Devletinin, Mekke Devletine karşı yaptığı Bedir savaşında elde ettiği büyük zafer, Arap Yarımadasının her tarafında konuşulmaya başladı. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bir sene içinde, bu şekilde küçük, fakat inançlı ve düzenli bir Devlet kurması ve bu küçük devletin, mazisi asırlara dayanan Mekke Devletinin ordusu-nu perişan etmesi, günün meselesi haline gelmişti.

Bedir savaşında, Mekke Devletinin, Ebû Cehil, Ut-be b. Rebi'a, en-Nadr ibnu'l-Haris, Umeyyeti'bnu'l-Halef gibi ulu önderlerinin kafaları kesilmiş, bir zamanlar müslümanlara işkence yapan Allah nizamının düşman-ları, bu işkencelere maruz kalan İslâm mücahidleri tara-fından öldürölmüş, böylece Allah'ın, Kıyemete dek sürecek olan şu kanunu tahakkuk etmiştir:

«Zulmetmekte olanlar, nasıl bir inkılâba uğrayıp devrileceklerini pek yakında bileceklerdir» (75).

İnsanların yaptığı kanunlarla yönetilen Mekke Devleti, Allah'ın kanunlarıyla yönetilen İslâm Devleti karşısında aldığı yenilgiyle kaybolan itibarını yeniden

(75) Kur'an-ı Kerim, Şu'ârâ sûresi, 227.

kazanmak ve Bedir'in intikamını almak suretiyle yeneden savaş hazırlıklarına başladı.

Oğlu öldürülen Ebû Süfyan, babası (Ebû Cehil) öldürülen İkrime ve babası, amcası, kardeşi ve oğlu öldürülen Ebu Süfyanın karısı Hind, bu yeni savaş hazırlığında baş rolü oynuyorlardı.

Bedir savaşı öncesi, İslâm ordusuna yakalanmaktan kurtulan Ebû Süfyan'ın ticaret kervanından elde edilen gelirin tamamı, Mekke Devletince savaş hazırlıklarına harcanmış gibi, bundan ayrı olarak da para toplandı. İslâm Nizamı'na karşı savaşmak üzere hazırlanan ve onun kanunlarını kaldırıp kendi yaptıkları kanunları uygulamak isteyen, artan paralarla da, put heykelleri yaptırıp tapmak üzere yardım toplayanlar hakkında şu ayet nâzil oldu:

«Küfredenler, şüphe yok ki, mallarını (halkı) Allah yolunda alıkoymaları için harcarlar. Ko harcasınlar onları! Nihâyet bu, onlara bir yürek acısı olacaktır. Sonra da mağlûb olacaklardır. Küfr(ünde inâd) edenler (ise) en son cehenneme sürüleceklerdir. Ki Allah, murdarı (kâfir) temizden (mü'minden) ayırd etsin, murdarı birbiri üstüne koyup topunu birden yığsın da onu cehenneme atsın. Onlar, en büyük zarara uğrayanların ta kendileridir.» (76)

Basın yine devrede

Hız. Muhammed (s.a.v.)'in Bedir'de aldığı esirler arasında, Ebû İzzet adında bir şair de vardı.

Fakir bir insan olan Ebû İzzet, Bedir savaşında, Fîilen savaşmaktan ziyâde, savaşa teşvik ve İslâm aleyhinde kamuoyu oluşturmakla görevliydi.

Savaş İslâm'ın zaferi ile sonuçlanınca esirler arasında bulunan Ebû İzzet, Resûlullah (s.a.v.)'e yalvarmaya baş-

(76) Kur'an-ı Kerim, Enfâl sûresi, 36-37.

ladı: «Ben çocuk-çocuk sahibi fakir bir adamım, Allah rızası için beni serbest bırak». Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.), "İslâm aleyhinde şiir söylememe" yani bugünün deyişiyle bir daha "İslâm aleyhinde makale yazma" şartıyla, Ebû İzzet'i serbest bıraktı.

Mekke'de müslümanlara karşı yeni bir savaş hazırlığı başlayınca, bu işin tertipçileri, kamuoyu oluşturanın ehemmiyetini bildiklerinden, hemen şair Ebû İzzet'e gittiler. Umeyye'nin oğlu Safvan Ebû İzzet'e şöyle dedi:

«Yâ Eba İzzet, sen şair-yâni kamuoyu oluşturan, gazeteci- bir adamsın. Dilinle bize yardım et! Bizimle savaşa iştirak et!» Ebû İzzet şu cevabı verdi:

«Muhammed, beni, onlar aleyhinde şiir söylememe şartıyla serbest bıraktı. Onun için benden vazgeç!»

Ebû İzzet böyle söyledi amma, o hür değildi ki. O tağutî Mekke devletinde yaşadığından, devletin buyruklarına karşı gelemezdi. Onun rejimini ayakta tutmak için nutuklar atmalıydı. Safvan şöyle dedi:

«Bizimle savaşa katıl, döndüğümüzde seni zengin yaparım! Öldürülürsen, çocuklarına kendi çocuklarım gibi bakarım» (77).

Bu şekilde Ebû İzzet'e baskı yapılarak, yâni dili ve kalemi satın alınarak, bir takım dünya menfaatları için, Devlet rejimini müdafaa nutukları atmasını sağladılar. Ebû İzzet, İslâm aleyhinde şiirler söylüyor, kamu efkârını müslümanlar aleyhinde oluşturunuyordu. Bu şekilde İslâm aleyhinde kamuoyu oluşturan, insanları, Hz. Peygamber (s.a.v.)'le savaşa davet eden şairlerden (gazetecilerden) birisi de, Musâfir b. Abdimenaf'tı (78).

(77) Bu şiirler için bk. İbn Hişâm, Sire, III. 61.

(78) Musâfir'in şiirleri için bk. İbn Hişâm, ay. yer; Ayrıca bk. İbn Kesir, es'Siretu'n-Nebeviyye, III, 20.

Kölelere hürriyet va'dediliyor

Mekke Devletinin ileri gelenlerinden Cubeyr b. Mut'im'in habesi bir kölesi vardı ki, adı Vahşi'ydi. Cubeyr, kölesi Vahşi'ye dedi ki:

«Sen de savaşa katıl! Şayet Muhammed'in amcası Hamza'yı öldürürsen, seni kölelikten azâd edeceğim.» Kendisine Mekke Devletinin zulmünden kurtulma ümidi beliren ve hürriyet kokusunu alan Vahşi de, başkalarının hürriyetini söndürme pahasına da olsa-Mekke ordusuna katıldı (79).

Kadınlar, savaş için erkekleri tahrik ediyor.

Müslümanlara karşı gidecek olan Mekke ordusuna, diğer kadınlar yanında, Mekke ordusunun başkomutanı olan Ebû Süfyan'ın karısı Hind'de katılmıştı.

Hind, Utbe b. Rebi'a'nın kızıydı. Bedir savaşında babası Utbe, amcası Şeybe, kardeşi Velid ve oğlu Hanzala öldürülmüştü.

Mekke ordusuna katılan kadınlar arasında, Mus'ab b. Umeyr'in annesi de vardı. Mus'ab Resûlullah (s.a.v.)'in sancaktarı, annesi ise müşrik ordusunu müslümanlar aleyhine tahrik eden bir kâfir askeri...

Bu ne dava yâ Rabbil...

Anneler oğullarına, oğullar babalarına, babalar kardeşlerine karşı savaşıyordu...

Kureyş'in, yâni Mekke kadınlarının başını çeken Hind, Vahşi'ye her rastladığında şöyle diyordu:

«Ey Vahşi, tezelden Hamza'yı öldürerek bize şifâ ver, sen de şifâ bul!» (80)

Böylece sayıları 3000'i bulan, aralarında, şarkılarıyla savaşa teşvik eden kadınların ve bir çok paralı as-

(79) İbn Hişâm, Ay. yerler.

(80) İbn Hişâm, a.g.e. III, 62.

kerin de bulunduğu Mekke ordusu, hareket etti. Kâfir ordusunda, Mekke dışından araplar; hatta Medine'den Mekke'ye gelip, Kureyş'i yâni Mekke Devletini Hz. Muhammed (s.a.v.) aleyhine kışkırtan Medineli bir heyet de vardı ki, bunların başkanı Ebû Amir idi.

Ebû Âmir, Medine'de liderlik taslayan, fakat Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Medineye hicretinden sonra değeri yitiren azılı bir İslâm düşmanıydı. Ne var ki, onun oğlu Hanzala, İslâm ordusunun içinde yer alıyordu. Hanzala Allah yolunu bulmuş, Resûlullah (s.a.v.)'in emrine girmişti. Babasında bulunan kibrin zerresi yoktu onda... Nûr akıyordu kendisini Allah'a adanmış olan bu güzel müslümanın yüzünden.

Babası Ebû Âmir ise, Şeytan'a ve kendi nefesine teslim olmuş, küfür kokuyordu... Tıpkı her kâfir gibi... Mü'min kokusu olmaz kâfirden... Allah'ın kanunlarına isyân bayrağı açmış olana, Allah güzel koku mu verir?

Mekke ordusunun hareketini öğrenen Hz. Peygamber (s.a.v.), derhal arkadaşlarını toplayarak, yaklaşmakta olan kâfir ordusuna karşı uygulanacak savaş taktiğini müşavereye başladı. Bu müşavere sonunda iki görüş ortaya çıktı:

1. Düşman ordusuyla şehir dışında savaşalım,
2. Şehir içinde müdafaa savaşı yapalım.

Şehirde savaşmayı isteyenler, Medine'nin dar sokaklarında, düşmanla daha iyi savaşılacağını savunurken, şehir dışında savaşmak isteyenler de, kadın ve çocukları şehirde bıraktıktan sonra, dışarıda düşmanla görüş göğüse çarpışmanın daha iyi olacağını söylüyorlardı: Bu son görüşte olanlar Hz. Peygamber (s.a.v.)'e şöyle diyorlardı:

-Yâ Resûlallah, düşmanımızla şehir dışında savaşalım. Her halûkârda iki güzelden biri (ihda'l-hüsneyn) bizim olacak. Şayet zafer bizim olursa, iki güzelden biri olan gaziliğe kavuşmuş oluruz; yok, gazi değil, şehid

olursak, ikinci güzel olan şehâdete kavuşmuş oluruz ki, bu güzel diğerinden de güzel!

Devlet Başkanı ve Komutan Hz. Peygamber (s.a.v.), şehir dışında savaşıma karar vererek 1000 kişilik bir orduyla Medine'den, Uhud dağının eteğine doğru hareket etti.

Münâfıkların tutumu

İslâm ordusunun içinde münâfıklar da vardı. Dille-riyle imân ettiklerini söyleyip, İslâm düşmanlığı yapan-lar... İslâm toplumunun kanser kaynağı tipler!.. Bunlar, namaz da kılarlar, hatta kıldırırlar, oruç da tutarlar, Hacc'a giderler; hatta cihâda bile giderler. Kur'an okur-lar!.. Ne var ki bunlar, tağutun emrinde Allah düşmanla-rıdır!..

İslâm'ın Medine döneminde-çünkü Mekke dö-ne-minde yoktur-, bu güruhun lideri Abdullah İbn Ubeyy'di. Bu münâfık da, arkadaşlarıyla beraber Peygamber ordu-suna katıldı. Fakat o, İslâm askerinin moralini bozmak için katılmıştı orduya... İslâm ordusu Uhud dağına yak-laşırken, sayıları 300 kadar olan münâfıklar, birden bire asker saflarından ayrılarak Medine'ye döndüler. Fakat Peygamber'lerine inanmış olan mücahidler O'nu yalnız bırakmayarak, komutanlarının emrine göre, kâfir ordu-suna karşı mevzilendiler. Kâfir askerlerinin sayısı ise, 3000 kadardı. Askerî ittifakları olmasına rağmen, Resû-lullah (s.a.v.) Yahudilerden yardım istemedi.

Hz. Peygamber (s.a.v.) askerlerini mevzilere yer-leştirdikten sonra, arkadan gelebilecek bir tehlikeye karşı, daha sonra Okçular tepesi denecek olan dağa (81) 50 okçu yerleştirerek onlara şu kesin emri verdi:

-Müslüman askerlerinin cesetleri üzerinde leş kar-

(81) Maalesef bugün o dağ, üzerinde tarihî eserler olmasına rağmen yerlebir edilmek üzeredir.

gaları dahi görseniz, bulunduğunuz mevziyi terk etmeyin.

Burada, Uhud savaşının ayrıntılarına girmeden, sadece bir kaç hususa temas edeceğiz.

Savaş müslümanların üstünlüğüyle devam ediyordu. Kâfir askerleri paniğe kapılmış, kaçıyorlardı. Bu durumu gören müslüman okçular, Resûlullah (s.a.v.)'in emrini unutarak "savaş kazanıldı" deyip, yerlerini terk ettiler.

Henüz müslüman olmamış ve Mekke ordusunun süvari komutanı olan Halid b. Velid, boş bırakılan o tepenin önünden geçerek, yanındakilerle birlikte müslüman ordusunu arkadan çevirdi. İslâm askeri iki ateş arasında kalmıştı. Bu karışıklıkta, müslümanlardan 70 kişi şehid oldu. Hz. Hamza da şehitler arasındaydı. Yenik düşen İslâm ordusu, Uhud dağının eteklerine doğru çekildi.

Peygamber insan öldürüyor

Bu çekilme esnasındaydı ki, kâfir saflarından bir atlı müslümanlara doğru atını sürdü. Bu gelen kâfir Ubeyy b. Halef idi. Resûlullah (s.a.v.) onu görünce, yanında bulunan sahâbiden mızrağını aldı ve yaklaşmakta olan Ubeyy'e fırlattı. Mızrak Ubeyy'in boynunu delip geçmişti. Ubeyy, atını çevirerek kendi safına zor yetiştii ve orada, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in kendisini vurduğunu söyledi.

Ubeyy b. Halef, Mekke döneminde müslümanlara, ve özellikle Hz. Peygamber (s.a.v.)'e işkence yapan kâfirlerdendi. Atını Resûlullah (s.a.v.)'in üstüne sürüyor, «seni bu atımla çiğneyeceğim!» diyordu. Her seferinde de Hz. Peygamber (s.a.v.) ona şu mukabelede bulunurdu: «İnşallah ben seni öldüreğim», Resûlullah (s.a.v.)'in dedikleri tahakkuk etmiş, Ubeyy kâfirini öldürmüştü.

Bazan sorulur: Peygamber adam öldürdü mü?.. Öl-

dürmeyen savaşa çıkar mı? Hem de komutan olarak. Ne varki o, sadece Allah ve O'nun davası için öldürüyordu; insanları sömürmek için değil!

Yenilginin sebebi

Uhud savaşı müslümanların yenilgisiyle neticelendi. Bu yenilginin tek sebebi, Hz Peygamber (s.a.v.)'in emrinin unutulup, başka türlü hareket edilmesidir. Bunun içindir ki Resûlullah (s.a.v.), okçuların hiç bir şekilde yerlerini terk etmemelerini emretmişti. Emrin ihmâli yenilgiyi getirdi.

Hanzala

Düşman ordusu çekip gittikten sonra, Hz. Peygamber (s.a.v.) savaş alanına inip şehidlerin cesetlerini toplattı. Hz. Hamza'nın vücudu tanınmayacak şekilde parçalanmıştı. Ebû Süfyân'ın karısı Hind, Hz. Hamza'nın ciğerlerini çıkartıp çiğnemiş, parmaklarını kestirerek kendine kolye yapmıştı.

Şehidler arasında bir tanesi vardı ki Resûlullah (s.a.v.) onu merak ediyordu. Adı Hanzala idi. İslâm'ın en azılı düşmanlarından olup, Uhud savaşının hazırlayıcılarından olan Ebû Âmir'in oğluydu. Baba kâfir, oğul İslâm ordusunun saflarındaydı. Düşman ordusu çekip gidince de, komutanları Ebû Süfyân şöyle bağırmıştı: «Oğlum Hanzala'ya karşı, sizden Hanzala'yı öldürdük». Kimdi bu Hanzala? Niçin herkesten ayrı olarak o?...

Hz. Peygamber (s.a.v.), Hanzala'nın hanımını buldurup, kocası hakkında bilgi istedi. Şehid hanımı şerefine nâil olmuş olan o yüce müslüman sadece şunu diyebilirdi:

«Yâ Resûlallah, biz Hanzala ile dün evlendik. Zifaf-tayken, cihâd emrinizi duydu. Yıkanmaya fırsat bulama-

yarak cihâd ordusuna katıldı».

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

«Ben de bunu merak ediyordum. Çünkü bütün şehitler arasından, meleklerin sadece onü yıkadıklarını gördüm.»

Artık Hanzala, tarihe «ğesîlul-melâike» olarak geçecek ve günümüze kadar İslâm'ın örnek şehidlerinden birisi olarak yâdedilecektir.

İslâm Devleti, Allah için bu şekilde zifaflarını bile terkeden mücahidlerin, şehitlerin omuzlarında oluştu, hükümrân oldu...

Netice

1. İtaat

Komutan Hz. Peygamber (s.a.v.)'in okçularına verdiği kesin emir dinlenilmediği için müslümanlar yenildi. Onları ikâz için şu ayet nâzil oldu:

«Allah'a ve Peygamber'e itaat edin. Tâki rahmete kavuşturulasınız» (82).

O halde, rahmete, yâni kurtuluşa ulaşmanın tek yolu, Allah'ın emrettiği ve Resûlullah (s.a.v.)'in tebliğ ettiği kanunlara uymaktır.

Uhud hadisesinde, müslümanlara verilmek istenen bir ders vardır ki, savaş stratejisi bakımından çok önemlidir: İtaat!... Savaşta zaferi elde etmenin sırrı! Ne var ki bu itaat, Allah'ın çizgisi dahilinde olmak lâzım; yâni Allah'ın emredip, Resûlullah (s.a.v.)'in tebliğ ettiklerine savaş açmış olanlara itaat yoktur.

2. Münâfıklar

İslâm ordusu 70 kadar şehid verip Medine'ye dönünce, münâfıklar alay etmeye başladılar. Müslümanlara şöyle diyorlardı: «Bize uyup, savaşa gitmeseydiniz, (82) Kur'an-ı Kerîm, Al-i İmrân sûresi, 132.

böyle öldürülmezsiniz! Oh oldu! Bu dava size mi kaldı? Evinizde otursaydınız! Size ne İslâm davasından? Tabi başınıza belâlar gelir. Oturun oturduğunuz yerde, hiç bir şeye karışmayın! Konuşmayın, yazmayın, savaş yapmayın ki başınıza musibetler gelmesin!...»

Kur'an-ı Kerim, münâfikların bu şekildeki davranışlarını şöyle anlatıyor:

«İki ordu karşılaştığı gün size gelen müsibet Allah'ın emriyle idi. (Bu, Allah'ın) müminleri ayırd etmesi; münâfik olanları da açığa vurması içindi. Onlara: «Gelin Allah'ın yolunda savaşın ya da savunma yapın» denildiğinde, «Biz savaşmayı bilseydik elbette sizi izlerdik» dediler. O gün onlar, imândan çok küfre yakındılar. Kalplerinde olmayanı ağızlarıyla söylüyorlardı. Allah, gizli tuttuklarını daha iyi bilir. Kendileri (evlerinde) oturarak kardeşlerine: «eğer bizi dinleselerdi ölmeyeceklerdi» diyen o adamlara deki: «Öyle ise kendi nefislerinizden ölmü geri çevirin, eğer doğru sözlüler iseniz Allah yolunda öldürülenleri sakın "ölüler" sanmayın. Bilâkis onlar Rableri katında diridirler.» (83)

İşte münâfikların özelliği budur: Allah yolunda mücadeleden alıkoymak! Namaz kılarak veya kıldırarak, oruç tutarak, Hacc'a giderek; yahud bunları yapmıyorsa bile, zaman zaman «ben de müslümanım canım» diyerek müslüman görünür. Ardından da saf müslümanları kandırıp, İslâm'a gizli savaş açar. Allah'ın, «Yoksa siz, Kur'an'ın bir bölümüne inanıp da bir bölümünü inkâr mı ediyorsunuz? Artık sizden böyle yapanların cezası, dünya hayatında aşağılık olmaktan başka değildir; kıyamet gününde de azabın en şiddetli olanına uğratılacaklardır. Allah, yapmakta olduklarınızdan gafil değildir»(84) şeklindeki buyruğunu unutarak, veya unutturarak, Kur'an-ı sadece bir ahlâk kitabı; İslâm'ı, şununla-

(83) Kur'an-ı Kerim, Al-i İmrân sûresi, 166-169.

(84) Kur'an-ı Kerim, Bakara sûresi, 85.

bununla sulh içinde geçinme diye takdim eden, kendilerini müslüman diye lanse etmelerine rağmen, İslâm nizamı ile savaşmayı şiar edinmiş olanlar!... İşte münâfıklar bunlardır.

Hız. Peygamber (s.a.v.), bu gibi münâfıklardan birisi öldüğünde, cenaze namazını kılmak istemişti de Allah hemen şu ayeti nâzil buyurmuştu:

«Onlardan ölen birinin namazını hiç bir zaman kılmama, mezarı başında durma. Çünkü onlar, Allah'a ve Resûlüne (karşı) küfre saptılar ve fasıklar olarak öldüler. Onların malları ve evlâtları seni imrendirmesin; Allah bunlarla, ancak onları dünyada azablandırmak ve canlarının onlar küfür içindeyken zorluk içinde çıksın ister» (85).

Uhud savaşından alacağımız ikinci mühim ders de, münâfıklara karşı uyanık olmaktır! Allah müslümanları onların şerrinden korusun!... Amin.

Hamrau'l-Esed

Uhud savaşından sonra, Hız. Peygamber (s.a.v.), Mekke'ye dönmekte olan düşman ordusunu Hamrau'l-Esed denen yere kadar takibetti. Fakat düşman gitmişti. Resûlullah (s.a.v.), bu hareketiyle hem düşmana hâlâ yok olmadıklarını göstermek -çünkü Kureys'in gayesi Hız. Peygamber (s.a.v.)'i öldürmektir, fakat o yaşıyordu, ve İslâm ordusunun maneviyatını ayakta tutmaktı. Aksi takdirde, mağlub olmuş bir ordunun, galib orduyu takibetmesi izâh edilemez.

Bu senenin (hicrî 3. sene) Cemaziyel-ahir ayında, Hız. Peygamber (s.a.v.), Zeyd b. Harise komutasında 100

(85) Kur'an-ı Kerîm, Tevbe sûresi, 84-85.

kişilik bir süvari birliğini, haberini aldığı bir Kureyş kafilesine karşı gönderdi. İslâm askerleri, Kureyş kafilesini yenilgiye uğratarak, mallarını ganimet olarak alıp Medine'ye geri döndü.

RECİ' HADİSESİ

Bu senenin ilk ayında yâni Muharrem'de, Hz. Peygamber (s.a.v.) cihâd etmek üzere iki seriyye çıkarttı.

Bunlardan birisi, Abdullah b. Uneys'in seriyyesi ki, bu seriyye sırasında saldırıya geçen düşman kuvveti, bir şey elde edemedi; diğeri de, Benû Esed'e karşı gönderilen Ebû Seleme b. Abdi'l-Esed seriyyesi. Bu seriyyenin gayesi de, Benû Esed ve müttefiklerinin müslümanlara saldırılarını önlemek içindi.

Safer ayında, Adala ve el-Kâre kabilelerinden bir heyet gelerek ,aralarında müslümanların bulunduğunu; bunların eğitimi için bazı fakihleri vermesini, Hz. Peygamber (s.a.v.)'den talep ettiler. O da, bir rivayete göre altı, Buhârî'ye göre de on kişilik bir hoca heyetini bunlara verdi.

Fakat Recî' denen mevkiye gelince, müslümanlara ihânet edip, çoğunu şehid ettiler ve Hubeyb b. Adi ile Zeyd ibnu'd-Desinne'yi Mekkelilere sattılar. Bu iki sahâbi, Bedir savaşında en çok Mekkelî kâfirleri öldürenlerdendir.

Mekkeliler, şölenler yaparak, eğlenerek, ve işkence yaparak bu iki müslümanı şehid ettiler. Allah için öldürüldüler ve O'nun için şehidler mertebesine yükseldiler. Allah, onlara «ölü» demememizi emrediyor. Onlar diridirler, ölmezler:

«Allah yolunda öldürülmüş olanlar için «ölüler» demeyin. Bilâkis onlar diridirler. Fakat siz iyice anlamazsınız.» (86).

Bu iki şehidten Hubeyb, öldürülmeye götürülürken söylediği şiirin sonunu şöyle bağlıyor:

«Mü'min öldürüleyim de, dünya umurumda değil, Yolum Allah'a gitsin de, şekli önemli değil!» (87)

Reci' hadisesi üzerine fesâd çıkarmak isteyen münâfıklar hakkında şu ayetler nâzil oldu:

«İnsanlardan öyle kimse vardır ki, onun (bu) dünya hayatına ait sözü hoşuna gider ve o, kalbinde olana Allah'ı şahid gösterir. Halbuki o, düşmanların en yamanıdır. O, senden ayrılp gidince de, her tarafta fesâd çıkarmaya, ekini ve zürriyeti kökünden kurutmaya koşar. Allah fesâdı sevmez» (88).

Reci'de müslümanlar şehid edilince, münâfıklar, «vah vaah, ne yazık oldu, işkence ile öldürüldüler» gibi sözler söyleyerek, güya üzüntülerini açıkladılar. Halbuki onlar, Allah'ın buyurduğu gibi, içlerinden seviniyorlardı (89).

Bi'r-Ma'ûna Hadisesi

Benû Suleym'den, Amir kabilesi reisi Ebû Berâ, Medine'ye gidip Hz. Peygamber (s.a.v.)'i görmek istedi. Hz. Peygamber (s.a.v.), Ebû Berâ'yı kabul ederek, ona

(86) Kur'an-ı Kerim, Bakara sûresi, 154.

(87) İbn Hişâm, Sire, III, 176.

(88) Kur'an-ı Kerim, Bakara sûresi, 204-205.

(89) İbn Hişâm, Sire, III, 174.

İslâm'ı anlattı; fakat o müslüman olmadı. Ancak, kendilerine İslâm'ı öğretmek üzere, sahâbeden bazı kimseleri gönderilmesi ricasında bulundu.

Hız. Peygamber (s.a.v.), Ebû Berâ'nın bu isteğini kabul ederek, Kur'an'ı iyi bilen sahâbesinden kırk, bazı rivayetlere göre de yetmiş kişiyi gönderdi.

Müslüman tebliğciler, Benû Amir ve Amir ibnu't-Tufeyl arazilerinin hududunda olan Ma'ûna kuyusuna gelince, Hız. Peygamber (s.a.v.)'in Amir ibnu't-Tufeyl'e yazdığı mektubu, arkadaşlarından Harâm b. Milhân'a verip, İbn Tufeyl'e gönderdiler.

İbn Tufeyl, mektuba bakmadan, o sahâbiyi şehid etti. Daha sonra adamlarını alarak, Ma'ûna kuyusunda mola vermiş olan diğer müslümanlara aniden saldırarak, Ka'b b. Zeyd hariç, hepsini şehid ettiler. Ka'b'ı da "öldü" diye terkettiklerinden, yaralı olarak kurtulmuştu (90).

Mücahidlerden Amr b. Umeyye ve Ensâr'dan bir arkadaşı, o sırada başka bir yerde atlarını otlatmakla meşgul olduklarından, pusuya düşmemişler; döndüklerinde arkadaşlarını kanlar içinde görünce, Ensâr'dan olan sahâbi hemen düşmana saldırmış ve şehid oluncaya kadar savaşmıştı. Amr ise esir edildi.

Daha sonra salıverilen Amr b. Umeyye, Medine'ye gelirken, yolda Amir kabilesinden iki adamla karşılaştı. Amr, bu iki kişinin de onun arkadaşlarını öldürenlerden olduğunu sanarak, şehid edilen müslümanların intikamını almak için bu iki adamı öldürdü. Halbuki müslümanları şehid edenler, İbn Tufeyl ve adamlarıydı.

Amr, Medine'ye varır varmaz, Hız. Peygamber (s.a.v.)'e giderek, başından geçenleri ona anlattı. Bunun üzerine çok üzülen Resûlullah (s.a.v.) şöyle dedi: «O öldürdüklerin, bizim müttefiklerimizdi. Onun için diyetle-

rini vereceğim» (91).

Müslümanların başına gelen bu belâdan sonra, Resûlullah (s.a.v.), müslümanlara sabah namazında kunut okudu(92). Bu hadiseden sonra da, müslümanlar için kötü olan günlerde, namazda kunut okumak sünnet oldu.

Nadir yahudileri Hz. Peygamber (s.a.v)'e suikast düzenliyor

Ma'ûna hadisesinden kurtulan tek sahâbi Amr, müslümanların müttefiki olan Benû Amir'den iki kişiyi hataen öldürdüğünden, Hz. Peygamber (s.a.v.) bunların diyetini vermek istedi.

Bu diyetin meblağına yardımcı olmaları için, -antlaşmaları gereği- Nadir oğulları yahudilerine gitti.

Yahudiler, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e bu konuda yardımcı olacaklarını söyledikten sonra, kendi aralarında gizlice ona suikast hazırladılar. Bir damdan atacakları lok taşıyla onu öldüreceklerdi.

Bu ihâneti hazırlayan, Nadir oğulları reisi Huyey b. Ahtab'tı. Halbuki, sahâbesiyle beraber, sayıları onu geçmeyen Hz. Peygamber (s.a.v.) ve yanındakilere, bin kadar yahudi saldırabilirdi. Fakat korkarak böyle yapmadılar. Onun içindir ki her hareketleri ihânetle doludur onların... Mertçe bir hareketleri yoktur.

Allah, Resûlünü korumak için, Cebrail (a.s.)'la ona yahudilerin ihânetini bildirerek, oyunlarını bozdu.

«Onlar hile düzenlediler. Allah da (buna karşılık) bir düzen kurdu. Allah, düzen kurucuların en hayırlısıdır» (93).

Allah nizamı düşmanlarının daima unuttukları ve-

(91) İbn Hişâm, Sire, III, 186; İbn Kesir, Sire, III, 143.

(92) İbn Kesir, Sire, III, 139.

(93) Kur'an-ı Kerim, Al-i İmrân sûresi, 54.

ya gafil oldukları bir husus vardır. O'da Allah'ın Kendi yolunda olanlara yardım ettiği kanunudur:

«Allah, kimi dilerse onu yardımıyla destekler» (94).

Kendisine yahudi suikastı haber verilen Hz Peygamber (s.a.v.), derhal Medine'ye hareket ederek, Muhammed b. Mesleme vasıtasıyla Nadir oğulları yahudilerine şu emri gönderdi: «Aramızdaki antlaşmayı bozdunuz. Buna ceza olarak, on gün içinde Medine'yi terk edin! Bundan böyle, Nadir oğullarından yakalanan her yahudinin kafası kesilecektir!» (95).

Münâfıklar daima yahudilerin safında

Medine'deki münâfıkları yöneten Abdullah ibn Ubeyy adında biriydi. Her fırsatta, İslâm düşmanlığı yapan bu tipik münâfıkda, ar diye bir şey yoktu. Diğer bütün münâfıkların müşterek vasfıdır bu! Ar'sızlıklarından hiç lüzumsuz yere kahkaha atarak gezinirler ortalıkta. İşleri güçleri fesattır onların. Müslümanlara işkence yapmaktan zevk alırlar bu tipler! Hayasızlık, laubalilik, hainlik ve korkaklık onların en bariz vasıflarıdır. Onlar, sadece geçici olarak ellerinde bulundurdukları makama güvenirler. Küçük bir menfaat, bir makam uğruna şahsiyet ve inançlarını satan mahluklar! Allah onlar için şöyle buyuruyor:

«Kendilerine kitaptan (okuyup yazmaktan) bir nasib verilmiş olanlara bakmadın mı? Onlar sapıklığı satın alıyorlar ve sizin de yoldan sapmanızı istiyorlar» (96).

İşte bu münâfıkların başı Abdullah ibn Ubeyy, yahudilere haber göndererek, sebat etmelerini, kalelerini terketmemelerini, kendisinin de onlara yardımcı olaca-

(94) Kur'an-ı Kerim, Al-i İmrân sûresi, 13.

(95) Makrizi, İmtâ'u'l-Esmâ, I, 178-180.

(96) Kur'an-ı Kerim, Nisâ sûresi, 44.

ğını bildirdi.

Kur'an-ı Kerim, bu konuyu şöyle anlatıyor:

«Münâfıklık etmekte onları görmüyormusun ki, onlar, Kitab Ehlinden küfre sapan kardeşlerine derler ki: «Hamdolsun, eğer siz (yurtlarınızdan sürülüp -çıkarılacak olursanız, biz de sizlerle birlikte mutlaka çıkarız ve size karşı olan hiç kimseye, hiç bir zaman itaat etmeyiz. Eğer size karşı savaşılırsa, elbette size yardım ederiz.» Oysa Allah, şahidlik etmektedir ki onlar gerçekten yalancıdırlar. Andolsun, onlar sürülüp çıkarılacak olurlarsa, kendileri onlarla birlikte çıkmazlar. Onlara karşı savaşılırsa da kendilerine yardımda bulunmazlar; yardım etseler bile arkalarını dönüp-kaçarlar. Sonra kendilerine de yardım edilmez» (97).

Yahudilerin, kendi emrini dinlemediklerini gören Resûlullah (s.a.v.), ordusunu toplayarak, Nadir oğullarının kalelerini kuşattı (98).

Kuşatma on beş gün sürdü. Yahudiler ne savaşmak için kalelerinden çıkıyor, ne de teslim oluyorlardı. Nihâyet, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in emriyle hurmaları kesilmeye başlanınca, her şeye maddeyle bakan yahudiler teslim olmaya başladı. Bu konuda da şu ayet nâzil oldu:

«Hurma ağaçlarından her şeyi kesmişseniz ya da kökleri üzerinde dimdik neyi bırakmışsanız, (bu) Allah'ın izniyledir ve fâsık olanları alçaltması içindir» (99).

Resulullah (s.a.v.), her Yahudinin bir deve yükü eşyalarını alıp, Medine'yi terketmesine izin verdi. Bunun üzerine teker teker kalelerinden indirilip sürüldüler Medine'den (100), Halbuki kalelerine ne kadar güveniyor-

(97) Kur'an-ı Kerim, Haşr sûresi, 11-12.

(98) Makrizi, İmtâ, I, 179.

(99) Kur'an-ı Kerim, Haşr sûresi, 5.

(100) Ayrıntılar için bk. İhsan Süreyya Sırma, Yahudi Meselesi, s. 45-54.

lardı. Allah şöyle buyuruyor:

«Kitap ehlinde küfre sapanları ilk sürgünde yurtlarından çıkaran O'dur. Onların çıkacaklarını siz sanmamıştınız, onlar da kalelerinin kendilerini Allah'dan koruyacağını sanmışlardı. Böylece Allah ('ın azabı) da, onlara hesaba katmadıkları bir yönden geldi, yüreklerine korku salıverdi; öyle ki evlerini kendi elleriyle ve mü'minlerin elleriyle tahrib ediyorlardı. Artık ey basiret sahipleri ibret alın» (101).

Ama insanlar, ibret almıyorlardı. Kalelerin, muhafızların, askerlerin, tel örgülerinin, ev dolusu hazinelerin, dalkavukların kendilerini ve rejimlerini koruyamayacaklarını anlamıyorlardı. Fir'avun'lar, Nemrut'lar, Kayser'ler, Kısra'lar, Şahlar, Marcos'lar dayanabildiler mi?

Sürülen yahudilerin malları, İslâm Devleti için ganimet alındı. Yahudilerden boşalan evlere de, Mekte'den hicret edip Medine'ye gelmiş olan ve evleri bulunmayan müslümanlar yerleştirildi.

Değerlendirme

1. Yahudiler, daima müslümanlara ihânet etmek isterler.

2. Münâfiklar, dâima İslâm düşmanlarının yanında yer alırlar; namaz kılsalar bile, cihâda gitseler bile.

3. Resûlullah (s.a.v.), müslümanlara yapılan hiç bir ihâneti cezasız bırakmıyor, Onun bu konudaki kanun ve yöntemi şudur:

• Önce nasihat, sonra ikâz, sonra da savaş!

Zâtu'r Rikâ' ve Bedru'l ahire(Hicrî 4. Senenin şa'ban ayında, Hz. Peygamber (s.a.v.) iki gazve yaptı.)

(101) Kur'an-ı Kerim, Haşr sûresi, 2.

Bunlardan birisi, Zatu'r-Rikâ', diğeri ise Bedru'l-ahire gazvesidir.

Hız. Peygamber (s.a.v.), Benû Sa'lebe ve Benû Muharib'le savaşmak üzere 400 askeriyle birlikte Necid'e doğru yola çıktı. İslâm ordusu Zatu'r-Rikâ' denen mevki de Ğatafan'ın umulmadık büyük ordusuyla karşılaştı. Fakat taraflar, savaşmak üzere birbirlerine yaklaşmalarına rağmen savaş olmadı. Bu gazve sırasında müslüman askeri düşmanın büyük ordusundan ve arazinin korkunç yapısından biraz korkuya kapıldıklarından, Hız. Peygamber (s.a.v.) onlara korku namazı kıldırdı. Ve neticede savaşmadı. Buna mevkiinden dolayı, Zatu'r-Rikâ' gazvesi denir.

İkincisi ise Bedru'l-ahire gazvesidir.

Uhud savaşının sonunda, İslâm ordusu dağa doğru çekildikten sonra, Mekke ordusunun komutanı Ebû Süfyân'ın teklifi üzerine, bir sene sonra Bedir'de tekrar karşılaşmak üzere Hız. Peygamber (s.a.v.)'le antlaşmaya varılmıştı. Kararlaştırılan zamanda Resûlullah (s.a.v.) ordusuyla beraber Bedir'e gitti. Ne var ki Ebû Süfyân, bu savaşa hazırlık yapmış olmasına rağmen, İslâm ordusundan korkarak son anda kararından caymış ve Bedir'e gelmemişti. Dolayısıyla savaş olmadı. Hız. Peygamber (s.a.v.) günlerce Bedir'de beklemesine rağmen, Ebû Süfyân gelmeyince ordusunu alıp Medine'ye geri döndü.. Buna «Son Bedir (Bedru'l-ahire) gazvesi» denir.

Dumetu'l Cendel Gazvesi

Devlet Reisi Hz. Peygamber (s.a.v.), haksızlıklara, insanlara işkence yapılmasına karşı çıkıyor; bu kabil hareketlerde bulunanlarla kıyasıya mücadele ediyordu. Onun için en zorlu günler olan Mekke döneminde böyle bir mücadele verdiği(102) gibi, Devlet Başkanı olduğu Medine döneminde de aynı şekilde mücadele ediyordu.

Hz. Peygamber (s.a.v.), 5. senenin Rebî'ul-evvel ayında, Dumetu'l-Cendel denen yerde çok sayıda adam toplandığı ve bunların gelen geçene zulüm ve işkence yaptıklarını öğrenince, bu zulme ve işkenceye son vermek için ordusunu toplayıp, Dumetu'l-Cendel'e hareket etti. Fakat Resûlullah (s.a.v.) oraya varınca, işkenceciler kaçmıştı. Böylece Hz. Peygamber (s.a.v.) onlarla savaşmadan, zulümlerine son verip Medine'ye döndü. Bu gazveye yapıldığı mevkiden dolayı Dumetu'l-Cendel gazvesi denir.

Benu'l-Mustalik Savaşı

(102) Bk.lhsan Süreyya Sırma, İslâmî Tebliğin Mekke Dönemi ve İşkence.

Bu savaşı el-Mureysi' gazvesi de denir.

Hız. Peygamber (s.a.v.), Medine'de olmasına rağmen, Medine dışındaki gayr-ı müslimler ona tahammül edemiyor, onun bir Devlet kurmuş olmasını hazmedemiyorlardı.

Onun için Hız Peygamber (s.a.v.), bir taraftan Medine'deki yahudi, münâfık ve müşriklerle mücadele ederken, öbür yandan da, dış düşmanlara karşı, hemen dâima alarm durumundaydı. Nitekim seriyye ve gazvelerinin çoğunun sebebine bakacak olursak, bunların İslâm Devletini yıkmak için plânlar hazırlamakta olan gayr-ı müslimlere karşı yapıldığını görürüz.

Benu'l-Mustalik savaşının sebebi de, bu kabilden bir dış tehlikedir.

Mustalik oğulları kabilesinin, İslâm Devletine karşı Medine'ye saldırmak için toparlandıklarını haber alan Hız. Peygamber (s.a.v.), onların gelişini beklemeden kendisi de ordusunu hazırlayarak hareket etti.

İki ordu, el-Mureysi, denen yerde karşılaştı. Kısa süren çarpışmadan sonra, düşman teslim oldu. Malları ganimet, kendileri de esir olarak alındı.

Münâfıklar fitne çıkarıyor

Savaş, Müstalik oğullarının bir kuyusu başında olmuştı. Savaştan sonra, kuyudan su çekme sırası yüzünden, biri Ensâr'dan diğeri Muhacirûn'dan olan iki genç arasında münakaşa çıktı. Çok yorgundular ve nihayet onlar da insandı; böyle bir münakaşanın olması da tabiiydi.

Biri, «ey Ensâr!», diğeri «ey Muhacirûn!» diye bağırmaya başladılar.

Durumu gören münâfıkların başı Abdullah ibn Ubeyy, bunu fırsat bilerek, Ensâr'dan olan sahâbiye şöyle dedi:

«Köpeğini iyi besle ki seni yesin!»

Abdullah ibn Ubeyy, bu şekilde Ensâr'ı Muhacirûn'a çarpıştırmak istiyordu. Halbuki bunlar, aralarında kardeşlik tesis ettirmiş müslümanlardı. Fakat ne de olsa, beşerdiler; ve münâfıklar, onların beşer zaafından yararlanmak istediler. Muhacirûndan olan genç, durumu Resûlullah (s.a.v.)'e bildirince, yanında bulunan Hz. Ömer (r.a.), «yâ Resûlullah, müsaade et de şu münâfığın kafasını keseyim!» dediyse de, Hz. Peygamber (s.a.v.) müsaade etmedi ve derhal hareket emri verdi.

Resulullah (s.a.v.), hiç beklenmedik bir anda hareket emri vererek -çünkü daha yeni mola verilmişti-, müslümanları bu fitneden kurtarmak istemişti.

Bu arada, münâfık Abdullah ibn Ubeyy' in oğlu Abdullah, Resûlullah (s.a.v.)'e gelerek, bu hareketinden dolayı babasını öldürmek istedi; fakat Resûlullah (s.a.v.) buna da müsaade etmedi (103).

İfk hadisesi

Hz. Peygamber (s.a.v.), herhangi bir sefere çıkacağı zaman, hanımları arasında kur'a çeker ve kime isabet ederse, onu beraber sefere götürürdü. Benu'l-Mustalik gazvesine çıktığında da, Kur'a Hz. Aişe validemize çıktığından, onu beraber götürmüştü.

Medine'ye dönüş sırasında, Hz. Aişe validemiz, bir ihtiyacı için ayrıldığında, kolyesi boynundan düşmüş ve onu ararken, kervana biraz geciktiğinden, kendisine iftirada bulunuldu. Buna İfk hadisesi denir. Böylece Medine'ye gittiler. Hz. Aişe, kendisine bu kötü iftira yapıldığından, babası Hz. Ebû Bekir (r.a.)'ın evine çekildi.

Nihâyet, onun masum, günâhsız olduğuna ve kendisi hakkında söylenenlerin, birer iftiradan ibâret olduğuna dair şu ayet nâzil oldu:

(103) İbn Kesir, Sire, III, 301.

«O uydurma haberi (iftirayı) getirenler içinizden (mahdud) bir zümredir. Onu (o yalanı) sizin için bir şer sanmayın. Bilâkis o sizin için bir hayırdır. Onlardan her-kese kazandığı günah (nisbetinde ceza) vardır. Onlardan (günah)ın büyüğünü deruhde (ve irtikâb eden o adam) yok mu? İşte en büyük azâb onundur (104).

Bu ayetin nâzil oluşundan sonra, Hz Aişe (r.a.) hakkındaki dedikodu ve iftiralar kesildi, onun iffeti ayetle tescil edilmiş oldu.

Benu'l-Mustalik esirleri arasında, kabile reisi Hâris'in kızı Cuveyriye'de vardı. Resulullah (s.a.v.) onunla evlendi (105).

İbn Kesir'de geçen bir rivayete göre (106), Medine girişinde, münâfık Abdullah ibn Ubeyy'in oğlu Abdullah, babasının önüne geçerek şöyle dedi:

«Dur! Vallahi Resûlullah (s.a.v.) izin vermezse, Medine'ye giremezsin!»

Resûlullah (s.a.v.) gelince, izin istedi; ve ancak Resûlullah (s.a.v.)'in izniyle Medine'ye girebildi.

(104) Kur'an-ı Kerim, en-Nûr sûresi, 11.

(105) İbn Kesir, Sire, III, 303.

(106) Sire, III, 301.

(5. sene şevval ayı)

Mekke Devleti, Uhud savaşında galib gelmesine rağmen, ordu komutanları Ebû Süfyân, söz verdiği halde savaşmak üzere Bedir'e gelmemişti(107).

Mekkeliler, kısmen de olsa, Bedir'in intikamını aldıklarına inanıyor, kabuklarına çekilmek istiyorlarsa da, onları devamlı olarak İslâm Devletine karşı kışkırtanlar vardı: Yahudiler.

İslâm Devletine karşı yürütülen bu düşmanlık hareketini, özellikle Medine'den sürülmüş olan Nadir oğulları yahudileri ve bunların reisi olan Huyey b. Ahtab yönetiyordu.

Bu yahudiler, Medine'den sürüldükten sonra, Hayber'e yerleşmiş, faaliyetlerini orada yürütüyorlardı. Bizat yahudiler, fiili olarak İslâm Devletine saldıramadıklarından, bunu başkalarına yaptırmak istiyorlardı. Bu gayeyle, reisleri Huyey, yanına on kişilik bir heyet alarak Mekke'ye gidip, Hz. Muhammed (s.a.v.)'e karşı Mekke Devletiyle bir ittifak kurmayı teklif etti (108).

(107) Bk. yukarıda Bedru'l-ahire gazv esi.

(108) Vakidi, meğâzi, II, 441; İbn Kesir, Sire, III, 181; Makrizi, İmtâ; I,216.

Mekkeliler, yahudilerin bu tekliflerini hemen kabul etmelerine rağmen, onların bu işteki samimiyetlerini ölçmek için şöyle dediler:

«Ey yahudiler, sizler Kitap ve ilim sahibi kimselersiniz; biz ve Muhammed arasındaki inanç farklılığına ne dersiniz? Bizim dinimiz mi hak, onun dini mi? Bizler ki, Kâbe'yi inşâ edenler, kurban kesenler, hacılara su dağıtanlar ve put heykellerine tapanlarız!»(109).

Yahudilerin cevabı şu oldu:

«Vallahî siz hakka daha yakınsınız. Çünkü sizler, kâbe'ye saygı duyuyor, hacıların su ihtiyacını gideriyor, kurbanlar kesiyor ve atalarınızın taptıklarına tapıyorsunuz» (110).

Yahudiler, tevhid dini İslâm'a karşı, puta tapıcılarla ittifak kurdular. Onlar hakkında şu ayetler nâzil oldu:

«Kendilerine kitaptan bir nasib verilenleri görmedin mi? Onlar, tağuta (Allah'dan başka hüküm ve yöntem koyanlar) ve cibt'e (puta, haça, veya göz boyayıcı kâhinlere ve güçlere) inanıyorlar ve diğer inkârcılar için «Bunlar, imân edenlerden daha doğru bir yoldadır» diyorlar. Bunlar, Allah'ın kendilerine lâ'net ettiği kimselerdir. Allah kime lânet ederse artık ona hakiki hiç bir yardımcı bulamazsın» (111).

Yahudiler, bu şekilde Mekke Devleti ile ittifak kurduktan sonra, Gatafan kabilesine gidip, onlara da aynı şeyleri söylediler. Gatafan idaresi, Mekke hükümetinden daha temkinli davranarak: «İslâm ordusunu yendikleri takdirde, Hayber'deki hurmalıkların bir senelik gelirinin kendilerine verilmesini» şart koştular; ve yahudi heyeti bunu kabul etti (112).

(109) Vakıdî, meğâzi, II, 442; Makrizî, İmtâ', I.

(110) Ay. yerler.

(111) Kur'an-ı Kerim, Nisâ sûresi, 51-52.

(112) Makrizî, İmtâ', I, 217.

Yahudiler daha neler vermez ki? Yeter ki, yeryüzünde bir İslâm Devleti yaşamasın; yeter ki Kur'an'la yönetilen bir devlet olmasın; yeter ki Hz. Muhammed (s.a.v.)'i kendisine örnek ve lider kabul edip, onun Sünnetine göre kanun ve nizamını kurmuş bir toplum bulunmasın!

Ğatafan'dan sonra, Benû Suleym'e giden yahudi heyeti, onları da ittifaka dahil etmeyi başardı.

Yahudilerin, bu şekilde çeşitli hizibleri, devletlerin İslâm Devleti aleyhinde savaşa sokmasından dolayı, bu savaşa «Ahzâb savaşı» (hizibler savaşı) da denir.

Hz. Peygamber (s.a.v.), bu şekilde, İslâm Devletine saldırmak için, çeşitli devletlerin-çünkü Ğatafan ve Benû Suleym, o günün şartlarında bağımsız devlet pozisyonu taşıyorlardı- birleştğini haber alınca, sahâbeden Selmân-ı Fârisi'nin teklifiyle, Medine şehrinin etrafına hendek kazdırmaya başladı.

Müslümanların ekserisi Resûlullah (s.a.v.)'le beraber hendek kazmaya gidiyordu. Yalnız münâfıklar, çeşitli bahaneler uydurarak ya hendek kazmaya gitmiyor, ya da verilen işi ciddiye almadan ve Hz. Peygamber (s.a.v.)'in izni olmadan çekip evlerine gidiyorlardı. Bu gibiler hakkında şu ayetler nâzil oldu:

«Mü'minler o kimselerdir ki, Allah'a ve Resûlüne imân edenler, onunla beraber toplu(mu ilgilendiren) bir iş üzerinde iken, ondan izin alıncaya kadar bırakıp-gitmeyenlerdir. Gerçekten, senden izin alanlar, işte onlar Allah'a ve Resûlüne imân edenlerdir. Böylelikle, senden, bazı işleri için izin istedikleri zaman, onlardan dilediklerine izin ver ve onlar için Allah'dan bağışlanma dile. Hiç şüphesiz, Allah bağışlayandır, esirgeyendir»(113).

Hendeğin kazıldığı sıralarda, müslümanların ekonomik durumu iyi olmadığından, Ensâr'dan olsun, Muhacirûn'dan olsun, çoğu müslüman aç karnına çalışıyor-

du (114).

Hendekten çıkarılan toprağı, bizzat Resûlullah (s.a.v.)'de taşıyor, mübarek vücudu toz toprak içinde kayıyordu (115).

Hendek kazıldığı sırada, bir gün sahâbeden Câbir b. Abdullah, Resûlullah (s.a.v.)'in aklıktan yüzünün sararıp solduğunu, karnının çekildiğini farkettiler. Gerisini Câbir'den dinleyelim:

«...Hemen eve koşarak, evde yiyecek olup olmadığını hanımına sordum. Yanında azıcık arpa unu vardı. Bundan başka, -bizim gibi aklıktan zayıflamış- küçücük bir oğlağı da evde bulunuyordu. Ben oğlağı kestim, hanımım da ekmek pişirdi. Daha sonra, hendeğe giderek, gizlice Resûlullah (s.a.v.)'i eve yemeğe davet ettim. Evdeki yemek çok az olduğundan, kimsenin duymasını istemiyordum. Davetimi kabul eden Resûlullah (s.a.v.), ashaba dönerek şöyle seslendi: «Ey ashabım, Câbir hepimize ziyâfet hazırladı!». O sırada içimden bir şey koptu sanki. Bu kadar kişiye ne yedirecektim? Ama Resûlullah (s.a.v.)'in emri reddedilemez ki!... Çaresiz, daveti duyanlarla eve gittik. Bu kadar davetliyi gören hanımım da şaşırmişti. Ben ona, Resûlullah (s.a.v.)'in bunları davet ettiğini söyleyince, «Allah ve Resûlü bizden daha iyi bilir!» dedi ve yemeği hazırladı. Sahâbeden, doyan kalkıyor, yerine başkaları oturuyordu. Böylece herkes doydu. Nihayet biz ev halkı olarak sofraya oturduğumuzda, yemek olduğu gibi duruyordu, sanki hiç yenmemişti» (116).

Bunun müslümanca adı «bereket!...»

Her şeye kadir olan Allah, kulunu çeşitli şekillerde deniyor: «Acaba karnı tok olan kulumu aç bırakırsam, cihâdı terkeder mi; veya «kulumu nimetlere boğarsam, Beni unuttur, nimetlere dalar, "cihâdı başkası yapsın" der

(114) İbn Kesir, Sire, III. 184.

(115) İbn Kesir, Sire, III, 185.

(116) Bk. İbn Kesir, Sire, III, 187 vd.

deniyor: «Acaba karnı tok olan kulumu aç bırakırsam, cihâdı terkeder mi; veya «kulumu nimetlere boğarsam, Beni unuttur, nimetlere dalar, "cihâdı başkası yapsın"der mi»; yahut, «şu kuluma bir dünyevî makam vereyim, acaba davâmı o makama kurban ederek, bu makamı yükseltmek için müslümanlar aleyhinde çalışır mı? Onları şuraya, buraya şikâyet ederek, ispiyonculuk yapar mı? Olur-olmaz şeyleri bahane ederek -sırf o makamda durabilme kaygusuyla mü'minlerle uğraşır mı?»

Allah bu konuda şöyle buyuruyor:

«Andolsun, sizi biraz korku, (biraz) açlık, (biraz da) mallardan, canlardan ve mahsullerden yana eksiltme ile imtihan edeceğiz. Sabredenlere (lutf-u keremimi) müjdele» (117).

İşte Hendek savaşı sırasındaki ekonomik yokluğu; bu yokluğa rağmen cihâdın devam edebilmesini, maddeyle değil, Allah'ın davasına olan bağlılığın samimiyyetinde aramak lâzım. Allah'ın davasına çok samimi olarak bağlı olan ve o dava uğruna mücadele veren, aç, susuz bir kulun elindeki kalem, atomlaşır, mirage'laşır, fantom'laşır, füzeleşir ve kâfirin, müşrikin, münâfıkın tepesine düşerek, dünya süperlerine, tağutlarına, sömürücülerine, işkencecilerine v.s. v.s. lerine dudak ısırtır da şöyle söylerler: «Bu nasıl olur?». Kur'an'ın şu ayeti ne güzel cevaptır onlara!...:

«Allah, gökleri ve yeri (bir örnek edinmeksizin) yaratandır. O, bir işin olmasına karar verirse, ona yalnızca «Ol!» der, o da hemen olur» (118).

Hendek kazıldığı sırada meydana gelen mucizelerin tamamını buraya almıyoruz (119). Başka mucizeler de var. Ancak şunu belirtmek lâzımdır ki, Hz. Peygamber (s.a.v.) olsun, sahâbesi olsun, veya herhangi bir

(117) Kur'an-ı Kerim, Bakara sûresi, 155.

(118) Kur'an-ı Kerim, Bakara sûresi, 117.

(119) Ayrıntılar için bk. İbn Kesir, Sire, III, 187 vd.

mü'min olsun, davası uğruna, beşerî bütün imkânlarını harcadıktan sonra Allah yardım ediyor; o sırada mucize de olur, keramet de! Başka türlü olmuyor! Önce maddî ve manevî bütün çabalar harcanacak; buna rağmen, dava için başka güç veya kuvvet, yada imkân gerekiyorsa, Allah onu verir! O'nun tabiri ile (120) «göremediğimiz ordu-larla» destekler mü'mini!..

Mamafih, bu sırada meydana gelmiş bir Mucize-olay daha vardır ki, üzerinde durmak lâzım.

Hz. Peygamber (s.a.v.) hendeği kısımlara ayırmış, her kırk arşının kazılmasını, on askerine vermişti (121).

Selmân-ı Fârisî anlatıyor:

«Hendek'ten bana ayrılan yeri kazmakla meşgul-düm. Bir kaya ile karşılaştım ki, bir türlü kırmaya mu-vaffak olamadım. O sırada hendeği teftiş etmekte olan Resûlullah (s.a.v.), acımı farkederek hendeğe indi; ve elimden balyozu alarak kayaya öyle bir darbe vurdu ki, balyozun altından bir kıvılcımın parladığını gördüm. Sonra bir daha vurdu; darbeden bir kıvılcım daha çıktı. Sonra üçüncü defa kayaya vurdu ve bir kıvılcım daha parladı. Kaya paramparça olmuştu. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.)'e sordum: «Annem babam sana fedâ olsun yâ Resûlallah, sen vurduğunda, balyozun altında parlayan kıvılcımlar neydi?». Resûlullah (s.a.v.), «yâ Selmân, sen onları gördün mü?» diye sorunca, «evet» de-dim. Hz. Peygamber (s.a.v.), sualime şu cevabı verdi:

«Birinci kıvılcımla, Allah bana Yemen'in, ikincisiy-le Şâm ve Batı'nın, üçüncüsüyle de Doğu'nun fethini müj-deledi» (122).

Arabistan, bu üç kapıdan dünyaya açılıyordu. Ye-men'in fethiyle Uzak Doğu'nun yolu açılmış olacak İslâm

(120) Kur'an-ı Kerim, Tevbe sûresi, 40.

(121) İbn Kesir, Sire, III, 192.

(122) İbn Kesir, Sire, III, 191-192.

mücâhidlerine.

Şam ve Batı'nın fethi, o zamanlar dünyayı sömüren iki süper devletten, Bizans'ın düşmesi demekti ki, bununla 7. yüzyılın Batı emperyalizmi yıkılacaktı.

Tarih, bütün bunları tahakkuk ettiğini göstermiştir. Yemen de fethedildi, Bizans ve İran da...

Müslümanlar için her zaman, kâfirlerden daha fazla baş belâsı olan münâfıklar, bunu da alaya alıp, dedikoduya başladılar. Şöyle söyleniyorlardı:

«Size İran ve Bizans'ın sarayları vadediliyor; halbuki siz, kendinizi korumaktan aciz, hendekler kazıyorsunuz» (123). Münâfıkların bu tutumları üzerine şu ayet nâzil oldu:

«O vakit münâfıklarla kalblerinde bir maraz bulunanlar: «Allah ve Resûlü bize bir aldatıştan başka bir şey va'd etmemiş» diyorlardı» (124).

Savaş başlıyor

Hendek tamamlandıktan hemen sonra kâfir ordusu Medine'ye gelip, Uhud yakınlarında karargâh kurdu (125). Mekke ordusunun sayısı Ğatafan, Necid, Tihâme ve müttefiklerinden gelen Ehabiş'le beraber on bini bulmuştu.

Kâfir ordularının geldiğini gören Resûlullah (s.a.v.), kadın ve çocukları kalelere kapatıp, Sel' dağına arkasını vererek, askerini mevziledi.

Medine'ye yaklaşan düşman orduları, hendeği görünce, apışıp kaldılar. Daha önce böyle bir şey görmemişlerdi. Mamafih diğer savaş usullerinden daha fazla haberdar değillerdi. Gerçi Medine'de bulunan Mekke müslümanlar da -Hz. Peygamber (s.a.v.) dahil- İslâm öncesi dönemde savaşlara fazla katılmamışlardı; fakat

(123) İbn Kesir, Sire, III, 193.

(124) Kur'an-ı Kerim, Ahzâb sûresi, 12.

(125) İbn Kesir, Sire, III, 197.

İslâm'ı tebliğ etmeye başladıktan sora, şartlar onun savaşmasını gerektirdiğinden, hem harp sanatını öğrendi, hem de ordularına en güzel bir şekilde komuta etti.

Hendeğin bir tarafında İslâm, öbür tarafında kâfir orduları yer almış, âdetâ birbirlerini seyrediyorlardı. Ebû Süfyân komutasındaki Mekkeli askerlerden bazıları, hendeği geçmeye çalıştılsa da, başarılı olamadılar ve savaş bu şekilde pasif olarak günlerce sürdü.

Yahudiler ihânet ediyor

Benû Kurayza yahudileri de, Kaynuka' ve Nadir yahudileri gibi, İslâm Devleti ile müttefiktiler. Yukarıda gördüğümüz gibi, Kaynuka' ve Nadir yahudileri, ihânetleri sonucu, Hz. Peygamber (s.a.v.) tarafından Medine'den sürülmüş, geriye Kurayza yahudileri kalmıştı.

Hendek savaşı pasif bir şekilde devam ederken, bu savaşın hazırlayıcısı olan yahudi Huyey b. Ahtab, Benû Kurayza yahudilerine giderek, onların, İslâm Devleti ile olan anlaşmalarını bozmak istedi. Çünkü hendekten geçemeyen Ebû Süfyân, Kurayza mahallesinden Medine'ye girmek istiyordu ki, bunun için de Kurayza yahudilerinin muvafakatı gerekiyordu.

Huyey b. Ahtab'ın ne denli belâlı ve müfsid bir yahudi olduğunu bilen Kurayza Reisi Ka'b b. Esed, onu kalelerine kabul etmek istemediyse de, Huyey, gevezeliği ve dalkavukluğuyla Kurayza kalesine girmeyi başardı.

Aslında, antlaşma gereği, yahudilerin İslâm Devletine yardım etmeleri gerekiyordu. Fakat böyle yapmadıkları gibi, Huyey b. Ahtab'ın şamatasına aldanarak, İslâm Devleti ile olan antlaşmalarını yırttılar ve Hz. Muhammed (s.a.v.)'le olan ittifaklarını bozduklarını ilân ettiler (126).

(126) İbn Kesir, Stre, III, 199; Makrızî, İmtâ', s. 227.

Hız. Peygamber (s.a.v.), yahudilerin bu ihânetini duyunca, çok üzüldü.

Durum fevkalâde nâzikti: İslâm Devleti her taraftan sarmış, büyük bir tehlike zuhûr etmişti. Düşman askeri, her an için yahudi mahallesine saldırabilirdi. Korku etrafı o kadar sardı ki, münâfıklar tekrar dedikoduya başladılar. Onlardan Mu'attib b. Kuşeyr şöyle diyordu: «Muhammed bize İran ve Bizansın hazinelerini vadediyordu. Oysa ki biz tuvalete çıkmaya korkuyoruz» (127). Münâfıkların şahsiyeti, madde ve menfaata bağlı olduğundan, bu menfaatin kaybolduğunu görünce endişeye düşenler; nifak ve fesadları, olanca şiddetiyle ortaya çıkar.

Aynı günün gecesı, düşmanın saldıracağına dair haber alan Hız. Peygamber (s.a.v.), askerlerinden iki yüz kadarını Benû Kurayza hududuna göndererek, onlara, sabaha kadar, bulundukları yerde tekbir getirmelerini emretti (128).

Tekbir!.. Müslüman insanın silâhı!.. Hiç bir kılıcın, hiç bir silâhın, hiç bir fantomun, hiç bir mirage'ın durduramadığı, karşı koyamadığı kuvvet! İlâhî davanın sembolü, cihâdın tek silâhı. Tağutları durduran, dünya müstekbirlerine kan kusturan, Allah düşmanlarını kahreden mü'min silâhı!..

«Resûlullah (s.a.v.)'in emri mucibince, görevlendirilen sahabiler sabaha kadar tekbir getirdiler. Barutu olmayan, füzeler taşımayan bu silâh öylesine güçlü idi ki, Huyey b. Ahtab ve yanındaki kâfir askerleri korkularından saldıramadılar. Tiril tiril titrediler tekbir sesleri karşısında... Çünkü tekbir, Allah'ı terennüm ediyordu. Çünkü tekbir, «En büyük Allah'dır» diyordu. Çünkü tekbir, Allah'ın yanında hiç bir güç ve kuvvet tanımıyordu. Tekbir, ilâhî kanunların hakimiyetini müjdeliyordu,

(127) İbn Kesir, Sire, III, 201.

(128) Vakidi, meğâzi, II, 460.

Tekbir, tağutlara boyu eğmemeyi, onlara secde etmemeyi, onlar için savaşmamayı emrediyordu; her şey, en büyük olan Allah içindir diyordu...»(129).

Savaş bir hiledir

Savaş böyle kritik bir duruma geldiği bir sırada, Ğatafan kabilesinden, yeni müslüman olan Nu'aym b. Mes'ûd, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e gelerek müslüman olduğunu, ne yapması gerektiğini söyledi. Nu'aym'ın müslüman oluşundan hiç kimsenin haberi yoktu.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Nu'aym'ı bir kenara çekerek, çok gizli olarak, müslüman olduğunu hiç kimseye söylememesini tenbih ettikten sonra, ona şu emri verdi:

«Hemen Kurayza yahudilerine git ve onlara şöyle de: «ey Kurayzalılar, sizler beni tanır, güvenirsiniz. Siz Kureyş ve Ğatafanla ittifak kurdunuz. Fakat sizin durumunuzla onlarınki aynı değil. Burası sizin memleketiniz; burada mallarınız, evleriniz, çoluk çocuğunuz var. Kureyş ve Ğatafan öyle değil, onlar sadece Muhammed'le savaşmaya geldiler; burada hiç bir şeyleri yok. Şayet yenilecek olurlarsa, sizleri Muhammed'le başbaşa bırakır, memleketlerine giderler. Muhammed'le yalnız kaldınız mı, onunla baş edemezsiniz. Bu bakımdan kendinizi garantiye bağlamak için size tavsiyem, onların ile gelen eşrafından rehineler isteyin. Bu rehineler yanınızda, sizin için birer garanti olurlar». Hz. Peygamber (s.a.v.) devamla şöyle dedi:

«Yahudilere böyle dedikten sonra, hemen Kureyş'in komutanı olan Ebû Süfyân'a gider ona da şöyle dersin: «Yâ Eba Süfyân, size ne kadar bağlı olduğumu ve Muhammed'den ne kadar nefret ettiğimi bilirsın. Kula-

ğima bir haber geldi ki, onu sizlere söylemeğe kendimi mecbur hissettim. Size vereceğim bu nasihatı iyi dinleyin ve beni duymamış olun! Bilmiş olunuz ki, yahudiler sizinle olan antlaşmaya pişman olmuş ve Muhammed'e şöyle haber salmışlar: «Ey Muhammed, biz yaptıklarımıza pişmanız. Şayet kabul edersen, biz sana Kureyş ve Ğâtafan'ın ileri gelen eşrafından adamlar getirelim, bunların kafasını vur; sonra da beraberce onlarla savaşıalım». Muhammed de yahudilerin bu teklifini kabul etmiş. Onun için yahudiler haber yollayıp sizden adam isterlerse, sakın bir tek kişiyi onlara teslim etmeyin!». Hz. Peygamber (s.a.v.) devamla şöyle dedi: «Kureyş'e böyle söyledikten sonra, kendi kabilen olan Ğâtafan'a git ve aynı şeyi onlara da söyle! Çünkü savaş bir hiledir!»

«Nu'aym b. Mes'ûd, Hz. Peygamber (s.a.v.)'i dinledikten sonra, onun emirlerini harfiyyen yerine getirerek; Kureyş, Ğâtafan ve yahudiler arasında bir anlaşmazlık çıkarmaya muvaffak oldu. Nitekim, bir müddet sonra, Kurayza yahudileri Kureyş ve Ğatafan'a haber gönderek, rehin istediler. Daha önce Nu'aym tarafından uyarılmış olan Kureyş ve Ğâtafan adam vermeyince, yahudilerle olan ittifakları bozulmuş oldu. Bunun üzerine, zaten bir aya yakın süren savaştan yorulmuş olan Ğatafan ve Kureyş askerleri dönüp gittiler; ve Hendek savaşı bitmiş oldu» (130).

Yahudilere gereken ders veriliyor (Benû Kurayza savaşı)

Düşman ordusu, bir netice elde edemediğinden çekip girdince, iki aydır hendeğin kazılması ve savaşla meşgul olan Hz. Muhammed (s.a.v.) ve askerleri de Medine'de evlerine çekildiler.

(130) İhsan Süreyya Sırma Yahudi Meselesi, s. 64-66.

Daha önceki tatbikatlarından, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yahudileri bu ihanetlerinden dolayı cezasız bırakmayacağı biliniyor idiyse de, iki aylık devamlı savaş hali O'nu ve askerlerini oldukça yorduğundan, bu cezanın infazını tehir etmeyi düşünmüş olabileceği akla gelebilir. Nitekim, daha evinde bir kaç saat oturmadan Ceb-rail (a.s.) gelip şöyle dedi:

«Yâ Resûlullah, daha melekler silâhlarını bırakmadan, sen nasıl bırakırsın? Allah, derhal Benû Kurayza üzerine yürümeni emrediyor. Ben de oraya gidiyorum» (131).

Allah'dan gelen bu kesin emir üzerine, aynı günün ikinci vaktinde Resûlallah (s.a.v.), Kurayza yahudilerinin kalelerini kuşattı. Bunlar, Medine'de kalan son yahudilerdi.

Kuşatma günlerce sürdü. Kaleler çok metin olduğundan, İslâm askerleri içeri giremiyor; yahudiler de savaşmak üzere dışarı çıkmıyorlardı.

Nihayet, sahâbeden Ebû Lubabe'yi arabulucu olarak istediler. Fakat bu girişim de fayda vermedi. Hz. Peygamber (s.a.v.)'den duymadığı halde, Benû Kurayza'ya öldürüleceklerini söyleyen Ebû Lubabe, bu büyük hatasını anlayarak, Mescid'e gidip, kendini cezalandırmak için bir sütuna bağladı, ve hakkında, «(Onlardan) diğer bir kısmı da günahlarını itiraf ettiler. Onlar iyi bir ameli başka bir kötü ile karıştırmışlardır. Olur ki Allah hiç şüphesiz çok yarlıgayıcıdır, çok esirgeyicidir» (132) ayet-i kerimesi nâzil oluncaya kadar, kendini cezalandırmaya devam etti.

Hadiseleri, diğer yahudilerden daha iyi değerlendirebilen reisleri Ka'b b. Esed, kavmine, müslüman olmalarını, ya da çoluk çocuklarını öldürüp savaşmalarını, yahut cumartesi gecesini, müslümanların ummadığı bir sı-

(131) Makrizi, a.g.e. s. 241.

(132) Kur'an-ı Kerim, Tevbe sûresi, 102.

rada saldırıya geçmeleri hususunda teklifler yaptıysa da onu dinleyen olmadı.

Nihayet çaresiz kalan yahudiler, Ensâr'dan Sa'd b. Muaz'ın hakemliğine razı olarak teslim oldular.

Sa'd b. Mu'az, Kurayza yahudileri hakkında şu kararı verdi:

1. Eli silâh tutabilen bütün erkekler kesilecek,
2. Kadın ve çocuklar esir edilecek,
3. Malları ganimet olarak alınacak,

Sa'd b. Mu'az'ın, bu hükmü Tevrat'tan çıkardığı (133) rivayet edilmektedir.

Sa'd'ın bu hükmünü, "Allah'ın hükmü" olarak kabul eden Hz. Peygamber (s.a.v.) (134), çukurlar kazdırarak, Kurayza yahudi erkeklerinin, eli silah tutabilenlerinin hepsini öldürterek, açılan çukurlara gömdürdü. Bu şekilde öldürülen yahudi sayısının 600 ilâ 700 arasında olduğu rivayet edilir. (135).

Kadın ve çocuklar da esir edilerek, malları ganimet olarak alındı (136).

Böylece, Kaynuka ve Nadir yahudileri Medine'den sürüldükten sonra, Benû Kurayza yahudilerine böyle bir ceza verilerek, Medine'deki yahudi tehlikesi bertaraf edilmiş oldu.

(133) Kitab-ı Mukaddes, Tesniye, XX, 10-15; İhsan Süreyya Sırma, Yahudi Meselesi.

(134) Bk. Darimi, Sünen, II, 142, 2467; 156, 21512; İbn Kesir, Sîre, III, 233.

(135) İbn Hişâm, Sîre, III, 241.

(136) Benu Kurayza savaşının ayrıntıları için bk. İhsan Süreyya Sırma, Yahudi Meselesi, s. 66-72.

Hicrî 6. sene, seriyyelerin en fazla gönderildiği senedir.

Rebî'ul-evvel ayında, Benû Esed kabilesiyle yapılan savaşta, 200 deveye ilâveten bir çok ganimet alındı. Seriiye komutanı "Ukkaşe b. Muhsan"'dı.

Rebî'ul-ahir ayında, yine Muhammed b. Mesleme komutasındaki bir seriyye Benû Sa'lebe üzerine gitti ve bu savaş esnasında Muhammed b. Mesleme yaralandı.

Aynı ayda, Ebû Ubeyde b. Cerrah komutasındaki bir seriyye, yine Benû Sa'lebe üzerine gönderildi. Benû Sa'lebe, Muhammed b. Mesleme'yi yaraladıkları için Resûlullah (s.a.v.) bu askerî müfrezeyi göndermişti. Fakat düşman geride bir çok ganimet bırakarak kaçtığından, savaş olmadı.

Yine bu ayda, Zeyd b. Harise komutasındaki bir ordu, Süleym kabilesi üzerine gönderildi. İslâm askerleri, bir çok ganimet alarak geri döndü.

Hız. Peygamber (s.a.v.), İslâm'ı tebliğ etmek ve bu uğurda savaşmak için sadece sahâbesini göndermekle kalmıyor; Medine'deki devlet işleri elverdikçe, bizzat ordusunun başında, Allah için cihâda gidiyordu.

Bu senenin, yani 6. senenin Cemaziyel-evvel ayın-

da, Benû Lihyân kabilesinin saldırmak için toplandığını duyar duymaz, onlarla savaşmak üzere 3000 kişilik ordusuyla, Şam yolu üzerinde, Gurân denen yere kadar gitti. Fakat düşmanla karşılaşmadığı için savaş olmadı ve Resûlullah (s.a.v.) ordusunu alarak Medine'ye geridöndü.

Hız. Peygamber (s.a.v.) Benû Lihyân gazvesinden dönmüş, sadece iki gün Medine'de kaldıktan sonra, onun yokluğunda müslümanların mallarını alıp kaçan Ğatafan kabilesi üzerine yürüdü. Ğatafan, müslümanların mallarını Zu-Kered denen yerde bırakarak kaçtı ve savaş olmadı.

Yine bu ayda, Zeyd b. Harise komutasındaki 170 kişilik seriyye, bir Kureyş kervanına karşı gönderildi. Bu seriyyeden de, çok miktarda ganimet elde edilerek geri döndü.

Bir ay sonra, yine Zeyd b. Harise, bu sefer Benû Sa'lebe üzerine gönderildi. Et-Taraf denen yere kadar girdiği halde, düşman kaçtığından savaş olmadı. Bu seriyyeden de 20 deve ganimet elde edildi.

Zeyd b. Harise, âdetâ Medine'de kalmıyor, cihâd dan cihâda koşuyordu. Bir zamanlar, Mekkelî müşrikler tarafından tekmelenen bu köle, İslâm'da şahsiyetini bulunca ordulara komutan oldu; daha önce kendisine işkence yapanlara karşı zaferler kazandı.

Hız. Peygamber (s.a.v.), Dihye b. Halife'yi Bizans Kralı Kayser'e elçi olarak göndermişti. Görevini ifâdan sonra dönmekte olan Dihye'nin, el Huneyd tarafından yolunun kesildiğini öğrenince, yardımcı kuvvet olarak Zeyd b. Harise komutasındaki 500 kişilik seriyyeyi gönderdi. Müslümanlar düşmanı yakalayıp, 1000 deve, 5000 koyun ve 100 esirle geri döndüler. Daha sonra yalvarmaları üzerine, Hız. Peygamber (s.a.v.) bu esirleri serbest bıraktı.

Müteakip ayda, yâni Receb ayında, yine Zeyd b. Ha-

rise, Benû Fuzara üzerine gönderildi. Vadiyu'l-Kurâ'da, düşmana büyük bir zayıat veren Zeyd, esir ve ganimetlerle Medine'ye geri döndü.

Şa'ban ayında, Abdurrahmanb. Avf komutasındaki seriyye, Benû Kelb kabilesine karşı gönderildi. Dume-tu'l-Cendel denen yerdeki karşılaşmadan sonra, düşman komutanı Esbeğ b. Amr ve adamlarından bir çoğu müslüman oldu.

Yine Şa'ban ayında, Hz. Ali komutasındaki seriyye, Benû Sa'd b. Bekr'e karşı gönderildi. Bu seriyyeden 500 deve ve 2000 koyun ganimet elde edildi.

Ramazan ayında Zeyd b. Harise, Benû Bedr'e karşı gönderildi. Çünkü bu kabile, daha önce müslümanlara ait bir ticaret kervanını soymuştu. Zeyd komutasındaki müfreze, Benû Bedr'i yenilgiye uğratarak, müslümanlara yapılan zulmün cezasız kalmayacağını kâfirlere gösterdi.

Yine Ramazan ayında, Ebû Râfi' b. Ebi'l-Hukeyk denen müfside karşı, sâhabeden Abdullah b. Atîk gönderildi. Ebû Râfi, Ğatafân kabilesini müslümanlar aleyhine kışkırttığından, bu seriyye sırasında öldürüldü.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Şevval ayında, cihâd için iki seriyye gönderdi. Bunlardan birisi Abdullah ibn Revaha komutasında olup, müfsid yahudilere karşı yapılmıştır. Hayber'de yaşayan yahudilerden Useyr b. Zârim, Ğatafân kabilesini müslümanlar aleyhine savaşa teşvik ettiğiinden, cezalandırılması için Hz. Peygamber (s.a.v.) bu seriyyeyi gönderdi. Söz konusu yahudi müfsid yakalanarak öldürüldü.

Şevval ayındaki ikinci seriyyeyi, Hz. Peygamber (s.a.v.), işkenceci Ureyniyyûn kabilesine karşı gönderdi. Sözü geçen kableden sekiz kişi Medine'ye sığınmıştı. Hz. Peygamber (s.a.v.), onlara çeşitli yardımlarda bulundu. Fakat onlar, Medine'den ayrılırken, Kubâ yakınlarında bir müslümanı öldürdüler ve diline gözüne diken

ler sokarak işkence ettiler.

Onların bu ihânetini duyan Resûlullah (s.a.v.), hemen Kurz b. Câbir komutasında 20 süvari göndererek onlara layık oldukları cezayı verdi.

Bu arada Mekke lideri Ebû Süfyân, Hz. Peygamber (s.a.v.)'i öldürmek üzere kiraladığı bir adamı Medine'ye gönderdi. Fakat, Mescid'de yakalanan suikastçı, suçunu itiraf edip müslüman oldu.

Bunun üzerine, Hz. Peygamber (s.a.v.), Ebû Süfyân'ı cezalandırmak üzere, Amr b. Umeyye'yi, Seleme b. Eslem'le beraber Mekke'ye gönderdi. Fakat, kâfirlerden bir kaç kişi öldüren Amr, Ebû Süfyân'ı bulamadığından, Medine'ye geri döndü.

Hız. Peygamber (s.a.v.)'in Mekke'den Medine'ye hicreti altıncı yılını dolduruyordu.

Olayların akışına bakılacak olursa, tıpkı Mekke'de olduğu gibi, Medine'de de müslümanlar rahat içinde değillerdi. Gerçi İslâm Devleti kurulduktan sonra, Mekke'de olduğu gibi müslümanlar ezilmiyor, işkence çekmiyorlardı. Fakat yeni bir olay vardı ortada. Mekke'de işkence çeken bu insanlar, Medine döneminde, cihâd meydanlarında şehid oluyordı.

Hadise şudur:

Medine'de İslâm Devleti kurulunca, buna bağılı olarak da yeni İslâm düşmanları oluştu: Yahudiler ve müşrik Araplar. Bu, kurulan her islâm devletine karşı, islâm düşmanlarının -kâfirler ve münâfıklar- göstermiş oldukları tabii tepki idi. Bu, Allah'ın koymuş olduğu tarih kanunuydu.

Davud (a.s.) peygamber olmadan, Calud ona düşman değildi; ne zamanki Allah kanunlarından sözetmeye başladı, Calud, Davud (a.s.) 'a savaş ilân etti. Hız. Musa, Firavun'un yaptığı kanunlara karşı çıkmasaydı, yâni kanun koymanın ona değil, Allah'a ait bir hak olduğunu

söylemeseydi, Firavun, Hz. Musa'ya savaş açmayacaktı. Hz. İbrahim, neredeyse tanrılaştırılmış olan Kral Nemrud'un heykellerini, büstlerini kırmasaydı, Nemrut onu ateşe atmayacaktı. Kanun buydu; kim Allah'ın emirlerini tebliğ etse, düşmanlıkla, işkenceyle, savaşla, hapisle, sürülmeyle, gericilik ithamlarıyla, mürtecilik suçlamalarıyla karşılaşacaktı. Kısacası, Allah kanunlarından bahsedene dünyada rahat yaşama yoktu. Sırf müslümanca yaşamak istediğinden, kovulacak. hakaret edilecek, makamlara tayin edilmeyecek, işinden atılacak, hakkında tağuti kanunlara göre soruşturmalar yapılacaktır v.s...

Mekke döneminde, bir sahâbi Resûlullah (s.a.v.)'e şöyle sordu: «Yâ Resûlallah, hayatımızdan emin olup, silâhlarımızı bırakacağımız bir gün gelmeyecek mi?». Resûlullah (s.a.v.)'in cevabı şu oldu: «Müslümanların, silâhlarını bırakıp rahat edecekleri günler çok az olacaktır.» (137).

İşte, Allah nizamına karşı olanlarca yürütülen bu denli muameleler neticesindedir ki, Hz. Peygamber (s.a.v.) ve sahâbesi, Allah'ın evinin (Kâbe'nin) bulunduğu Mekke'yi terkedip, Medine'ye gelmişlerdi. Aynı mücadele, değişik şekillerde orada da devam etti. En çok kullanılan sözler; cihâd, savaş, silâh, düşman kelimeleriydi. Çünkü İslâm Devleti'ne tahammül edemeyenler, onu rahat bırakmıyorlardı.

Hadisenin boyutlarını aydınlatmak için sadece bir misâl veriyoruz:

Hicrî 6. Senenin Safer ve Zilhicce ayları hariç, geriye kalan on ayda, İslâm orduları 18 ayrı düşmanla cihad yapıp savaşmışlardır. Başka bir deyişle, Hz. Peygamber (s.a.v.), -diğer işleri yanında- devamlı olarak savaşla meşgul olmuştur. O'na ve O'nun gibi İslâm'ı isteyenlere

(137) İhsan Süreyya Sırma, İslâmî tebliğin Mekke Dönemi ve İşkence, s. 103.

rahat yoktu.

Aynı senenin sonunda, yâni hicrî 6. senenin Zilkade ayında umre yapmak kastıyla, Hz. Peygamber (s.a.v.), yanında yedi yüz kadar sahâbisi olduğu halde Mekke'ye hareket etti (138).

Savaşma niyeti bulunmayan Hz. Peygamber (s.a.v.), Mekke ile Medine arasında bulunan 'Usfan denen yere varınca, Bişr b. Süfyan'la karşılaştı. Bişr, Resûlullah (s.a.v.)'e, Mekke Devletinin, onun hareketinden haberdar olduğunu ve onun Mekke'ye sokmama kararında olan Halid b. Velid komutasındaki bir ordunun Zutuvâ'da silâhlarıyla beklediğini söyledi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

«Yazıklar olsun Kureyş'e! Onları savaş bitirecek. Benim, sâir Araplarla karşılaşmam onlara ne zarar verir! Şayet beni öldürürlerse, zaten onların isteği budur; yok eğer Allah beni galib yaparsa, toptan İslâm'a girerler. Bunu da yapmazlarsa savaşsınlar, ve buna güçleri yeter. Kureyş ne zannediyor? Vallahi şu boğazım kesilinceye kadar, Allah'ın beni görevlendirdiği dava uğruna cihâd edeceğim!» (139).

Hz. Peygamber (s.a.v.) böyle buyurduktan sonra, yolunu değiştirerek, sahâbesiyle beraber Mekke yakınlarında bulunan Hudeybiye'ye kadar geldiler.

Bu sırada Huza'a kabilesinden bazı kimseler gelip, Resûlullah (s.a.v.)'le görüştüler. Resûlullah (s.a.v.), niyetinin savaş değil, Kâbe'yi ziyâret etmek olduğunu söyledi. Bunun üzerine Mekke'ye giden Huzaa'lılar, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Mekke'ye savaş gayesiyle değil, Kâbe'yi ziyarete geldiğini Mekke Devletinin yetkililerine söyledilerse de, Mekkeliler bunu bir şeref meselesi telakki ederek, müslümanları Mekke'ye sokmayacakları-

(138) İbn Hişâm, es-Sîretu'n-Nebeviyye, III, 309; İbn Kesir, es-Sîretu'n-Nebeviyye, III, 313.

(139) İbn Kesir, a.g.e. III, 313.

nı söylediler.

Mekke Devleti, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e değişik elçiler göndererek, onun gerçekten savaş için değil, Kâbe'yi ziyâret için geldiğini öğrenmesine rağmen, onu ve ashabını Mekke'ye sokmamakta direniyordu. Mekke Devleti bu kararında o kadar ınatçıydı ki, Huleys gibi Mekkeliler bile buna tahammül edemeyerek Devletlerine isyan ediyorlardı(140).

Nasıl olur da, Allah'ın evi, onu ziyâret etmek için gidenlere yasaklanır? Allah'ın evini kim yasaklayabilir ki!..

Hacc veya umre için böyle bir yasak koyanlar hakkında Allah şöyle buyuruyor:

«Allah'ın mescidlerinde O'nun adının anılmasını men'edenlerden, onların harab olmasına sebep olanlardan daha zâlim kimdir? Onların (hakkı) oralara korkak korkak girmekten başkası değildir. Dünyada utanç onların, Ahiret'de en büyük azâb da yine onlarındır» (141).

Mekke Devletinin elçilerinden sonra, Hz. Peygamber (s.a.v.), savaşmak için değil, Allah'ın evi olan Kâbe'yi ziyâret etmek için geldiğini Mekkelilere tekrar bildirmek üzere, Hirâş b. Umeyye'yi elçi olarak gönderdi. Fakat Mekkeliler, devesinin kuyruğunu keserek, -bu hareket o zamanın adetlerince hakaret sayılıyordu- onu öldürmek istediler. Hirâş, ancak yabancıların müdâhalesiyle öldürülmekten kurtuldu.

Ölüm biatı

Hirâş'a yapılan bu muameleye rağmen, ihramlı olan Hz. Peygamber (s.a.v.)savaşmak istemediğinden, bu sefer Hz. Ömer (r.a.)'ı elçi olarak göndermek istedi. Fakat Hz. Ömer (r.a.), Mekke'de onu korumak için aile-

(140) Ay. es. III, 316.

(141) Kur'an-ı Kerim, Bakara sûresi, 114.

sinden hiç kimsenin bulunmadığını, dolayısıyla Ku-reyş'in kendisini dinlemeyeceğini söyleyerek, bu işe Hz. Osman'ın daha münasip olduğunu ifâde etti.

Resûlullah (s.a.v.) de, Hz. Ömer (r.a.)'ın bu görüşü-nü benimseyerek, Hz. Osman (r.a.)'ı elçi olarak Mekkeye gönderdi.

Mekke Devleti yetkilileri, Hz. Osman (r.a.)'ın aile-sinin gücünden çekinerek, ona bir şey demediler. Hatta ona, isterse Kâbe'yi ziyaret edebileceğini ve fakat Hz. Muhammed (s.a.v.) ve diğer müslümanları Mekke'ye sokmayacaklarını söylediler.

Hz. Osman, Mekkelilerin bu teklifini reddederek, Resulullah (s.a.v.) olmadan Kâbe'yi yalnız başına tavaf etmeyeceğini söyledi. Bunun üzerine, Mekke Devleti, Hz. Osman'ı hapsetti. Ne var ki, Mekke polisinin Hz. Os-man'ı hapsetmesi haberi, Resûlullah (s.a.v.)'e, onun öldürüldüğü şeklinde ulaştı.

Elçinin öldürüldüğü haberi kendisine ulaşan Hz. Peygamber (s.a.v.), «bunlarla savaşmadan bu işten vaz-geçmeyeceğiz!» deyip, müslümanları, ölünceye kadar sa-vaşmak üzere biata davet etti. Sahâbesi de teker teker el-lerini onun elinin üstüne koyarak, ölünceye kadar sava-şacaklarına dair biat ettiler. Buna **Rıdvan** biatı denir.

Resûlullah (s.a.v.), sahâbesinden, ölüm üzerine bi-at aldıktan hemen sonra, Hz. Osman'ın katli hakkındaki haberin yanlış olduğu ve onun sağ olduğu öğrenildi.

Barış yapıyor

Bir müddet sonra, Mekke Devleti, Suheyl b. Amr'ı, Resûlullah (s.a.v.)'e elçi olarak göndererek, 'bu sene Mekke'ye girmemeleri şartıyla' onunla barış yapmasını teklif etti.

Yapılan görüşmelerden sonra, Hz. Peygamber (s.a.v.), Mekkelilerin şartlarını kabul edince, antlaşma

maddelerinin yazılmasına geçildi. Görünüşte, bütün maddeler İslâm Devleti aleyhine idi.

Hız. Ömer (r.a.) barışa karşı çıkıyor

Antlaşma maddeleri görüşülürken, Mekke Devletine büyük tavizler verildiğine inanan Hız. Ömer (r.a.), Hız. Ebû Bekir (r.a.)'a gelerek şöyle dedi: «Yâ Eba Bekr, Bu Allah'ın Peygamberi değil mi?». Hız. Ebû Bekir (r.a.), «Evet o Allah'ın Peygamberidir» dedi. Hız. Ömer devam etti: «Bizler müslüman değil miyiz?». Hız. Ebû Bekir (r.a.): «Müslümanız» dedi. Hız. Ömer yine sordu: «Onlar da müşrik değiller mi?». Hız. Ebû Bekir (r.a.) «müşrik-tirler» dedi. Bu sefer Hız. Ömer (r.a.), «Öyleyse neden dinimizden bu tavizi veriyoruz?» diye sordu. Hız. Ebû Bekir (r.a.) şu cevabı verdi:

«Yâ Ömer, böyle gerekti! Ben onun Allah'ın Peygamberi olduğuna şehâdet ederim». Hız. Ömer, «Ben de onun Allah'ın Peygamberi olduğuna şehâdet ederim» deyip Resûlullah (s.a.v.)'e geldi ve aynı soruları ona sordu. Hız. Peygamber (s.a.v.)'in cevabı şu oldu:

«Ben Allah'ın kulu ve Peygamberiyim. Onun emrine muhalefet etmem! O'da beni yanlış yola sevk-etmez!»

Bu konuşmalardan sonra, antlaşmanın yazılmasına başlandı. Antlaşmayı Hız. Ali (r.a.) yazıyor, Resûlullah (s.a.v.) dikte ettiriyordu.

Kureyş temsilcisi Suheyl b. Amr, besmeledeki «er-Rahmân» kelimesine itiraz edince, antlaşmanın başına «bismike'Allahümme» yazıldı. Yine Kureyş temsilcisi, Hız. Muhammed (s.a.v.)'in «Resûlullah» adının yazılmasına karşı çıkınca, barış antlaşmasına şöyle başlandı:

«Bu antlaşma, Muhammed b. Abdillâh ve Süheyl b. Amr arasında yapıldı:

1. Müslümanlar bu sene Mekke'ye girmeyecekler.

2. Taraflar arasında on sene müddetle savaş yapilmayacak.

3. Mekke Devletinden bir şahıs müslüman olup, velisinin izni olmadan Medine'ye, yâni İslâm Devletine ilticâ etse, geri verilecek.

4. Muhammed'in yanından, birisi irtidâd edip Mekke Devletine ilticâ etse geri verilmeyecek.

5. Taraflar birbirlerini kötüleyip, tekrar savaşı başlatmayacaklar.

6. Yağmacılık ve antlaşmaya ihânet edilmeyecek.

7. Bir sene sonra müslümanlar, yanlarında savaş silâhı olmaksızın Mekke'ye gelecekler. Bu sırada kılıçları kınlarında olacak ve Mekke'de ancak üç gün kalabilecekler. Bu üç gün zarfında da Mekkeliler şehri boşaltacak.

8. Arap kabileleri, diledikleri tarafla ittifak kurabilecekler.»

Bu maddeye dayanarak, Huza'a kabilesi İslâm Devleti'yle, Benû Bekr kabilesi de Mekke Devleti'yle ittifak kurdu.

Ebû Cendel

Bu sırada, Kureyş temsilcisi Suheyl'in müslüman olan oğlu Ebû Cendel çıkageldi. Müslüman olduğu için, Mekke Devletinin polisinin işkencesi altında olan Ebû Cendel, kaçmayı başarmış, Resûlullah (s.a.v.)'e iltica etmek istiyordu. Fakat babası Suheyl, onu döverek, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e antlaşma maddesini hatırlattı. Ebû Cendel şöyle bağııyordu:

«Ey müslümanlar, yine Kureyş Devletine götürölüp, onun polisinden işkence mi göreyim?» Resûlullah (s.a.v.) ona şu cevabı verdi:

«Yâ Eba Cendel, sabırlı ol! Allah, sana ve senin yanında polis işkencesi altında olan diğerk mustad'aflara,

ezilmişlere bir kurtuluş verecektir. Biz bunlarla bir antlaşma yaptık. Bu konuda onlara söz verdik. Onlar da bize Allah zerine söz verdiler. Szmze ihânet etmeyiz!» (142).

Bundan sonra da Hz. Peygamber (s.a.v.) devesini kesti ve başını traş ederek ihramdan ıktı.

Müslümanlar, Mekke'ye giremeyip, zgn bir şekilde geri döndüler.

Değerlendirme

1. Allah, hacc veya umre ziyretini -şu veya bu bahaneyle- yasaklayanlardan daha zalim hiç kimsenin olmadığını, Ahiret'de de en büyük azabın onlara olacağını buyuruyor (143). Mekke'nin kâfir devleti bile böyle bir yasağı ancak bir sene koyuyor. Üstelik, şu veya bu masraf deyip bir kuruş para almadan!

2. Hz. Peygamber (s.a.v.), 'elçisi öldürüldü', diye, müslümanlardan ölüm biatı alıyor ve savaşa karar vererek, taviz vermeyeceğini gösteriyor. Bütün müslümanlar da seve seve öleceklerini söylüyorlar. Allah, onların bu samimi davranışı hakkında şöyle buyuruyor: «Hiç şp-hesiz, sana biat edenler, ancak Allah'a biat etmişlerdir. Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir»(144)

3. Antlaşmanın bütün maddeleri, zahiren müslümanlar aleyhine tavizler olarak görülüyorsa da, Hz. Peygamber (s.a.v.) bunu kabul ediyor. Çünkü o, sahaibesinin göremediklerini görüyordu. Nitekim maddelerin hemen hepsi, daha sonra müslümanlar yararına tecelli etti.

4. Bu antlaşmayla, Hz. Peygamber (s.a.v.), İslâm Devletinin güney hududunu emniyete aldı.

5. Hz. Peygamber (s.a.v.) Ebû Cendel'i kabul etme-

(142) İbn Hişâm, a.g.e. III, 318

(143) Kur'an-ı Kerim, Bakara sresi, 114.

(144) Kur'an-ı Kerim, Fetih sresi, 10

mekle, ahde vefânın ehemmiyetini gösterdi.

6. Müslümanların çoğu, antlaşmadan memnun olmadıkları halde, liderlerine kesin itaat ettiler. Bu, liderin müslüman olması halinde kendisine itaat edilmesi gereğine işarettir.

Hız. Peygamber (s.a.v.)'in Mekke'den Medine'ye hicretinden sonra, bazı imkânsızlıklar nedeniyle hicret edemeyip, Mekke Devletinde kalma mecburiyetinde olan müslümanlara yapılan işkence had safhaya ulaşmıştı. Fakat onlar, Mekke polisinin o korkunç işkencelerine sabrediyor, imânlarından taviz vermiyorlardı. Ölümlü, dinsizliğe tercih eden o güzel müslümanlar, bir yandan Medine'ye, Hız. Peygamber (s.a.v.)'in yanına kaçmak için fırsat kollarken, diğer yandan da, ellerinden geldiğince müslümanca yaşamaya çalışıyorlardı.

Bu arada Mekke Devleti de görevini yapıyor, şirk üzerine kurulmuş olan düzenlerini, rejimlerini koruyabilmek için, acımasızca müslümanlara işkence ediyordu. Ne var ki, bütün kâfirler gibi, onlar da, Resûlullah (s.a.v.)'in buyurduğu şu ilâhî kanunu göremiyorlardı:

«Zulüm devam etmez!»

Bütün tağutî rejimler, Şeytan'ın iğvasıyla idare edildiklerinden, hiç yıkılmayacaklarını sanırlar. Bir gün, «Hak geldi, bâtil yıkıldı; çünkü bâtil yıkılmaya

mahkumdur.»(145). ayetinin hükmüyle karşılaşacaklarını hiç, ama hiç düşünmezler, rejimlerine karşı bir tehlikeye sezdilermi, aczin ifadesinden başka bir şey olmayan işkence yöntemlerine başvururlar ve zannederler ki, insanlara işkence yaparak, onları inançlarından vazgeçirecekler. Firavun öyle yapmamış mıdır? Her taraftan topladığı mahir sihirbazlar, Hz. Musa'nın mucizesi karşısında imâna gelip secdeye kapanarak, «Biz Musa'nın Rabbine inandık» (146) deyince, koca Mısır hükümdarı, tağutu, diktatörü, sayısı milyona varan ordular sahibi Firavun, diğer tağutlar gibi aczinin ifadesi olan işkence metoduna sarıldı. ve İslâma giren sihirbazlara şöyle dedi:

«Fîr'avn, «Ben size izin vermeden, dedi, Ona imân mı ettiniz... Elbet ve elbet ellerinizi, ayaklarınızı çaprazına kestireceğim. Sonra da hepinizi çarmıha gereceğim!» (147).

Müslümanlara karşı acz içinde olan Mekke Devleti de böyle yapıyordu. Devlet terörü ile müslümanları bastıracağına, imanlarından edeceğine inanıyordu.

Hız. Peygamber (s.a.v.)'in, hicrî 6. senenin zilkade ayında Mekke Devleti ile yapmış olduğu Hudeybiye barış antlaşması, Mekke'de baskı altında olan müslümanların, Medine'ye kaçmalarını zorlaştırmış, hatta imkânsızlaştırmıştı. Ne varki bazı yasaklar, yeni eylem yöntemlerinin oluşmasını sağlıyor.

Müslümanların Mekke'den Medine'ye hicret etmelerini yasaklayan anlaşma maddesi şöyleydi:

«Mekke Devletinden bir şahıs müslüman olup, Medine'de Muhammed'e ilticâ etse, bu şahıs, Mekke Devletine iade edilecek.»

Hatta hatırlanacağı gibi, Hudeybiye antlaşması-

(145) Kur'an-ı Kerim, İsrâ sûresi, 81. -

(146) Kur'an-ı Kerim, A'râf sûresi, 121-122.

(147) Kur'an-ı Kerim, A'râf sûresi, 123-124.

nın maddeleri yazıldığı sırada, Kureyş temsilcisi Suheyl b. Amr'ın oğlu Ebû Cendel, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e iltica etmek istemişti de, babası Suheyl, antlaşmanın ilgili maddesini hatırlatarak, oğlunun, Mekke polisinin işkencesinden kurtulup Medine'ye hicret etmesine manî olmuştu. Ahde vefâ göstermek için de, Resûlullah (s.a.v.) Ebû Cendel'e sabır tavsiyesinde bulunmuş; Allah'ın ona ve onun gibi ezilmişlere (mustad'aflara) mutlaka bir kurtuluş yolunu göstereceğini söylemişti.

Ebû Basîr de, Mekke'de hapsedilip, polis işkencesi altında bulunan müslümanlardandı. Hem Mekke Devletinin işkencesinden kurtulmak, hem de islâm Devletinde yaşamak için Ebû Basîr gizlice kaçıp Hz. Peygamber (s.a.v.)'e geldi. Muhtemelen, Hudeybiye antlaşmasının mültecilerle ilgili maddesinden habersizdi.

Ebû Basîr'in Medine'ye varışının hemen ardından Mekke Devletinin elçileri gelip antlaşma maddesi gereğince, onu geri istediler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.), Ebû Basîr'e şöyle dedi:

«Yâ Ebâ Basîr, gördüğün gibi, biz bu konuda onlara söz verdik. Bizim dinimiz, antlaşmaya muhalefeti hoş görmez. Muhakkak ki Allah sana ve senin gibi diğer mustad'aflara bir kurtuluş verecektir. Haydi onlara geri dön!»

Bunun üzerine Ebû Basîr şöyle dedi:

«Yâ Resûlallah, müslüman oluşumdan dolayı bana işkence yapılınsın diye, beni müşriklere geri mi veriyorsun?». Resûlullah (s.a.v.) şu cevabı verdi:

«Ya Ebâ Basîr, git! Muhakkak ki Allah, sana ve senin gibi diğer mustad'aflara bir kurtuluş verecektir!» (148).

Hız. Peygamber (s.a.v.)'in bu emri üzerine, Ebû Basîr, Mekke'de iki muhafızla birlikte Mekke'ye doğru yola çıktı. Zul-Huleyfe denen yerde mola verdiler. Ebû Basîr, muhafızlardan birine, «kılıcın çok mu keskin, ba-

kabilir miyim?» dedi. O da, «istersen bak!» diye cevap verince, Ebû Basîr kılıcı aldı ve muhafızın birini öldürdü. Diğer muhafız ise, kaçarak Hz. Peygamber (s.a.v.)'e geldi. O sırada Mescid'de bulunan Resûlullah (s.a.v.) «ne oldu neyin var?» diye sordu. Adam, «arkadaşınız arkadaşımı öldürdü» dedi. Daha sonra Ebû Basîr, elinde kılıç olduğu halde çıkageldi ve Resûlullah (s.a.v.)'e şöyle dedi: «Yâ Resûlallah, sen sözünde durup beni onlara teslim ettin; ben de işkenceden kurtulmak istedim» (149). Resûlullah (s.a.v.) şöyle dedi:

«Bu ne cesaret? Keşke arkadaşları olsaydı!»

EBÛ BASİR GERİLLA SAVAŞI BAŞLATIYOR

Hız. Peygamber (s.a.v.), Mekke Devleti ile yapmış olduğu antlaşmaya muhalefet etmemek için, Ebû BasİR'i Medine'ye kabul etmedi. Bunun üzerine Ebû BasİR, Medine'den ayrılarak, Mekke-Şam yolu üzerinde bulunan el-'İss denen yere yerleşti ve Mekke ticaret kervanlarına karşı gerilla savaşı başlattı. Mekke'den Şam'a gitmekte olan ticaret kervanlarına saldırıyor; Mekke Devletini sıkıntıya koyuyordu.

Hadise, İslâm Devletinin sınırları dışında cereyan ettiğinden, Mekke Hükûmeti, Hız. Peygamber (s.a.v.)'den, yâni İslâm Devletinden herhangi bir talepte bulunamıyordu.

Beri taraftan, Resûlullah (s.a.v.) de, Ebû BasİR'in kâfirlere karşı başlattığı gerilla savaşını dolaylı olarak desteklediğinden -çünkü Resûlullah (s.a.v.) istese, Ebû BasİR'e bu izni vermez; o da Resûlullah (s.a.v.)'in emrine muhalefet etmezdi-, Ebû BasİR, bu faaliyetini her gün biraz daha hızlandırdı.

Mekke Devleti polisinin işkencesi altında bulunan diğer mustad'aflar, Ebû Basîr'in El-İss'daki gerilla savaşını duyduklarından; ayrıca Resûlullah (s.a.v.)'in «keşke yanında arkadaşları olsaydı!» temennisi ile dolaylı olarak onu desteklediğini öğrendiklerinden; Hudeybiye antlaşması maddelerinin bu şekilde kendisini bağlamayacağı hükmüne vardılar ve bu mustad'aflardan, imkân bulanlar, Mekke'den kaçarak, Ebû Basîr'in gerilla kampına iltihak ettiler. Bunlar arasında, Mekke Devleti adına Hudeybiye antlaşmasını imzalayan Suheyli'n, müslüman olan oğlu Ebû Cendel de vardı.

Ebû Basîr, Mekke Devletine karşı öyle düzenli bir gerilla savaşı yürüttü ki kısa zamanda arkadaşlarının sayısı yetmişi buldu (150).

Ebû Basîr ve arkadaşları, bu eylemlerini o dereceye çıkarttılar ki, artık müşrik Mekke Devletinden bir tek kişi Şam tarafına geçemiyordu. Yakaladıklarını -çektikleri işkenceye karşılık olmak üzere- öldürüyorlar, mallarını da ganimet olarak alıyorlardı.

Bir kaç samimi ve cesur müslüman gerilla, eylemleriyle koca Mekke Devletini acz içinde bıraktılar. Mekke Devletinin ticarî sirkülasyonu felç olmuştu âdetâ. Yapacak hiç bir şeyi yoktu kâfir düzenin... Tek çareyi, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e müracaatta buldu; ve oturup Hudeybiye musalahasının ilgili maddesinin iptali için Resûlullah (s.a.v.)'e yazı yazdı.

Böylece, antlaşmanın, «Mekke'den bir şahıs müslüman olup, Muhammed'e iltica ederse geri iade edilecek» şeklindeki maddesi iptal oldu (151).

Mekke Devleti ayrıca şunları yazıyordu: «... Ey Muhammed, sana kim gelmek isterse gelsin, onlara ihtiyacı-

(150) Ay. yerler

(151) Ay. yerler

mız yok!» Bu cümlelerin sonunda, -ifâde edilmemesine rağmen- şu düşünce geliyordu: Sana gelmek isteyen gelsin, yeter ki bizi Ebû Basîr'den kurtar!...

Mekke Devletinin bu müracaatı üzerine, böyle bir günü bekleyen Ebû Basîr ve arkadaşları, el-'İss'deki gerilla eylemlerine son verip, Medine'deki İslâm Devletine geldiler. Onlar, zaten İslâm Devletine gelebilmek için bu gerilla eylemlerini başlatmışlardı.

Daha sonra, bu mücahidlerden sağ kalanlar, büyük bir zaferle Medine'ye gidip Resûlullah (s.a.v.)'in emrine girdiler. Artık, ehl-i küfür'le olan mücadelelerine, onun emrinde devam edeceklerdi.

Değerlendirme

1. Her halukârda, Hz. Peygamber (s.a.v.), ahdine sadakat gösteriyor; vevleki bunda, müslümanlar için bazı maddî zararlar bile olsun. Dava, münferid hadiseler olarak değil, kül olarak mütaâla ediliyor.

2. Hz. Peygamber (s.a.v.), antlaşmanın gerektirdiği kadar karşı tarafa hak tanıyor; antlaşma metninde olmayan bir hususu, antlaşma mantığına aykırı bile olsa, düşman aleyhine işletebiliyor. Şöyle ki, yukarıda sözü edilen antlaşma maddesine göre, Mekke'deki kâfir düzenin işkencesinden kaçan müslümanlar, Medine'ye kabul edilmeyecekti. Bu demek değildi ki, Mekke'den kaçan her müslüman Mekke Devletine iâde edilecek, Nitekim Resûlullah (s.a.v.) de Ebû Basîr gibilerini -Medine'ye gelmemek şartıyla-değil iâde etmek, onları dolaylı olarak destekledi de. Böylece Resûlullah (s.a.v.) her fırsatı değerlendiriyor; gönderdiği askerî kuvvetlerle, bizzat idare ettiği savaşlarla İslâm'ı tebliğ ettiği gibi, gerekirse gerilla savaşını desteklemiş oluyor.

3. Hz. Peygamber (s.a.v.), Allah yolunda mücadele verenlerin mutlaka kurtuluşa, zafere ulaşacaklarını bu-

yuruyor. Meğer ki bu yolda işkence çekilsin veya şehid olunsun!... Zafer müslümanlarındır ve Hakk mutlaka galibdir.

Allah şöyle buyuruyor:

«Allah size yardım ederse, artık sizi yenecek yoktur. Sizi yardımsız bırakırsa, ondan sonra size yardım edebilecek kimdir? Mü'minler ancak Allah'a güvenip dayanmalıdır» (152).

Bir başka ayette de Allahu Te'âlâ şöyle ferman buyuruyor:

«Hiç şüphe yok ki, zafere ulaşanlar sadece Allah davasını güdüp, O'nun yolunda olanlardır»(153).

(152) Kur'an-ı Kerim, Al-i İmrân sûresi, 160.

(153) Kur'an-ı Kerim, Mâide sûresi, 56.

Hayber Savaşı

Hz. Peygamber (s.a.v.), Hudeybiye antlaşmasıyla, Mekke Devletine karşı güney hudutlarını güvence altına almıştı.

Medine'deki yahudilerin bir kısmının sürülmesinden, geri kalanının da öldürülmesinden sonra, İslâm Devleti, nisbi bir rahatlığa kavuştuysa da, kuzeyde Hayber kalelerine yerleşmiş olan yahudiler yine de tehlike arz ediyordu. Nitekim sürülmelerinden sonra Hayber'e yerleşen Nadir oğulları yahudileri her fırsatta İslâm Devleti aleyhine çalışıyorlardı.

İşte bu tehlikenin ortadan kaldırılması gerekiyordu ki, Hz. Peygamber (s.a.v.) Hudeybiye dönüşü, Medine'de 15-20 gün kaldıktan sonra, hicrî 7. senenin başında, Muharrem ayında, ordusuyla beraber Hayber'e hareket etti.

Hayber yahudileri, ekonomik durumlarına ve kalelerinin sağlamlığına güvendiklerinden, müslümanların, Hayber'e saldırma cesareti gösteremeyeceklerini zanne-

diyorlardı. (154).

Hız. Peygamber (s.a.v.), Hayber yakınlarına gece vardı. Yahudiler, hâlâ habersizdiler müslümanların gelişinden. Resûlullah (s.a.v.), onlara karşı şu duada bulundu:

«Ey yedi göğün ve yedi kat yerin Rabbi olan Allah, biz Sen'den bu şehrin ve ahalisinin hayrını istiyor; onun şerrinden Sana sığınıyoruz. (155).

Hız. peygamber (s.a.v.), Hayber'e saldırmak için sabahı bekledi.

Ertesi sabah, karşılarında İslâm ordusunu gören yahudiler, kaçışıp şöyle söylemeye başladılar:

«Muhammed ve ordusu! Muhammed ve ordusu!»
Hız. Peygamber (s.a.v.) de şöyle diyordu:

«Allahu Ekber, huribet Hayber» (Allahu Ekber, yıkıldı Hayber!) (156).

Yahudi kaleleri çok sarp ve sağlam olduğundan, ilk hamlede müslüman askerlerinden 50 kadarı yaralandı. (157).

Savaş gündüzleri devam ediyor, geceleri duruyordu. Böylece günler sürdü. Nihayet Hız. Peygamber (s.a.v.), Hız. Ömer'in yakaladığı bir yahudiye ve karısına amân verince, yahudi silâh deposunu ve kalelerin girişini gösterdi. Bu şekilde ele geçirilen silâh ve mancınıklarla, yahudi kaleleri teker teker düştüler.

«Bu olay, tarihte az rastlanan bir husus değildir. Günümüze kadar bunun misâlleri vardır. Başka insanları öldürmek için alınan silâhlar, sonradan alıcısına yönelmiştir.

Dünya insanlarını ezen tağutlar, peygamberlerle kıyasıya mücadele eden müstekbirlerin çoğu, kendi

(154) Vakidi, meğâzi, II, 637.

(155) Vakidi, meğâzi, II, 642; İbn Kesir, Sire, III, 348.

(156) İbn Hişâm, Sire, III, 330.

(157) Vakidi, meğâzi, II, 646.

silâhlarıyla öldürölmüşlerdir.

Hakk'a inananlara, kendilerini Allah'a verenlere tevcih edilmiş silâhlar geri tepiyorsa, bunda şaşılacak olan nedir? Tağutların çökmeye mahkûm oldukları mı; hayır bunda şaşılacak bir şey yoktur. Zulüm yıkılmaya mahkûmdur» (158).

Çoban Esved Cennette

Savaş bu şekilde sürerken, Esved adında bir yahudi çobanı, efendisine savaşın nedenini sordu. Yahudi şöyle cevap verdi:

«Adı Muhammed olan bir Mekke'li kendini peygamber sanıyor; ve güyâ, Allah için bizimle savaşıyor.»

Savaş devam ederken, sürüsünü otlatmaya giden Esved, merakla İslâm karargâhına gidip, Hz. Peygamber (s.a.v.)'le görüşmek istediğini söyledi. Huzura çıkarılan Esved'e Resûlullah (s.a.v.) İslâm'ı anlatınca, Esved müslüman oldu. (159)

«Esved Resûlullah (s.a.v.)'e bakıyordu. Hidâyet cereyanına tutulmuştu. Vücudu titriyordu kıvılcımlarla... Anlamadığı bir hazz almaya başlamıştı havadan, gözlerinin içine baktığı Allah Resûlü'nden ve onun emirlerine riyanın her türlüşünden uzak olarak teslim olmuş sahâbeden, İslâm ordusundan.. Vahdaniyet'in kokusunu alıyordu kendilerini Allah'a adanmış olan bu insanlardan... Kibir denen şey yoktu lügâtlerinde. Allah'a teslimiyet okunuyordu her birinin göz bebeğinden, bakışlarından. Bir şeyler olmaya başladı Esved'e. Etrafındaki insanları teker teker süzüyor, her biri için kalbinde bir bahçe açıldığını görüyordu... Cennet kokuyordu bu insanlar.

Esved kendini toparladı ve Resulullah (s.a.v.)'e ba-

(158)İhsan Süreyya Sırma, Yahudi Meselesi, s. 81-82

(159). Ay. es. s. 84-85.

karak; şöyle dedi:

*Eşhedu en lâ ilâhe illallah ve eşhedu enne
Muhammeden Resûlullah.*

Esved müslüman oldu. İnsanların değil, Allah'ın kulu olduğunu anladı. İnsanlara değil, Allah'a eğilip secde edileceğini idrak etti. Artık o, yahudiler tarafından aşağılanan, hakaret edilen, dövülen bir köle değil; Allah ordusuna katılmış bir neferdi, bir askerdi.»

Müslüman olduktan hemen sonra, Hz. Peygamber (s.a.v.) eline bir kılıç vererek cihada gönderdi Esved'i...

Esved, biraz önce efendileri olan, onu ezen müstekbir yahudilere karşı savaşmaya gitti.

Aradan çok zaman geçmemiştir ki, İslâm karargâhına bir ceset getirdiler. Resûlullah (s.a.v.), bakıp yüzünü çevirdi cesetten. Merakla bunun sebebini soran sahâbiye de Resûlullah (s.a.v.) şöyle dedi:

«Esved, iki hurisiyle cennette oturuyor; onları rahatsız etmemek için başını çevirdim.»

Esved şehid olmuştu (160).

«Bir tek namâz kılmadı Esved adını bile duymadı namazın... Orucu öğrenmedi; Hacc'ın varlığından habersizdi. O halde Esved ne yaptı?

Esved, bütün dünya güçlerini, ideolojilerini, tağutlarını ve rejimlerini inkâr ederek; Allah'ı putlardan ayırdı. Şehâdet kelimesini getirerek, put heykelleri etrafında dönerek veya önlerinde eğilerek saygı duymayacağına dair söz verdi Allah'a ve Resûl'üne... Şehâdet kelimesinin mânâsı budur. Bir tek bunu öğrendi Esved, ve tatbik etti.

Allah'ın müslümanlara yapmaları için verdiği emirlerden de sadece cihâd'ı yerine getirdi. Cihâda katıldı, şehid oldu Allah yolunda. İki güzelden birine kavuş-

(160) İbn Hişâm, Sire, III, 344-345.

tu: **Şehidlik**. Tağutlara kul olmaktan kurtulup, en yüksek makam olan **şehitlik**'e ulaştı.

Yahudi çobanlığından şehâdete, zilletten izzete yükseldi Esved...

Allah'ın, mü'minlerden istediği canı vermişti Esved. Çünkü Allah istediği için Resûlullah (s.a.v.) onu cihâda gönderdi. Allah, Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor:

«Şüphesiz ki Allah hak yolunda (savaşarak düşmanları) öldürmekte, kendileri de öldürülmekte olan mü'minlerin canlarını ve mallarını-kendilerine cennet (vermek) mukabilinde- satın almıştır. (Onun) Tevrat'da, İncil'de ve Kur'an'da (zıkr olunan bu va'di) kendi üzerinde hak (ve kat'i) bir va'ddir. Allah kadar ahbine vefâ eden kimdi? O halde (ey mü'minler) yapmış olduğunuz bu alış verişten dolayı sevinin. Bu en büyük saadettir» (161).

Esved, alış verişlerin en büyüğünü ve en kârlısını yapmıştı. Esved, en güzel makam olarak şehitlik makamına ulaşmıştı. Allah, bu makama ulaşanlar hakkında şöyle buyuruyor:

«Allah yolunda öldürülmüş olanlar için «ölüler» demeyin. Bil'akis onlar diridirler. Fakat siz iyice anlamazsınız» (162).

Esved ölmemiş, Allah yolunda şehid olmuştu. Şehid olduğu içinde diriydi» (163).

Hayber kalelerinin çoğu düşmüş; bir tanesi bir türlü fethedilemiyordu. Bir gece şöyle buyurdu Resûlullah (s.a.v.):

«Yarın bu sancağı öyle birine vereceğim ki, Allah onun eliyle fethi müyesser kılacak. O Allah'ı ve Resûlünü seviyor; Allah ve Resûlü de onu seviyor» (164).

(161) Kur'an-ı Kerim, Tevbe sûresi, 111.

(162) Kur'an-ı Kerim, Bakara sûresi, 154.

(163) İhsan Süreyya Sırma, Yahudi Meselesi, s. 86-88.

(164) İbn Kesir, Sire, III, 351.

Ertesi gün, sancağı Hz. Ali'ye verdi; ve Allah ona fethi müyesser kıldı.

Yahudiler Hz. Peygamber (s.a.v.)'e yalvararak, onları başka yere sürmemesini istediler. Resûlullah (s.a.v.), onların bu dileğini kabul ederek, bütün mallarını ganimet aldı. Arazinin tamamı İslâm Devletinin oldu. Yahudiler, sadece İslâm topraklarını işletme ücreti alacaklardı. Yâni Hayber gelirinin bir kısmı, onların çalışma ücreti olarak verilecekti (165).

Olayları uzaktan takibeden Fedek yahudileri de, Hayber yahudileri gibi İslâm Devletine teslim oldular (166).

Bu şekilde Hayber ve Fedek'i de İslâm Devletinin kanunlarına bağlayan Hz. Peygamber (s.a.v.), ordusunu alarak Medine'ye geri döndü.

Hz. Peygamber (s.a.v.), bir yandan kendisi cihâda giderken, öbür yandan da seriyeler, ordular göndererek, cihâdı yaygınlaştırıyordu. Bu senenin yani hicrî 7. senenin Şa'ban ayında Hz. Ömer (r.a.)'ı Hevazin'e, Hz. Ebû Bekir'i Necid'e Benû Kilâb'a ve Beşir b. Sa'd el-Ensari'yi Benû Murre'ye karşı gönderdi.

Ramazan ayında Ğâlib b. Abdillâh, Benû Uval ve Benû Abd b. Sa'lebe kabilesi üzerine gönderildi. Ğâlib, bir çok ganimet alarak Medine'ye döndü.

Hz. Peygamber (s.a.v.) Şevval ayında, yine Sa'd b. Beşir el-Ensari'yi Ğatafan üzerine gönderdi.

Umretu'l-kadâ

Daha önce gördüğümüz gibi, Hz. Peygamber (s.a.v.), hicrî 6. senenin Zilkade ayında umre yapmak için Mekke'ye hareket etmiş; fakat Mekke Devletinin

(165) Ay. es. s. III, 378.

(166) Hayber ve Fedek yahudileri ile yapılan savaşın ayrıntıları için bk. İ. S. Sırmâ, Yahudi Meselesi, s. 75-92

onu ve ashabını Mekke'ye sokmamaları üzerine Hudeybiye barış antlaşması yapılmıştı.

Sözü geçen antlaşmanın ilk maddesine göre, müslümanlar ancak bir sene sonra gelip Kâbe'yi ziyâret edebileceklerdi.

Hicri 7. senenin Zilkade ayı girince, Hz. Peygamber (s.a.v.), kaza umresi yapmak üzere Mekke'ye hareket etti. Yanında, daha önce onunla beraber umre yapmaya gidip bu görevi yerine getiremeyen müslümanlar vardı. Buna 'Umretu'l-kısas' adı verilir (167).

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in gelişini haber alan Mekkeliler, antlaşma gereği şehri terk ettiler.

Hz. Peygamber (s.a.v.) ve ashabı, doğrudan doğruya Kâbe'ye giderek umre ziyaretlerini yaptılar. Allah'ın son Peygamberinin, kendi vatanında bulunan Allah'ın evinden men'edilişi yedi sene sürmüştü. Yedi sene oluyor ki, Kâbe işgal altındaydı; müslümanlara yasaktı.

Allah'ın evini, Allah'ın kullarına yasaklayanlar nasıl hesap verecekler ki Kıyamet'te?...

Resûlullah (s.a.v.), bir taraftan Kâbe'yi tavaf edip Allah'a karşı olan kulluk görevini ifa ederken; öbür yandan da, Kâbe'nin içini ve dışını doldurmuş olan put heykellerini, büstlerini lânetliyordu. Bir gün gelecek, Kâbe'yi heykel ve büstlerden temizleyecek, orada sadece Allah'a kulluk edilecektir.

«Zafer Allah'tandır ve zafer yakındır» (168).

Mekke'ye gelişinin üç günü hemence geçivermişti. Kureyş temsilcileri Resûlullah (s.a.v.)'e gelerek, üç günün dolduğunu ve şehri terketmesi gerektiğini bildirdiler.

Resûlullah (s.a.v.), ashabıyla beraber Mekke'yi terk edince, gözü arkada kalmıştı. Ne var ki Rabbi, ona

(167) İbn Hişâm, Sire III, 370.

(168) Kur'an-ı Kerim, es-Saf sûresi, 13.

Mekke fethini daha önce müjdelemişti bile.

Umretu'l-Kadâ hakkında şu ayetler nâzil oldu:

«Andolsun ki Allah, resûlünün gördüğü rüyanın hakk olduğunu tasdik etmiştir. İnşaallah (hepiniz) -emniyet içinde, (kiminiz) başlarınızı traş ettirerek, (kiminiz saçlarınızı) kısaltarak- korkusuzca mutlaka Mescid-i Haram'a gireceksiniz. Fakat (Allah) sizin bilmediğinizi bildi de ondan önce yakın bir feth yaptı» (169).

Hız. Peygamber (s.a.v.), Umretu'l-kadâ'dan Medine'ye dönünce, cihâdı durdurmamak için, Zilhicce ayında İbn Ebi'l-Avcâ'yı Benû Suleym kabilesi üzerine gönderdi.

Hicrî 8. senenin Safer ayında, Ğalib b. Abdillâh komutasındaki seriyye, önce Benû'l-Melluh üzerine, daha sonra Murre kabilesi üzerine gönderildi. Daha sonra, Şucâ' b. Vehb, Rebî'ul-evvel ayında Benû Amir üzerine gönderilirken; ardından da Ka'b b. Umeyr Vâdi'l-kurâ arapları üzerine gönderdi.

Mute Savaşı

Sekizinci senenin Cemaziyel-ulâ ayında Hz. Peygamber (s.a.v.), Zeyd b. Hârise komutasındaki 3000 kişilik İslâm ordusunu Bizans üzerine gönderdi.

Bir zamanlar, tebliği ettiği dinin salıkları üç-beş kişiyi geçmeyen Hz. Muhammed (s.a.v.), on beş sene sonra dünyanın iki süper devletinden biri olan Bizans'a karşı ordu gönderiyor.

O günkü dünya sömürsünü elinde tutan Bizans, bugünkü evlâtları olan Batı'ya -Rusya, Amerika dahil- bir tek miras bırakıyordu: Emperyalizm!... Kültür, medeniyet, sanat, ihtişam, uygarlık diye kafalara işlenen bilgiler, hattızatında emperyalizmin sömürü kalıntıla-

rından başka bir şey değildirler. Zavallı bizler!... Efes'teki sütunlar dikilirken, Kartaca'daki saraylar yükseltilirken, Mısır'daki piramitler inşâ edilirken, Roma'daki tiyatrolar kurulurken; Nemrut'ların, Firavun'ların, şahların, Kayser'lerin, v.s. v.s. lerin put heykelleri için devlet bütçelerinden milyarlar ayrılırken, kaç zavallı esirin öldüğünü, kaç biçare mustad'afın, ezilmişin hakkı elinden alınarak, onlara yaşama şansı bile tanınmadığını, piramit taşlarının veya heykel kalıntılarının altında ezildiklerini hiç, ama hiç düşündük mü?

Açlıktan ölen Habeşistan'ların, Tunus'ların, Ürdün'lerin, Mısır'ların, v.s. v.s. lerin «heykelizm» uğruna, hâlâ bütçelerinin bir kısmını, Roma emperyalizminin kalıntılarını ortaya çıkarmak için ayırdıklarını düşündük mü hiç!...

İşte Resûlullah (s.a.v.), insanları ezen bu emperyalizmi yıkmak ve yerine İslâm adalet ve nizamını yerleştirmek için cihâd ediyordu. Ne var ki bu kolay değildi; bu uğurda, yüzlerce, binlerce şehid vermek gerekiyordu.

Zeyd b. Harise komutasındaki İslâm ordusu Medine'den hareket etmeden önce, Hz Peygamber (s.a.v.), daha önce gönderdiği hiç bir orduya vermediği bir talimatı onlara verdi. Talimat şudur:

«Komutanınız olan Zeyd vurulursa, komutayı Ca'fer b. Ebi Talib alsın; Ca'fer vurulursa, komutayı Abdullah b. Revaha alsın; o da vurulursa, aranızdan birini komutan seçin!»

Resûlullah (s.a.v.), isimlerini saydığı bu komutanların hepsinin şehid olacaklarını bilip-bilmediğine dair kaynaklarımız bir şey söylemediğinden, biz de bir şey söyleyemiyoruz. Fakat bize öyle geliyor ki, Resûlullah (s.a.v.)'in bu şekilde -diğer seriyyelerden farklı olarak- komutanlarını ismen tadat etmesi, boşuna değildi. O, her seriyye için bir tek komutan tayin ederken, bu seriyeye, birbiri ardından gelecek üç komutan tayin edi-

yor.

Abdullah b. Revâha ağlıyor

Sahâbe, İslâm ordusunu ve komutanlarını cihâda uğurluyordu. Sıra Abdullah b. Revâha'ya gelince, ağlamaya başladı. Ona, niçin ağladığını soranlara da şu cevabı verdi:

«Vallahi ne dünyaya ve ne de size olan sevgim, beni Allah yolunda cihaddan alıkoyamaz! Fakat ben, Resûlullah (s.a.v.)'in cehennemden bahseden şu ayeti okuduğunu duymuştum da ona ağlıyorum»:

«Sizden ona (cehenneme) girmeyecek hiç kimse yoktur. Bu, Rabbinin kesin olarak üzerine aldığı bir kardır» (170).

Hız. Peygamber (s.a.v.), Medine dışına kadar ordusunu yolcu etti, onlara hayır duasında bulundu.

İslam ordusu hareket ederek, o zamanlar Bizans'ın olup, bu gün Ürdün'de bulunan Ma'ân denen yere varınca, yüz bin kişilik Bizans ordusunun kendilerine doğru gelmekte olduğunu haber aldılar. İslâm ordusu ikigün Ma'ân'da kalarak durum değerlendirmesi yaptı. Müslümanlar, böyle büyük bir orduyla karşılaşabileceklerini bilmiyorlardı. Bazıları, Medine'ye haber gönderip, düşman sayısını bildirerek, takviye birlikleri istemeyi, veya ne yapmaları gerektiği hakkında Resûlullah (s.a.v.)'den yeni bir emir istemeyi teklif ettiler (171). Bunun üzerine Abdullah b. Revâha şöyle dedi:

«Arkadaşlar, bizler, şehid olmayı isteyerek bu cihada çıktık. Biz kâfirlerle, sayımızla, veya kuvvetimizle, ya da çokluğumuzla değil, Allah'ın bize lutfettiği din gücüyle savaşıyoruz. Bu inançla düşmana karşı gidelim. İki güzelden birisi mutlaka bizim olacak: «yâ zafer yâ şehâdet!» Diğer sahâbiler de şöyle dediler:

(170) Kur'an-ı Kerim, Meryem sûresi, 71.

(171) İbn Hişâm, Sire, IV, 375.

«Vallahi İbn Revâha doğru söyledi!» (172).

Abdulah b. Revaha'nın bu sözleri üzerine hareket edil-di ve iki ordu, Mute köyünde birbiriyle karşılaştı.

Bu ne savaştı yâ Rabbi! Yüz bine karşı üç bin!... Çıl-gın bir kartala karşı kanarya!... Küfre karşı imân, em-peryalizme karşı İslâm!... Ezenlere karşı, ezilenleri kur-taranlar, işkencecilere karşı kurtarıcılar!...

Ne varki, mücadele kolay değildi. Dünya emperya-lizmlerinin hiç biri, yanlarında binlerce kurban götür-medek çökmemişti. Kanun'du bu!... Kanarya, yavrusu-nun kurtuluşu için ölmeliydi gerekirse, ve ölüyordu da!...

Batı emperyalizminin cediti olan Bizans!... O 'da yı-kılmamaya çalışıyordu. Yıkılmamak için de, eziyordu in-sanları, binlerce, milyonlarca; köleleştiriyordu kafaları, satınalarak kafaları, beyinleri, paralar veya makamlar-la... Umurunda mıydı milyonlarca insanın, insan gibi ya-şayamaması, hayvanlar gibi muamelelere tabi tutulma-sı, harç yerine, put heykellerinin altında can vermesi!... Amâ yıkılacaktı o!... Yıkılması gerekti insanlığın kurtu-luşu için; bu sefer olmaz da başka sefer. Çünkü komutan-ların en güzeli, insanların tek örneği, peygamberlerin mührü Hz. Muhammed (s.â.v.) şöyle ferman buyuru-yor:

«Zulüm asla devam etmez!»

Savaş olanca şiddetiyle devam ediyordu. İslâm or-dusu komutanı Zeyd b. Harise, yaralar içinde kalmış, her tarafından kanlar akıyordu. Sıcak ve mukaddes bir kan... İslâm devlet duvarlarının tuğlalarını oluşturan çamurun suyu olan bir kan. Bu kanlarla inşa edildi mes-cidler, İslâm kaleleri. Bu kan gölünün üzerinde yürüdü İslâm gemisi. Koca Zeyd b. Harise, kanın akıyordu am-ma, Mekke'deki kölelikten, İslâm ordu komutanlığına yükseliyordu. Kölelikten, komutanlığa!... Dünya cehen-

(172) Ay. yerler

neminden, Ahiret cennetine giden güzel ve şerefli yolcu. Milyonların gıpta ettiği, Allah yolunda, cepheden cepheye cihâda koşan ve şehitlik mertebesine yükselen Peygamber komutanı insan! Senin ve senin gibilerin kanı oluşturdu İslâm Devletinin duvarlarını, sütunlarını! Sizin omuzlarınızda yükseldi İslâm'ın binası. Davana kurban ettin kendini. Takdis ettin kanınla. Bizans emperyalizminin kirlettiği toprakları, kanın kaybolmadı. Zeyd, heder olmadı al ve ak yuvarların! Cihâd alameti oldu bugüne dek, adın ve kanın; imânın ve cihâdın. Ne mutlu sana!...

Zeyd şehid olmuştu. Ca'fer kaptı sancağı Resûlullah (s.a.v.)'in emrinde... Ca'fer, amansız düşmanla savaşıyor, İslâm'ın sancağının yere düşmemesine gayret ediyordu. Derken sağ eli kesildi. Sol elinde sancağı tutuyordu, o da kesildi ve Ca'fer atından yere düşerek sancağa sarıldı. iki kolu kesilmiş, her tarafından kanlar akıyordu. Bununla yetinmedi Bizans askeri; paramparça ettiler Peygamberin amcaoğlunu, Hz. Ali'nin kardeşini.

İki kolu kesilerek şehid edilen Ca'fer, o günden sonra «Ca'fer-i tayyar» (uçan Ca'fer) diye anılacak. Allah, Kendi uğrunda şehid olan Ca'fer'e iki kanat lutfetmiş, öyle uçuyordu cennette... Böyle buyurmuştu Resulullah (s.a.v.)...

Mekke döneminin en sıkıntılı günlerini yaşanış, Allah yolunda Habeşistan'a hicret etmiş ve Hz. Peygamber (s.a.v.)'in emriyle İslâm Devleti'ne, Medine'ye yeni gelmişti Ca'fer.

Durmak yoktu İslâm mucahidlerine! Cihâda çıktı ve İslâm Devletinden binlerce km. ötede, ıssız Mute köyünde şehid oldu Ca'fer..

Komutayı bir şehidten, Ca'ferden devralan Abdullah b. Revâha da bir müddet sonra şehid oldu Allah için. Kavuştu susamış olduğu kaynağa , şürle söylediği şehâdete, mertebelerin en yükseğine! Kavuştu arkadaşları

Zeyd ve Ca'fer'e. Onlar, onsuz cennete nasıl giderler ki?

Üç şehid, üç komutan ve Allah 'a kendilerini fedâ edip, cennetine ulaşan üç müslüman. Allah için ölme yarışını kazanmıştı onlar; madalyaların en güzeline, ödül-lerin en şanlısına kavuştular: Şehâdet.

Düşen sancağı, Sâbit b. Akram aldı ve tezelden bir komutan seçmelerini söyledi. Ona, «sen ol» dendiye de o daha layıkını istedi ve Halid b. Velid'e (Allah'ın kılıcına) verdiler sancağı ve komutayı.

Mahir bir asker olan Halid, ordusunun düzeninde bazı değişiklikler yaparak, düşmanda, müslümanlara takviye birlikleri geldiği intibahı uyandırdı. Bunun üzerine Bizans ordusu çekilince, Halid'de, daha fazla zayıat vermemek için ordusunu alıp, Medine'ye döndü(173).

Değerlendirme

1. İslâm ordusu bu savaşta yenildiyse de, Bizans ordusuna İslâm'ın gücünü gösterdi. Nitekim tarih göstermiştir ki, Bizans olanca techizat ve askeri gücüne rağmen, Mute'den ileriye geçemedi; bilâkis günden güne topraklarını kaybederek, Konstantiniyye'ye (İstanbul'a) doğru geri çekildi. Fakat İslâm gücü onu orada da barındırmadı.

2. Bu savaşta üç büyük İslâm komutanı şehid oldu. Şehid oldular ammâ, Bizansı durdurmasını bildiler; canları pahasına olsa da!

Allah şöyle buyuruyor:

«Allah, kendi yolunda, birbirine kenetlenmiş (yekpâre ve müstehkem) bir binâ gibi, saf(lar) bağlayarak savaşanları sever (174).

Mute savaşından sonra, Hz. Peygamber (s.a.v.),

(173) İbn Kesir, Stre, III. 467.

(174) Kur'an-ı Kerim, es-Saf sûresi, 4.

düşman kuvvetlerinin müslümanlar aleyhine birleşmelerini önlemek için, Cemaziyel-ahire ayında Amr ibnu'l-'Ass komutasında Kudâ'a kabilesine karşı bir seriyye gönderdi ki aralarında Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer de vardı.

Receb ayında, Ebû Ubeyde b. Cerrah, Cuheyne kabilesine karşı gönderildi.

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in, Şa'ban ayında, Ğatafan üzerine gönderdiği Ebû Katade, 200 deve ve 2000 koyun ganimetle Medine'ye döndü.

Resûlullah (s.a.v.), Mekke fethine çıkmadan, Ramazan ayında Ebû Katade'yi seriyye komutanı olarak Batnu İdem'e gönderdi. Bu seriyyenin gayesi, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Mekke fethi için harekete geçirdiği, düşmanlara ters göstermek ve savaşa gidildiğini kamufle etmektir. Nitekim bu seriyye ile karşılaşanlar, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in o tarafa gideceğini sanmışlar; halbuki o sırada Resûlullah (s.a.v.) Mekke yolundaydı.

Hız. Peygamber (s.a.v.)'in, Mekke Devleti ile imzala-
dığı Hudeybiye antlaşmasına göre, Benû Bekr kabilesi
Kureyş'le, yâni Mekke Devleti ile; Huza'a kabilesi de, İsl-
âm Devleti'yle müttefik olmuşlardı.

Bilâhare, bu iki kabile arasındaki bir anlaşmazlık-
tan dolayı savaş çıkmış, Mekke Devleti de, Hudeybiye
antlaşmasına muhalefet ederek, müttefiki olan Benû
Bekr'e gizlice yardım etmişti.

Bu hadise üzerine, Huza'a'dan Amr b. Salim, Medi-
ne'ye giderek, durumu Resûlullah (s.a.v.)'e anlattı, ve on-
dan yardım istedi (175). Resûlullah (s.a.v.), Amr'a çok ka-
palı bir şekilde cevap verdi:

«Yardım edildin yâ Amr ibni Salim!».

Bu sırada, Huza'adan bir heyet daha gelerek, Mek-
ke Devletinin yaptığı ihâneti Hız. Peygamber (s.a.v.)'e
anlattı, ve onlar da yardım istedi.

Büyük bir ihtimalle, Mekke Devleti Huza'anın,
İslâm Devleti nezdindeki bu girişimlerinden haberdar
olmuştur ki, endişeye düştü. Çünkü onlar, antlaşmaya
ihânet ettiklerini gizliyorum ve Resûlullah (s.a.v.)'in

(175) İbn Hişâm, Sire, III, 394.

bunu duyduğu takdirde, cezasız bırakmayacağını biliyorlardı. Nitekim Resûlallah (s.a.v.), o güne kadar, müslümanlara yapılan hiç bir ihâneti cezasız bırakmamıştı.

Mekke lideri Ebû Süfyân yalvarıyor

Bu hadiselerden sonra, korkuya kapılan Mekke Devletinin lideri Ebû Süfyân, antlaşmayı yenilemek ve devletini, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e karşı emniyete almak için Medine'ye gitti.

Medine'ye varan Ebû Süfyân, doğruca kızı Ümmü Habibe'nin evine gitti. Şirk Devleti reisi Ebû Süfyân'ın kızı Ümmü Habibe, hem müslüman, hem de Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hanımıydı.

Ebû Süfyân, kızının evine girip, Resûlallah (s.a.v.)'in minderi üzerine oturmak isteyince, Ümmü Habibe, minderi katlayıp kaldırdı. Kızın bu hareketi üzerine şaşırıp kalan Ebû Süfyân şöyle dedi: «Kızım, bilemiyorum ki, minderi mi bana, beni mi mindere tercih ediyorsun?» Ümmü Habibe şöyle dedi:

«O Resûlallah (s.a.v.)'in minderidir. Sen ise müşrik ve necis bir adamsın. Onun için, Resûlallah (s.a.v.)'in minderi üzerine oturmanı istemiyorum». İmân'dan yoksun olduğu için kızının bu hareketine bir anlam veremeyen Ebû Süfyân, kızının yanından ayrılarak şöyle dedi: «Vallahi kızım, sen benden ayrıldıktan sonra, sana kötülükler musallat olmuş!» (176).

Kızından bile yüz bulamayan Ebû Süfyân, Mescid'e giderek Hz. Peygamber (s.a.v.)'le konuştu; fakat Hz. Peygamber (s.a.v.) ona hiç bir cevap vermedi. Bunun üzerine aracı olması için Hz. Ebû Bekir (r.a.)'a gitti; o da yüz vermedi. Ne garip tecellidir ki, bir zamanlar Mekke'de Hz. Ebû Bekir'e işkence yapmış olan Ebû Süfyân, şimdi gelmiş ona yalvarıyor ve yüz bulamıyor.

Daha sonra Hz. Ömer'e yalvarmaya başlayan Ebû Süfyân'a, Hz. Ömer (r.a.) şöyle dedi: «Sizin için Resûlallah (s.a.v.)'in yanında şefaathçi olayım, öyle mi?... Ben ise, sizinle savaştıktan başka bir şey düşünmüyorum!»

Nihayet Hz. Ali'nin evine gitti. Yanında hanımı Hz. Fatıma, ve elinde oynayan oğlu Hz. Hasan vardı. Ebû Süfyân şöyle dedi: «Yâ Ali, sen halkın en merhametlisisin, bir ihtiyacım var, onu görmeden gitmem! Bunun için bana Muhammed'in yanında şefaathçi ol!» Hz. Ali şöyle dedi: «Neyin var yâ Eba Süfyân, vallahi Resûlallah (s.a.v.) öyle bir işle meşguldür ki, o konuda onunla konuşmıyoruz». Bu sefer Ebû Süfyân Hz. Fatıma'ya yalvardı. Fakat o da bu işe yanaşmadı. Bunun üzerine Ebû Süfyân Hz. Ali'ye şöyle dedi: «Yâ Ebâ'l-Hasan, benim işim çok zorlaştı. Bana bir nasihat etsene!». Hz. Ali şöyle cevap verdi: «Vallahi işine yarayacak bir şey bilmiyorum. Fakat sen Benû Kinâne'nin reisisin, kalk insanlar arasında dolaş ve memleketine dön!». Ebû Süfyân, «sence bu bana bir yarar sağlar mı?» diye Hz. Ali'ye sorunca, onun cevabı şu oldu: «Vallahi zannetmiyorum, fakat senin bundan başka yapacağın bir şey yok!».

Hz. Ali'nin bu sözleri üzerine, Mescid'e gidip, müslümanlar arasında şaşkın şaşkın dolaşan Ebû Süfyân, yüksek sesle, «Ey insanlar, işte ben aranızda dolaştım» dedi, ve atına binerek Mekke'ye geri döndü (177).

Ebû Süfyân Mekke'ye dönünce, başından geçenleri anlatarak, kimsenin onu kabul etmediğini, nihayet Hz. Ali'nin tavsiye ettiği bir hareketi yaparak döndüğünü Mekke Devletinin ileri gelenlerine söyledi. Onlar da, Hz. Ali'nin bu hareketiyle, Ebû Süfyân'la alay ettiğini söylediler.

Mekke Devletinin bu ihânetine karşı, Resûlallah (s.a.v.) harekete geçti ve ordusunun hazırlanmasını emretti. Ordu hazırlanıyor, fakat nereye sefer

yapılacağını bilmiyordu. Resûlallah (s.a.v.), Mekke için hazırlık yaptığını, aile efradına bile söylemedi (178). Çünkü o, Mekke Devletini gafil avlamak istiyordu. En yakın arkadaşı olan Hz Ebû Bekir (r.a.) bile nereye gidileceğini bilmiyordu. Ancak ordunun hareketine bir iki gün kala, Hz. Peygamber (s.a.v.), Mekke'ye gidileceğini söyledi.

Bu sırada, Hatıb b. Ebi Balta'a adında bir müslüman, Kureyş'e Resûlallah (s.a.v.)'in hareketini bildirmek için bir mektup yazarak, Mekke'ye gitmekte olan ihtiyar bir kadına verdi. Kadın, mektubu saçları arasına gizleyerek Mekke'ye hareket etti. Bir müddet sonra Cebrail (a.s.) gelerek, bu konuda Hz. Peygamber (s.a.v.)'e haber verdi. Resûlallah (s.a.v.) derhal Hz. Ali ve Hz. Zübeyr'i kadının peşine gönderdi.

Yolda yakalanan kadın, böyle bir şeyin olduğunu inkâra kalkıştıysa da, Hz. Ali'nin tehdidi üzerine saçları arasından mektubu çıkardı.

Hız. Ali Medine'ye geldikten sonra, Resûlallah (s.a.v.), Hatıb'ı çağırarak, bu hareketinin sebebini sordu. Hatıb şöyle dedi:

«Yâ Resûlallah, vallahi ben Allah'a ve Resûlüne inanıyorum. Bu konuda da imânımda hiç bir zaman değişiklik olmadı. Hiç kimsem olmadığından, Mekke'de kalan ailemin kendisini korumasını istedim ve bunun için mektup yazdım.»

Hatıb'ın bu hareketine karşı, onu öldürmek isteyen Hz. Ömer'e, Resûlallah (s.a.v.) müsaade etmedi; çünkü Hatıb, Bedir savaşına katılanlardandı. Sonra onun hakkında şu âyet nâzil oldu:

«Ey imân edenler, benim de düşmanım, sizin de düşmanınız (olanları) dostlar edinmeyin. (Kendileriyle aranızdaki) sevgi yüzünden onlara (Peygamberin maksudını) ulaştırırsınız (öyle mi?). Halbuki onlar Hakk'dan

size geleni inkâr etmişlerdi. Peygamberi de, sizi de Rabbiniz olan Allah'a imân ediyorsunuz diye (yurdlarınızdan) çıkarıyorlardı onlar. Eğer siz, benim yolumda cihâd etmek ve benim rizamı aramak amacıyla çıkmışsanız (nasıl) onlara karşı hâlâ sevgi beslersiniz? Halbuki ben sizin gizlediğinizi de, açıkladığınızı da çok iyi bilenim. İçinizden kim bunu yaparsa muhakkak ki, yolun ta ortasından sapmış olur. Eğer onlar sizi ele geçirecek olurlarsa, size düşman kesilirler, ellerini ve dillerini kötülükle size uzatırlar. Onlar sizin küfre sapmanızı içten arzu etmişlerdir. Ne akrabalarınız ne evlâtlarınız (ahiret azabına karşı) size asla faide veremez. Kıyamet gününde (Allah onlarla) aranızı ayıracaktır. Allah ne yaparsanız hakkıyla görendir» (179).

Ramazan ayının onunda, Resûlallah (s.a.v.), 10.000 kişilik ordusuyla hareket etti. Bu arada Mekke Devleti, her tarafa casuslar gönderdiği halde, İslâm ordusunun nereye gitmek istediğini öğrenememişti.

Hız. Peygamber (s.a.v.), Mekke'ye yaklaşınca, o sırada müslüman olmuş olan amcası Hız. Abbas, onlarla görüşmüş, İslâm ordusunun savaşıla Mekke'ye girmemesi için çareler aramaya koyulmuştu. O Mekke Devleti adına birilerininin Hız. Peygamber (s.a.v.)'e giderek amân dilemesini arzu ediyordu. Çünkü biliyordu ki, İslâm ordusu, Mekke'ye savaşıla girecek olursa, Kureyş'ten hiç kimse kurtulamayacak.

Fetihten bir gün önce, geceleyin Hız. Abbas, Ebû Süfyân'a rastladı. O sırada, Mekke'yi çevreleyen dağlarda binlerce ateş yakılmıştı. Hız. Abbas, ateşlerin İslâm ordusuna ait olduğunu söyleyince, korkusundan donakalan Ebû Süfyân, «Peki ne yapacağız?» diye sormaya başladı. Hız. Abbas ona şöyle dedi: «Vallahi seni yakalarsa, boynunu vuracak, benimle beraber şu katıra bin de seni Resûlallah (s.a.v.)'e götürüyim amân dile!»

(179) Kur'an-ı Kerim, Mümtehine sûresi, 1-3.

Bu şekilde, Ebû Süfyân, Hz. Abbas'la beraber Resûlallah (s.a.v.)'e doğru gitti. Gece karanlığında Ebû Süfyân'ı farkedenden Hz. Ömer (r.a.), onu öldürmek istediye de, ancak Resûlallah (s.a.v.)'in çadırında onu yakalayabildi.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Ebû Süfyân'ın sabahleyin kendisine getirilmesini emretti. Ertesi günü Ebû Süfyân getirilince, Resûlallah (s.a.v.) ona şöyle dedi:

« Sana ne oluyor yâ Ebu Süfyân hâlâ Allah'dan başka ilâh olmadığına inanmıyor musun?» Ebû Süfyân şöyle dedi: «Vallahi O'ndan başka ilâh olmuş olsaydı, bu işte bana biraz yardımcı olurdu!» Resûlallah (s.a.v.) tekrar sordu: «Hâlâ, benim Allah'ın Resûlü olduğuma inanmıyor musun?». Ebû Süfyân şu cevabı verdi: «Vallahi hâlâ nefsimde bir şeyler var!» Bunun üzerine Hz. Abbâs Ebû Süfyân'a müslüman olmasını, yoksa yarın öbür Mekkelilerle beraber kafasının kesileceğini söyleyince, Ebû Süfyân müslüman oldu. Yapacak bir şeyi kalmamıştı!

Hz. Abbas, Resûlallah (s.a.v.)'e, Ebû Süfyân'ın gösterişi sevdiğini, ona bir ihsanda bulunmasını söyleyince, Resûlallah (s.a.v.), «Peki öyleyse, Ebû Süfyân'ın evine giren, evine kapanıp kapısını kapatan ve Kâbe'nin yanına sığınan herkes, hayatından emin olacak!» dedi. Ebû Süfyân gitmek isteyince de, Resûlallah (s.a.v.), Hz. Abbas'a şu emri verdi:

«Ebû Süfyân'ı yanında tut ve Mekke'ye salma! Onu vadinin en dar yerine yerleştir de İslâm ordularının Mekke'ye girişini seyretsin!» Abbas da, verilen emri harfiyen yerine getirdi(180).

İslâm ordusu Mekke'ye giriyor

Hz. Peygamber (s.a.v.), ordusunu gerektiği şekilde
(180) İbn Hişâm, Sire, IV, 404.

tanzim etmiş, komutanlarını ona göre seçmişti. Bölük bölük girmeye başladılar Mekke'ye...

Müşriklerin, Müslümanlara yasakladıkları Mekke... Şehirlerin annesi (ummu'l-Kurâ) Mekke. İnsanoğlunun yeryüzündeki ilk durağı Mekke. Allah'ın evi Kâbe'yi, vadileri arasında saklayan Mekke. Fetholundun işte. Ebrehe ordusundan kurtulduğu gibi, kurtuldu şirk kanunlarından heykellerinden, putlarından... Bağrında insanları sömüren aristokrasi, yerlebir oldu düzeniyle rejimiyle, silâhıyla, işkenceci polisiyle!...

Allah orduları geliyor; seni put heykelerinden temizlemeye, sende Allah kanunlarını tatbik etmeye. Bu gün tağutlar kahrolacak; İslâm nizamından kaçan dalkavukları, yordakçıları kaçacak delik arayacaklar... Onlara yaranmak için, şuraya buraya müslümanları jurnalliyenler; taptıkları insanlardan ve kanunlarından, polisinden, işkencecilerinden hiç bir yardım göremiyecelerdir.

«Bunlar, Allah'ın kendilerine lânet ettiği kimselerdir. Allah kime lânet ederse artık ona hakiki hiç bir yardımcı bulamazsın» (181).

Allah'ın Peygamberi, İslâm ordusunun komutanı, İslâm Devletinın Başkanı Hz. Muhammed (s.a.v.), yeşil bir cübbe giymiş, askerleriyle Mekke'ye giriyordu.

Bütün bu olup bitenlere, düne kadar müşrik devletin, müşrik başkanı olan Ebû Süfyân sadece bakıyor; rejiminin sütun sütun, kanun kanun, heykel heykel, yıkılışını seyrediyor, teslim oluyordu İslâm kanununa. Kendisine şehre giriş izni verilip, Mekke'ye giren, bir zamanların tağutu, kavmine ancak şunları diyebiliyordu:

«Ey Kureyş! Bu gelen Muhammed'dir. Ve ona karşı

koyma imkânınız yoktur! Ebû Süfyân'ın evine giren, evine kapanıp kapısını kapatan ve Kâbe'nin yanına, Harem'e sığınan, hayatından emin olacak!»

Karısı Hind bile, Mekke liderinin teslim oluşuna şaşmış, onu lânetliyordu (182). Zavallı Hind, bilmiyordu ki, er veya geç, bütün liderler, başkanlar, firavunlar, nemrutlar, tağutlar, Allah'ın kanunlarına boyun eğecekler, O'nun hükmü altına gireceklerdir.

Bu sırada Resûlallah (s.a.v.), Zu-Tuvâ'ya gelmişti. Bir yandan Mekke'ye öbür yandan da kaçışan insanlara bakıyordu. Bir zamanlar, ona ve sahâbesine her türlü işkenceyi yapan insanlar, bir an önce evlerine, ya da Harem'e girebilmek için birbirlerini ezip koşuyorlardı. İslâm ordusu ise, vakarlı bir şekilde şehri teslim alıyordu. Resûlallah (s.a.v.) bu manzarayı uzun uzun seyretti ve Rabbi'nin kendisine verdiği bu fethi şükretmek için başını eğdi, önüne baktı. İnsanın en tehlikeli anıydı bu... Yaptığı bir işi, kendisinin başardığı zehâbına kapılmak!... Halbuki o, öyle yapmadı. Tevazunun en güzeliyle başını koydu ve «Yâ Rabbi, bütün bunları yapan Sen'sin » dedi.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Zu-Tuvâ'da ordularını ayırarak, Mekke'ye değişik yerlerden girmelerini emretti (183).

Mutlaka öldürülmesi emredilenler

İslâm ordusu Mekke'ye girince, Resûlallah (s.a.v.) komutanlarına kesin olarak şu emri verdi:

«Size karşı koymadıkları müddetçe hiç kimseyi öldürmeyeceksiniz!» Fakat bu emri verdikten sonra, bazı isimleri sayarak, şöyle dedi: «bu saydıklarımı, Kâbe'nin örtüsü altında da görseniz, çıkarıp öldürünüz!»

(182) İbn Hişâm, Sire, IV, 405.

(183) İbn Hişâm, Sire, IV, 406.

Kim bunlar?

1. **Abdullah b. Sa'd:** Bu adam, müslüman olduktan sonra, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e vahiy kâtipliği yapmış, bilâhare irtidad ederek, yâni İslâm'dan çıkarak, Mekke Devletine sığınmıştı.

2. **Abdullah b. Hatal:** Bu adam, müslüman olduktan sonra, Hz. Peygamber (s.a.v.), yanına Ensâr'dan bir yardımcı vererek onu bir yere gönderdi. Yolda; yardımcısından bir oğlak bulup kesmesini ve uyanıncaya kadar pişirmesini isteyen Abdullah, uyandığında isteğinin yerine getirilmediğini görünce, yardımcısını öldürerek irtidad etti ve Mekke Devletine sığındı.

3. **İslâm'la alay edip, türkü söyleyen ses sanatkarı iki kadın.**

4. **Huveyris b. Nukeyz:** Bu adam, Mekke Devletinin işkenceci polislerindendi.

5. **Mikyes b. Hubabe:** Bu adam, hataen kardeşini öldüren Ensâr'dan bir sahabeyi öldürmüş ve mürted olarak Mekke Devletine sığınmıştı.

6. **Sara adındaki işkenceci kadın.**

7. **Ebu Cehil'in oğlu İkrime (184).**

Öldürülmeleri emredilen bu insanları bir sınıflamaya tabi tutacak olursak, üç sınıf insan ortaya çıkar ki Hz. Peygamber (s.a.v.) bunlara hayat hakkı tanımıyor:

1. **İslâm'dan çıkanlar,**

2. **İslâmla alay edenler. Şekli ve cinsi ne olursa olsun.**

3. **Müslümanlara işkence yapanlar.**

Resûlallah (s.a.v.) Kâbe'de.

Resûlallah (s.a.v.), Mekke'ye girince, doğruca Kâbe'ye gitti. Allah'ın evine son dinin kiblesine kavuştu artık Bilal'e Kâbe'nin duvarına çıkarak ezan okunması-

(184) Ay. es. s. IV. 409-411.

nı emretti. Tıpkı müslümanlar gibi, tıpkı Mekke gibi, Allah'ın evi de kurtuldu put heykellerinden, şirk kanunlarıyla yönetilmekten.

Bilâl ezan okumaya başladı:

«Allahu Ekber!» (Allah en Büyüktür) (185)

Böyle bir şeyi duymamışlardı Mekkeliler. Bilâl'in «Allahu Ekber» sesleri Mekke vadisini çınlatırken, küfür rejiminin duvarları çatır çatır yere yıkılıyordu.

Allahu Ekber, Allah en Büyüktür! Allah'ın iradesi üzerinde bir irâde, kanunları üzerinde bir kanun yoktur. Her şey ve herkes O'na muhtaçtır. Artık Ebû Cehil'lerin, Ebû Leheb'lerin, şunların bunların yaptıkları kahunlar değil, Allah'ın, peygamberi vasıtasıyla gönderdiği kanunlar geçerli olacak

Tekbirle başlıyor, tekbirle bitiyor ezan! Bilâl ezanı bitirdikten sonra, Hz. Peygamber (s.a.v.), Haceru'l-Esved'i istilâm ederek (186), Allah'ın evi Kâbe'yi tavaf etmeye başladı. Tavaftan sonra, Kâbe'nin kapısında durarak Mekkelilere şöyle seslendi

«Allah'tan başka İlâh yoktur. O Tek'tir ve ortağı yoktur. Allah va'dinde durdu, kuluna zafer verdi. Yalnız başına bütün hizibleri mağlub etti... Ey Kureyş, Allah sizden cahiliye gurur ve kibrini kaldırdı. Ataları yüceltmeye son verdi! İnsanlar Adem'den ve Adem de topraktandır!» Resûlallah (s.a.v.), şu ayeti okuyarak sözüne devam etti: «Ey insanlar, gerçekten, biz sizi bir erkek ve bir

(185) Ne yazık ki günümüzde, bir din hüviyetini alan; şu veya bu takım diye çeşitli mezhepleri olan futbol takımları veya bu takımların 'as' oyuncularını için kullanılmaktadır bu tabir. «en büyük...» gibi. Böyle denmekle Allah'a karşı ne cinâyet işlendiğinin farkında değil kimse!

(186) İstilâm'ın ne olduğu hakkında bk. İhsan Süreyya Sırma, Cennet taşı Haceru'l-Esved'i anlamak, İslâm Mecmuası, sayı: 24, Ağustos 1985.

dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi halklar ve kabileler kıldık. Hiç şüphesiz, Allah katında en üstün (kerim) olanınız, takvâca en ileri olanınızdır. Hakikaten Allah her şeyi bilen, her şeyden haberdar olandır» (187). Ayet bittikten sonra, Hz. Peygamber (s.a.v.) devamla, «Size ne yapmamı bekliyorsunuz?» Mekkelilerin başları önlerine düştü utançlarından. Ona yaptıkları bunca işkenceden sonra, ne bekliyebilirlerdi ki? Allah 'ın yarattığı o en güzel insan şöyle dedi:

«Gidin serbestsiniz».

Put heykelleri kırılıyor

Mekkelî müşrikler, Kâbe'nin içini, dışını put heykelleriyle doldurmuşlardı. Hem Kâbe'ye Allah'ın evi diyorlar, hem de Allah'ın evi dedikleri yeri başkasına ait put heykelleri, büstleri ile donatıyorlardı. Şirk buydu işte! Onlar Allah'ı inkâr etmiyorlardı. Onlar, Allah'ı tanıdıkları gibi, putlaştırdıkları bazı kimselerin heykellerini büstlerini yaparak, onların kanunlarına göre hayatlarını tanzim ettiklerinden müşriktiler. Allah'a inandıkları halde, O'nun kanunlarıyla değil, putlaştırdıkları kimselerin yaptıkları kanunlarla yönetildiklerinden dolayı müşriktiler onlar!

Allah'ın Resûlü buna son verdi. Elindeki asâ ile put heykellerine, put büstlerine işaret ediyor ve müslümanlar anında parçalıyorlardı heykelleri, büstleri (188). Her seferinde de şu ayeti okuyordu Resûlallah (s.a.v.):

«Hâkk geldi, bâtıl yok oldu; bâtıl, yok olmaya

(187) Kur'an-ı Kerim, Hucurât sûresi, 13.

(188) İbn Hişâm, Sire, IV, 417.

Bu şekilde, Resûlallah (s.a.v.), teker teker bütün püt heykellerini ve büstlerini parçalayarak, Mekke'yi kurtardı bu sömürü aletlerinden... Artık hiç kimse, Hubel'izm, Menâtizm, Uzzaizm yapamayacak; onların ilkeleleriyle toplumu sömüremiyecikti.

Sadece heykelleri değil, kâbe içine yapılmış olan bütün resimleri de imhâ etti Resûlallah (s.a.v.) (190). Böylece resim ve heykelciliğe son verdi Hz. Peygamber (s.a.v.)...

Sanki heykel kırma seferberliği başlattı Resûlallah (s.a.v.)... Nitekim fetihten hemen sonra, Halid b. Velid'i, Uzza putunun heykelini kırmaya gönderdi. Uzza'nın izinde olanlar, onu tebci edenler, kendini koruması için, heykelin boynuna bir kılıç astılsa da fayda vermedi. Halid, heykeli paramparça ederek geri döndü (191).

Resûlallah (s.a.v.), put heykellerine karşı amansız bir mücadele başlattı. Devletin sınırları dahilinde bulunan bütün heykelleri kırmaya karar verdi. Halid'i Uzza heykelini kırmaya gönderdiği gibi, Amr İbnu'l-Ass'ı da Huzeyl'in heykelini kırmaya gönderdi. Huzeyl'in izinde olanlar ve özellikle, heykelin başında nöbet tutan bekçiler mani olmak istedilerse de, Amr bunun bir heykel parçası olduğunu, bundan bir fayda veya zarar gelemeyeceğini söyleyerek, heykeli parçaladı. Put heykelinin kendini bile korumaktan aciz olduğunu gören nöbetçiler, Allah'a imân ettiler, Huzeyl'in izinde gitmeye son verdiler (192).

Aynı gayeyle, Resûlallah (s.a.v.), Sa'd b. Zeyd'i,

(189) Kur'an-ı Kerim, İsrâ sûresi, 81

(190) İbn Hişâm, Sire, IV, 413.

(191) İbn Sa'd, Tabakât, II, 145-146; İbn Hişâm, Sire, IV, 436-437.

(192) İbn Sa'd, Tabakât, II, 146.

Menât putunun heykelini kırmaya gönderdi. Sa'd, Muşellel'e varıp, heykel nöbetçilerini ve bakıcılarını öldürdükten sonra heykeli de kırıp geri döndü (193).

Hız. Peygamber (s.a.v.), bir yandan İslâm Devleti sınırları dahilindeki put heykellerini imhâ ederken, diğer yandan da tebliği devam ettiriyor, etrafa mücahidleri göndermekten geri kalmıyordu. Nitekim bu sırada, yâni Şevval ayında, Halid b. Velid'i, Kinâne kabilesinden Cezine'ye göndererek onları İslâm'a davet etti.

İslâm Ordusu, komutanı Hz. Peygamber (s.a.v) başında olduğu halde, kansız bir şekilde Mekke'yi fethetti.

Mekke Şehir Devletinin, İslâm kanunlarına boyun eğerek teslim olduğunu duyan gayrı müslimler bundan memnun olmamış; yıldırım hızıyla yürüyen ve her tarafa Allah'ın kanunlarını hâkim kılmaya çalışan bu enerjileri tükenmeyen insanları durdurmak için her çareye başvurmuşlardır.

Mekke'nin güney-doğusunda yaşayan Hevazin Arapları da, bu endişeye düşenlerdendi.

Korkuya kapılan Hevazin Reisi Malik b. Avf, kabilesini toplayıp, yanına Taiften gelmiş olan Sakif kabilesini de aldıktan sonra büyük bir ordu topladı. Müslümanlar üzerine saldırmak üzere sadece Hevazin ve Sakif kabileleri değil, civardaki diğer kabilelerin çoğu da bir araya gelmişlerdi (194).

Malik b. Avf, müslümanlarla savaşma hazırlıkları yaparken, Mekke'de bulunan Hz. Peygamber (s.a.v.) bunu duymuş ve haberin doğruluğunu öğrenmek üzere Ab-
(194) İbn Hişâm, Sire, IV. 437.

dullah b. Ebi Hadrâd'ı casus olarak Hevazın içine göndermişti.

Ebû Hadrâd, Hevazın içine girerek, onların gerçekten müslümanlarla savaşmak üzere hazırlandıklarını gördü ve hemen dönerek Resûlallah (s.a.v.)'e durumu bildirdi.

Hevazın Reisi Malik b. Avf, daha iyi savaşmaları için, orduyla beraber çoluk- çocuğu, hayvanları ve bütün değerli mallarını da almalarını emretmişti. Yanında bulunan yaşlılar, böyle bir hareketin Savaş stratejisi yönünden hatalı olduğunu söyledilerse de, o hiç kimseyi dinlemeyip, ordusunu Evtas denen mıntıkaya bu şekilde getirdi.

Hevazının saldırıya geçeceğini öğrenen Hz. Muhammed (s.a.v.), Mekke'de düşmanı beklemektense, ona saldırmayı tercih ettiğinden, son hazırlıklarını yaparak ve bu arada henüz müslüman olmamış olan Safvân b. Umeyye'den 100 zırh ve silâhı geri verilmeğe üzere alarak (195), Hevazın üzerine yürüdü.

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in ordusu, Medine'den gelen on bin ve Mekke'den iltihâk eden iki bin askerle 12 bine ulaşmıştı.

Resûlallah (s.a.v.), henüz yeni müslüman olan Attab b. Esîd'i, Mekke'de kalmış olanların başına idareci bırakarak, cihâd için yola çıktı.

İslâm ordusunun sayısı şimdiye kadar böyle büyük olmamıştı. Ordu, Mekke'den hareket ederek, Hevazın üzerine yürürken, sayıların çokluğuna bakan müslüman askerleri, gururlanmaya başladılar... İçlerine büyüklük kıvılcımları sıçradı. Fıtratında olan nefis, hakim olunmayınca, veya gafil davranınca harekete geçti. «Artık bu orduyu hiç kimse yenemez» diye söylenmeye başladılar. Oysa ki bu gibi hareketler, Allah'ın hoşuna gitmiyordu. Büyüklük sadece O'na mahsustu. Onun için O, bu kabil

(195) Ay. es. III, 440.

hataları, yâni bir an için gafil davranıp, kendinde güç görmeyi, bu gücün Allah'tan geldiğini unutmayı affetmiyor. Burada da böyle oldu.

Resûlallah (s.a.v.) kâfirlere benzemeyi yasaklıyor

Şihâbu'z-Zuhri'den şu rivayeti okuyoruz; Haris b. Mâlik anlatıyor: «Resûlallah (s.a.v.)'le beraber Huneyn'e gidiyorduk. Yolda çok güzel bir yeşillik gördük. Her taraftan Resûlallah (s.a.v.)'e şöyle seslenmeye başladık: «Yâ Resûlallah, Kureyş'in yaptığı gibi, biz de bu yeşillikte eyslenelim». -Kureyş kâfirleri Zate Envât denilen büyük bir ağacın yanına zaman zaman gelip, koyunlar keser, ziyafetler verir eyslenirlerdi-. Biz de onlar gibi yapmak istedik. Resûlallah (s.a.v.), «Siz de Musâ'nın kavmi gibi yaptınız» dedi ve şu âyeti okudu:

«İsrail oğullarını denizden geçirdik. Şimdi putlarının önünde tapagelen bir kavme rastgeldiler. Dediler ki: «Yâ Musâ, onların nasıl putları varsa sen de bize öyle bir put yap!». «Siz, dedi, cidden ne cahillik eden bir kavimsiniz!»(196)

Kâfirin âdetiyle âdetlenmeyi, örfüyle örflenmeyi yasaklıyor Hz. Peygamber (s.a.v.)...Nitekim, o, başka bir hadisinde şöyle buyuruyor: Kim bir kavme benzemek isterse, o onlardandır». Yâni kim Resûlallah (s.a.v.)'e benzemek isterse ondan, kim Amerikalıya benzemek isterse ondan olur!...

İslâm ordusu pusuya düşüyor

İslâm ordusu Huneyn vadisine gelmiş, dar bir geçitten geçiyordu. Gün ağarmak üzereydi. Arazi gayet elverişsiz, kayalık ve uçurumdu. Pusuda olan Hevazin

(196) Kur'an-ı Kerim, el-Araf sûresi, 138.

askerler, aniden saldırıya geçtiler. Neye uğradıklarını bilmeyen müslüman askerleri şaşırmış, kaçıyorlardı. Allah'ın Resûlünü yalnız bırakıp, canlarını kurtarma endişesine düştüler... Birbirlerini ezip kaçıyorlardı. Resûlallah (s.a.v.)'i yalnız bırakıp kaçan bu askerler, Bedir'le-re, Uhud'lara, Hendek'lere katılmış; Rıdvan biatında ona biat etmiş olan müslümanlardı!... Bunlara ne oldu ki?.. Peygamber'in yanında sadece Muhacirûn, Ensâr ve Ehl-i Beyt'ten küçük bir grup kalmıştı. Çil yavruları gibi dağılmıştı İslâm askerleri...

İşte Allah, gurura kapılan müslüman askerlerini böyle cezalandırdı. Onlar, sayılarının, ordularının büyüklüğünün her şeye yeteceğini sanmışlardı. Ama gerçekte böyle miydi? Kısra'ları, Kayser'leri, İmparatorlukları, tağutî rejimleri deviren İslâm ordusunun gücü; askerlerinin çokluğunda, ordularının büyüklüğünde, füzelerinin son model oluşunda değil, imânlarının temizliğinde ve samimiyetindeydi. İşte bir an için bunu unutan askerlere, Allah böyle bir ceza vermişti. Allah şöyle buyuruyor:

«Andolsun, Allah bir çok yerlerde ve Huneyn gününde size yardım etti. Hani çok sayıda oluşunuz sizi böbürlendirip-gururlandırmıştı, fakat size bir şey de sağlayamamıştı. Yer ise, bütün genişliğine rağmen size dar gelmişti, sonra arkanıza dönüp gerisin geri kaçmıştınız. (Bundan) sonra Allah, Resûlü ile mü'minlerin üzerine 'güven duygusu ve huzur' indirdi, sizin görmediğiniz orduları da indirdi de küfre sapmış olanları azablandırdı. Bu, küfre sapanların cezasıdır» (197).

İmânı zayıf müslümanlar yaygara koparıyor

Müslüman ordusu bozulmuş kaçışırken, Mekke'de

(197) Kur'an-ı Kerim, Tevbe sûresi, 25-26.

çaresizlikten müslüman olup, İslâm ordusuna katılan ve henüz imânın tadını, şehâdetin kokusunu, cihâdın ruhunu anlayamamış olanlar, şamataya başladılar... Ebû Süfyân b. Harb şöyle bağıyordu:

«Bunları ancak deniz barındırır!» Yani müslümanlar denize dökülecek... Cebile b. hanbel de şöyle diyordu:

«Artak sihir bozuldu!» İslâm öyle bir hızla büyümüş-tü ki, ancak sihirle böyle neticelere varılabileceğini sanı-yordu kâfirler. Onun için de «sihir bozuldu» diyorlar. Bu gibiler, bununla da kalmadılar. Şeytan, içlerine öylesine nüfuz etti ki, her şey bitti sandılar. Babası Uhud savaşın-da öldürülmüş olan Şeybe b. Osman, «bugün intikam günüdür, Muhammed'i öldürüp babamın intikamını alacağım!» diye bağıyordu. Halbuki öldürmek istediği komutanın askeriye Şeybe... Ne var ki bu tipler, yukarıda dediğimiz gibi çaresizlikten ve hiç bir şekilde karşı koyamamanın ezikliği içinde müslüman olmuşlardı. Şeybe, Allah'ın, Resûlünü koruyacağını da unutmuştu. Ama Allah, her şeye şahid, her şeye kadirdir. Resûlallah (s.a.v.)'i öldürmeye kalkışan Şeybe'nin kalbi daraldı, nefes alamaz oldu... Heykelleşti âdeta... Allah Resûlünü korumuştur.

Hezimetten sonra zafer

Resûlallah (s.a.v.)'i terk etmeyenlerden birisi de, amcası Hz. Abbas'tı. Hz. Peygamber (s.a.v.) ona, «Ey Ensâr!» diye bağırmasını emretti. Hz. Abbas gür sesli bir insandı. Sesi vadiyi çınlatıyordu. Ensâr'dan onu duyan herkes, «Lebbeyk!» (emrindeyim!) cevabını verip, Resûlallah (s.a.v.)'in yanına koştu. Hezimet şaşkınlığı bitmiş, ayet-i kerimede geçtiği gibi Allah tekrar müslümanlara güven duygusunu kazandırmış, kılıcını alan Peygamberinin emrine koşuyordu. Ordu tekrar toparlandı, hücu-

ma geçti. Artık can kaygusuna düşenler, müslümanlar değil, kâfirlerdi.

Her savaşta olduğu gibi, burada da Hz. Ali büyük yararlıklar gösteriyordu; ve Ensâr'lı arkadaşıyla, düşman ordu komutanını öldürmeyi başarıyor. Komutanların öldürülen Hevazin askeri ya kaçıyor veya esir oluyordu.

İslâm ordusu, Peygamberlerinin önderliğinde savaş kazanmıştı artık!...

İslâm ordusunun hezimete uğradığı ve müslümanların çoğunun Resûlallah (s.a.v.)'i terk ettiği bir sırada, onu müdafaa edenler arasında birisi vardı ki, dikkatini çekti. Hz. Peygamber (s.a.v.) ona dönüp:

- Yâ Ümmü Suleym, burada ne yapıyorsun? Bu kahraman sahâbi kadın, elindeki hançeri göstererek şöyle dedi:

- Yâ Resûlallah, kim sana yaklaşırsa, bu hançerle onun canını alacağım! Ümmü Suleym'in bu cevabı üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) güldü ve ona hayır duasında bulundu.

Allah Resûlünün rızasını ve duasını almak ne güzel şey? Muhakkak olan şudur ki, Resûlallah (s.a.v.)'le savaş katılmamış ve bugün dahi onun yolunda savaşmak isteyen her kadın veya erkek, onun rızasına ve duasına nâil olacaktır.

Daha sonra, Allah 'ın yardımıyla toplanan İslâm ordusu zaferi elde etti. O sırada hamile olduğu rivayet edilen (198) ve kocası Ebû Tâlha ile cihada katılan Ümmü Suleym, savaştan sonra Hz. Peygamber (s.a.v.)'e şöyle dedi:

-Annem - babam sana fedâ olsun yâ Resûlallah, savaşta seni terkedip, kaçanları da kâfirler gibi öldürelim! Hz. Peygamber (s.a.v.)'in cevabı şu oldu:

(198) İbn Hişâm, Sire, IV, 446.

-Allah bize yetmez mi yâ Ümmü Süleym? (199)

İşte İslâm Devleti, kendilerini Allah'a ve Resûlüne adanmış olan böyle kahramanların omuzlarında yükseldi.

Değerlendirme:

1. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hayatı, müslümanlar için tek örnek olduğunda, onun hayatının her safhasında, müslümanlar için alınması gereken bir ders vardır. Huneyn savaşında da müslümanlara ikaz edilmek istenen hususlardan birisi de, güç ve kudretin sadece Allah'da olduğu ve bunun hiç bir zaman unutulmaması gerektiğidir. Güç, asker ve askerî malzemenin çokluğunda değil, Allah'a bağlı olup, O'nun kanunlarına uyma derecesindedir.

2. İmânı zayıf olan müslümanlar, İslâm Devletinin zayıf anlarında ortaya çıkıyor; bunun bilinmesi lâzım.

3. Düşmanla savaşmak için, kâfirden silah alınabiliyor.

4. Hz. Peygamber (s.a.v.), kesinlikle kâfir âdetleriyle âdetlenmeyi, örfiyle örflenmeyi yasaklıyor.

5. İslâm kadınları, cihâdda aktif görevler alabiliyor.

Huneyn savaşı sırasında, Taif'te yaşayan Sakif kabilesi de Hevazinlilere yardım etmişti. Savaş, Hevazin'in aleyhine neticelenince, Sakif ve Hevazinliler kaçarak Taif kalelerine sığındılar. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v), onları takip ederek cezalarını vermek istedi; ve Taif üzerine yürüdü.

Hiz. Peygamber (s.a.v.) Taif'e hareket edince, önden Tufeyl b. Amr'ı göndererek Zu'l-Keffeyn adındaki putun heykelini kırmasını ve Taif'te kendisine yetişmesini emretti. Tufeyl, emredilen yere gidip, Zu'l-Keffeyn'in heykelini kırdı, sonra da Resûlullah (s.a.v.)'e yetişti

Hiz. Peygamber (s.a.v.), ordusuyla, sarp dağları aşarak, Taif kalelerini kuşattı. Halbuki o, bir zamanlar buraya İslâm'ı tebliğ etmeye gelmiş; taşlarla, sopalarla buradan kovulmuştu. Ama İslâm güç oldu, kuvvet buldu da şimdi aynı şehri muhasara ediyor. Allah nelere kadir değil ki?

Hiz. Peygamber (s.a.v.)'in Taif'i kuşatması 20 gün kadar sürdü. Kaleler çok sağlam, Sakif'in de müdafaa si-

lahları çok güçlü olduğundan, kalelere yaklaşmak gayet zor; belki imkânsızdı. Yaklaşan sahâbi, kaleden atılan silâhlarla şehid oluyor veya yaralanıyordu.

Taif kalelerine karşı mancınık dahi kullanıldığı halde, kaleler bir türlü düşmedi. Bunun üzerine, ağaçlardan bir «tank» yapıp içine girdiler; ve bu şekilde Taif surlarını yıkmak istediler. Ancak, Taifliler, yukarıdan ağır demir güllerle atarak tankı parçaladılar ve altından çıkan müslüman askerlerini ok yağmuruna tuttular (200).

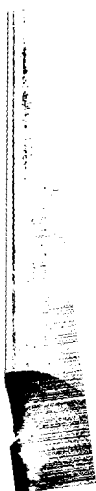
Bu şekilde, muhasaradan bir netice alınamayınca, Hz. Peygamber (s.a.v.) kuşatmayı kaldırdı ve Mekke'ye döndü.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Taif dönüşü Ci'rane'ye gelerek, orada bıraktığı Huneyn savaşı ganimetini paylaştırdı ve Zilkade ayında, Ci'rane'de ihrâma girerek umre yapmak üzere Mekke'ye girdi (201).

Hz. Peygamber (s.a.v.), bir müddet Mekke'de kaldıktan sonra, Medine'ye döndü. Halbuki Ensâr, fetihden sonra Resûlullah (s.a.v.)'in Mekke'de kalacağını sanmış, buna çok üzülmüşlerdi. O ise, Ensâr'ı yalnız bırakmayarak, Attâb b. Esid'i Mekke'de vali bırakarak, Medine'ye, Devlet Merkezine döndü.

(200) İbn Kesir, Sire, III, 657.

(201) Ay. es. III, 692.

Her ne kadar hicrî 9. senenin adı, «senetu'l-vufûd» (heyetler senesi) ise de, bu demek değildir ki askerî tebliğ durdu. Hz. Peygamber (s.a.v.) İslâmî tebliği iki koldan yürütüyordu:

1. Siyasi heyetler ve mektuplar göndererek,
2. Heyet ve mektupları kabul etmeyenlere karşı askerî birlikler sevk ederek, veya bizzat kendisi, ordusunun başında savaşarak.

Cihâdın prensibi şuydu: Önce İslâm dinini kabul etmeleri teklif ediliyor; kabul etmeyenler, yâni kendi dinlerinde kalmak isteyenlerden cizye ve haraç alınıyordu. Bu durumda, idâre müslümanların elinde oluyor, İslâm Devletinin vatandaşı statüsüne giren gayr-ı müslimler de Devlete cizye ve harac veriyorlardı.

Fakat İslâm tebliğcileri öyle bölgeler ve insanlarla karşılaşıyorlardı ki, bunlar ne müslüman oluyor, ne da haraç veriyorlardı. Böyle durumlarda, bir bakıma İslâm Devletini tanımayan bu insanlar, İslâm kanunlarını kabul edinceye kadar savaşılıyordu.

Bunun içindir ki Hz. Peygamber (s.a.v.) bu çok yönlü olan cihâd hareketini canlı tutabilmek için, heyetler ve

siyasî girişimler yanında, askerî seriyyeleri de göndermeye devam ediyordu.

9. Senenin Muharrem ayında Uyeyne b. Hısn'ı Benû Temim üzerine gönderdi. Müteakip ay olan Safer'de de, Kutbe b. Amir'i Haş'em kabilesi üzerine gönderdi ki, Hutbe, bir çok ganimet ve esirle Medine'ye döndü.

Hız. Peygamber (s.a.v.), Rebi'ul-evvel ayında, Dehhâk b. Süfyân'ı seriyye komutanı olarak, Benû Kilâb'a gönderdi. İslâm askerleri, düşmanı büyük bir yenilgiye uğratarak geri döndü.

Aynı senenin Rebi'ul-ahir ayında, cihâd için üç seriyye gönderildi. Bunlardan, Alkame, b. Mucezziz seriyyesi, Havabiş'e karşı; Hız. Ali seriyyesi, Mihle halkının el-Fuls adındaki put heykellerinin kırılması için; ve nihayet Ukkâse b. Mihsan seriyyesi, Uzre ve Belıyy kabilelerine karşı gönderildi.

TEBUK GAZVESİ VE MÜNÂFIKLAR CAMİSİ

Komutan-Peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.), hicri 9. senin Receb ayında cihâda çıkmaya karar verdi. Zaten bir an için olsun, cihâddan geri kalmıyordu ki.. Mekte fethinden döneli daha bir kaç ay olmasına rağmen, aniden savaş kararı aldı. O, bunun için yaratılmıştı âdetâ : Allah'ın kanunlarını yeryüzünde hâkim kılmak için tebliğ; sözle veya kılıçla...

Bir kaç gayr-ı müslimi veya onların paralelinde olanların memnuniyetini kazanmak için, «Hz. Peygamber savaş peygamberi değildi», «İslâm kılıçla yayılmadı» gibi manâsız ve ilmi yönden tutarsız olan savunmalara girmenin anlamı olmadığı gibi, tarihe iftira etmeye de hiç kimsenin hakkı olmamak lâzım...

İslâm, şunun veya bunun arzuladığı şekilde olma mecburiyetinde değil; o, Allah'ın dilediği şekilde olma durumundadır.

Kendisini, «ben silâh ve merhamet peygamberiyim» diye tarif eden Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

«Ben, Allah yolunda öldürülmeyi, sonra dirilip

tekrar öldürülmeyi, sonra dirilip tekrar öldürülmeyi, (ve bunun hep böyle devam etmesini) isterdim. (202).

Hicri 9. senenin receb ayı, yazın en sıcak günlerine tesadüf etmişti. Ortalık kavruluyordu sıcaktan... Medineliler, bahçelerine veya evlerine kapanıp, biraz için olsun, sıcaktan kaçmaya çalışıyorlardı. Aynı zamanda meyve mevsimi idi. Herkes bahçesiyle, meyveleriyle meşgul olmak istiyordu.

İşte, Medine şartlarının bu şekilde bir manzara arzettiği günde Hz. Peygamber (s.a.v.) savaşa karar verdi. Hem de yüzlerce kilometre uzaklıktaki düşmanla savaşmak istiyordu ki, düşman hudutlarına varabilmek için, onlarca gün deve veya at sırtında yol almak gerekiyordu.

Hz. Muhammed (s.a.v.), savaş stratejisi olarak, genellikle gideceği yeri ve düşmanı açıklamazken, bu seferinin nereye olacağını ve düşmanı ilân ediyor (203): Bizans!...

Yâ Rabbi, Sen nelere Kâdir'sin!

Hz. Muhammed (s.a.v.), bir zamanlar Mekke'de İslâm'ı tebliğ ettiği sırada , muhataplarına, «lâ ilâhe illallah deyin, İran ve Bizans sarayları sizin olacak» derken, herkes tarafından kovuluyor, hakarete maruz kalıyor, tekmeleniyordu (204). Şimdi aynı insan, 30.000 kişilik ordusunun başına geçmiş, 7. yüzyılın iki süper gücünden birisi olan, dünya emperyalizminin anahtarını elinde bulundurup, insanları ezen, onları sömüren; bugünkü Batı dünyasının, Amerika'nın, Rusya'nın ataları olan Bizans İmparatorluğuna karşı savaşmaya gidiyordu. Bu Komutan-Peygamber biliyordu ki, dünya sömürü düzenleri ancak ve ancak, onun vasıtasıyla tebliğ edilen Allah

(202) Buhârî, Kitap, 56, bâb. 7, 119; Nesâî, Kitap, 25, bâb, 3, 30; İbn mâce, Kitap, 24, bâb, 1; Muvatta, Kitap 21, hadis no: 27, 40.

(203) İbn Hişâm, IV, 516; İbn Kesir, Sire, IV, 3 vd.

(204) Bk.İhsan Süreyya Sırma, İslâmî tebliğin Mekke Dönemi ve İşkenca.

kanunlarıyla yıkılabilir. Allahu Te'âlâ şöyle buyuruyor:

«Allah, içinizden imân edip de güzel güzel amel (ve hareket) de bulunanlara yemin ile va'd etti ki, kendilerinden evvel gelenleri nasıl (kâfirlerin) yerine getirdi (hâkim kıldı) ise onları da yer (yüzün)de muhakkak (müşriklerin) yerine geçirip (hükümrân) edecek, onlara kendileri için beğendiği dini (İslâmı) her halde pâyidar kılacak, onların korkularını (üzerlerinden kaldırdıktan sonra (hallerini) kat'i bir eminliğe çevirecektir. (Tâki) onlar (bu güvenlik içinde) bana ibâdet etsinler, bana hiç bir şeyi ortak tutmasınlar. Kim bundan sonra nankörlük ederse artık onlar fâsıkların tâ kendileridir.(205).

En büyük kanser: Münâfıklar

Dinî ve siyasi otoriteyi elinde bulunduran Hz. Peygamber (s.a.v.) savaş hazırlıklarını yaparken, her zaman olduğu gibi, münafıklar da, müslümanlar arasına nifak sokarak, onların orduya katılmalarına mâni olmak istiyorlardı. bunu yaparlarken de, bir çok bahaneler uyduruyorlardı. Kur'an-ı Kerim münâfıkların bu fesadını şöyle anlatıyor:

«Allah'ın Resûlüne muhalif olarak (savaştan) geri kalanlar oturup-kalmalarına sevindiler ve Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihâd etmeyi çirkin görerek: «Bu sıcakta (savaşa) çıkmayınız» dediler. De ki: «Cehennem ateşinin sıcaklığı daha şiddetlidir». Bir kavrayıp anlasalardı»(206).

Münafıklar, bütün çabalarına rağmen, cihâda mâni olamadılar; Resûlullah (s.a.v.), ordusuyla hareket etti. Bu metodlarıyla cihâda mâni olmayan münafıklar, müslümanlar arasına tefrika sokmak, onları bölüp parçala-

(205) Kur'an-ı Kerim, Nûr sûresi, 55.

(206) Kur'an-ı Kerim, Tevbe sûresi, 81.

mak, çeşitli hiziblere ayırmak böylece onları Allah'ın kanunlarından ve bu kanunları tatbik eden Hz. Peygamber (s.a.v.)'den uzaklaştırmak gayesiyle, Kuba Mescidinin yanında bir cami yaptırıp, oradan faaliyetlerini yürütmek istediler. Ne var ki, müslümanları oraya celbedebilmek için, caminin meşruiyetini kabul ettirmeleri gerekiyordu. Bu nasıl olacaktı? Tabii ki, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in gelip o camide namaz kılmasıyla bu meşruiyet kazanılacaktı...

Hz. Peygamber (s.a.v.) ordusunu hazırlamış, savaşa çıkacağı bir anda, münâfıklar gelip; «Yâ Resûlullah, bizim özörlöülerimiz, hastalarımız, yaşlılarımız Kubâ mescidine gidemedikleri için, onların ibâdet ihtiyaçlarını karşılamak gayesiyle bir cami yaptık; siz de gelip orada -bir defa olsun- namaz kılar, dua eder misiniz?» Resûlullah (s.a.v.) o anda cihâd için yola çıktığını, dönüşte camilerine uğrayacağını söyleyerek yoluna devam etti.

Hz. Peygamber (s.a.v.), bir kaç hafta Bizans topraklarında kaldıktan ve bir çok Bizans bölgesini cizyeye bağladıktan sonra karşısına Bizans ordusu çıkmadığından, Medine'ye geri döndü.

Münâfıkların bir kısmı, fesâdlarını devam ettirebilmek için Resûlullah (s.â.v.)'le beraber cihâda katılmışlar ve cihâd esnasında müslümanların itikadlarını bozmak için, şaka yollu, Hz. Peygamber (s.a.v.)'le alay etmişlerdir. Bu münâfıklar, sahâbe arasında konuşuyorlardı: «Hele şu adama, yâni Hz. Peygamber (s.a.v.)'e bakın; Bizans'ın saraylarını ve kalelerini fethetmeye gidiyor, yazık, yazık!»

Namaz kılan, oruç tutan, Hacc'a giden ve yukarıda gördüğümüz gibi cihâda bile katılan münâfıklar hakkınca şu ayetler nazil oldu:

«Münâfıklar, kablerinde olanı kendilerine açıkça haber verecek bir sûrenin tepelerine indirilmesinden dâima endişe ederler. De ki: «Siz maskaralık yapadurun,

Allah gocuna geldiğiniz Şey'i (zaten) meydana çıkarandır. Ő yet onlara (seninle birlikte «Teb k»e giderlerken niçin alay ettiklerini) sorsan, andolsun ki, «Biz ancak (yol zahmetini hissetmemek için l fa) dalmış bulunuyor, şakalaşıyorduk» derler. De ki: Allah ile, O'nun ayetleriyle, O'nun Resûlü ile mi eğleniyorsunuz? (Beyhude)  z r dilemeye kalkmayın. Siz imân ettiğinizi ikrardan sonra k frettiniz. İçinizden bir zümreyi affetsek bile diğer bir g ruhunu -onlar mücrim (c r mlerinde musır) kimseler oldukları için azablandıracağız. Münâfık erkekler de, münâfık kadınlar da birbirinin (tamamlayıcı) parçasıdırlar (hepsi birbirine benzer.) Onlar Allah kanunlarına uymamayı emrederler, Allah kanunlarına uymaktan vazgeçirmeye uğraşırlar, ellerini (cimrilikle sımsıkı) yumarlar. Onlar Allah'ı unuttular (O'na taati bıraktılar), O da onları unuttu (onlara l tfunu terk etti). Şüphesiz ki münâfıklar fâsıkların t  kendileridir» (207).

H . Peygamber (s.a.v.), bu şartlarda cereyan eden Teb k seferinden Medine'ye dönünce, Kubâ mescidi yanında, kendi gayr-ı İşl m  görüşlerini yaymak üzere bir cami yaptırmış olan münâfıklar, tekrar H . Peygamber (s.a.v.)'e gelerek, camilerine gelip namaz kılmasını istediler. Allah hemen Cebrail vasıtasıyla Resûlüne şu ayeti indirdi:

«Bir de-(müslümanlara) zarar vermek için, küfr için, mü'minlerin arasına ayrılık sokmak için ve daha evvel Allah ve Resûlü ile savaşmış olanın gelmesini iştiyak ile beklemek ve gözetlemek için -bir (bin  yapıp onu) mescid edinenler ve : «(Bununla) iyilikten başka bir şey kastetmedik» diye muhakkak yemin edecek olanlar vardır. Allah, şahidlik eder ki, onlar şeksiz, şüphesiz yalancılardır. (Habibim) onun içerisinde hiç bir vakit (namaza durma). T  ilk gününde temeli takv  üzerine te'sis edilen

mescid, senin içinde namaz kılman için elbet daha lâayktır. Orada tertemiz olmalarını arzu etmekte olan ricâl vardır. Allah da çok temizlenenleri sever»(208)

Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.), sahâbesinden bir kaç kişiyi çağırarak onlara şu emri verdi:

«Derhal Kubâ'ya gidin ve o zalim münâfıkların yaptırdığı camiye yakın yıkın!»

Resûlallah (s.a.v.)'in emri anında yerine getirilerek o cami yıkılıp yıkıldı; ve caminin yeri de, yine Peygamberi'n emriyle çöplük yapıldı.(209)

Değerlendirme

1. Münâfıklar, her fırsatta cihâdı önlemeye ve Allah Devleti'nin kurulmasına mani olmaya çalışırlar. Bu tipler, görünüşte en iyi müslüman olduklarını iddia ederler. Cihâdı istemiyorlarsa, bunun İslâm'a yarar getirmeyeceğine emin olduklarından böyle davrandıklarını söylerler. Henüz ortamın müsait olmadığını, dolayısıyla susmanın daha evlâ olduğunu savunurlar. Böyle sıcak havalarda, müslümanlara zarar gelebileceği için, gününü gün etmenin daha iyi olacağına, hatta bazı Kur'an hakikatlerini bile söylemekten sarfınazar etmenin gerekliliğine inandırmaya çalışırlar kamu eskârını... «Canım, çoluk-çocuğun var, sen ölürsen bunlara kim bakacak? İyisi mi, bu işlere karışma, başını derde sokma v.s. v.s. gibi...» sözlerle, yakın görünmeye çalışırlar. Bu gibi münâfıklar, bildikleri halde, Allah'ın şu emrini görmezlikten gelirler:

«De ki:«Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, kabileniz, elinize geçirdiğiniz malla, kesâd(a uğramasın)dan korka geldiğiniz bir ticaret ve hoşunuza gitmekte olan meskenler size Allah'dan, Onun

(208) Kur'an-ı Kerim, Tevbe sûresi, 107-108.

(209) İbn Hişâm, a.g.e. IV, 530; İbn Kesir, a.g.e. IV, 38-39.

Peygamberinden ve O'nun yolundaki bir cihâddan daha sevgili ise, artık Allah'ın emri gelinceye kadar bekleye durun. Allah fâsıklar gûruhunu hidâyete erdirmez» (210).

2. Münâfıklar, İslâm düşmanı emellerine kavuşabilmek için, en iyi müslüman görünmeye itinâ ederler. Namaz kılarlar, oruç tutarlar, Hacc'a giderler, hatta ve hatta yukarıda gördüğümüz gibi cihâda bile katılırlar. Ne varki her fırsatta, -mümkün mertebe gizli olarak- gayr-ı müslimlere yardım ederler. Biraz dünyalık için, bir kaç müslümanı fedâ etmekten çekinmezler. İslâm'ı yanlış yorumlayıp, kendi düşüncelerine uydurmaya çalışırlar. Müslümanlarla beraber namaz kılar, aynı müslümanlar aleyhine İslâm düşmanlarıyla işbirliği yaparlar... Allah kanunlarını, şunun-bunun görüşleriyle telif etmeye çalışıp, sentez-mentez yaparlar... İşte Allah, bunları, namaz da kılsalar, Hacc'a da gitseler, cihâda da katılsalar, münâfık, yâni kâfir saymıştır:

«Allah, münâfıkları ve kâfirleri cehennemde toptan bir araya toplayacaktır» (211)

3. Münâfıklar, gayelerini tahakkuk ettirmek için camiler yaptırırlar veya müslümanlar tarafından yaptırılmış olan camileri ele geçirerek, Kur'an'a karşı olan ideolojilerini, yâni dinlerini o camilerde yaymak isterler; yukarıda sözünü ettiğimiz Dırar meşcidi gibi.

Dırar meşcidi yaptıranların gayesi, orada ibâdet etmek, yâni Allah'ın kanunlarını anlatmak değildi. Onların maksadı, cihâdı engellemek, İslâm'ı kendi keyifleri gibi yorumlamak ve nihâyet, müslümanlar arasına nifak sokarak, onları parçalamak için zemin hazırlamak ve İslâm'ı, Kur'an'ı, Peygamber'i, kendi İslâm düşmanı emellerine alet etmektir.

Allah böyle camileri istemediği için, Peygamberini

(210) Kur'an-ı Kerim, Tevbe sûresi, 24.

(211) Kur'an-ı Kerim, Nisâ sûresi, 140.

oraya gitmekten men etti. Resûlullah (s.a.v.) de, Allah düşmanlarının emrinde olan ve onlarca yönetilen ve içinde, Allah için değil, başkaları için konuşulan ve nihâyet minberinden İslâm aleyhine hutbeler verilecek olan bir cami istemediği için, sahâbesini göndererek camiyi yak-tırdı, yıktırdı...

Allah şöyle buyuruyor:

«Hiç şüphesiz camiler, sadece Allah'a aittir. Öyleyse, Allah'la beraber başka hiç bir şeye (ve kimseye) kul-luk etmeyin (dua etmeyin, tapmayın)» (212).

Hız. Peygamber (s.a.v.), İslâm'ı tebliğ etmek üzere, komşu devletlere, kabilelere, aşiretlere, hatta şahıslara mektuplar gönderdiği gibi kendisine de bu konuda mektuplar ve heyetler gelmekteydi.

Hız. Peygamber (s.a.v.), gelen heyetlere İslâm'ı anlatıyor; müslümanlığı kabul edenlerle beraber, onlara İslâm'ı öğretecek bir veya bir kaç hoca gönderiyordu. Bu hoca veya hocalar, gittikleri yerde hem İslâmî yönetimi deruhte ediyor, hem de ora halkına İslâm dinini ve bu din mucibince nasıl yaşayacaklarını öğretiyordu.

Biz bunlardan bir tanesini misâl olarak zikredelim: Necran heyeti.

Necran hıristiyanlarından bir heyet, Hıristiyanlık ve İslâmiyet hakkında görüşmeler yapmak için Medine'ye gelmişlerdi. Hız. Peygamber (s.a.v.), onları huzuruna kabul ettikten sonra, uzun uzun konuşmalar oldu; fakat hıristiyanlar Hız. İsa konusunda iknâ olmadılar; İslâm'ın görüşünü benimsemediler. Hıristiyanlar bu konuda, inâd derecesinde ısrar edince, yâni Hız. İsa'nın Allah'ın oğlu olduğunu kabul ettirmeye çalışınca, şu ayet-

ler nâzil oldu (213):

«Şüphesiz, Allah katında İsâ'nın durumu, Adem'in durumu gibidir. Onu topraktan yarattı, sonra ona «ol» demesiyle o da hemen oluverdi. Gerçek Rabbindendir. Öyleyse kuşkuya kapılanlardan olma. Artık sana gelen bunca ilimden sonra, onun hakkında seninle 'çekişip - tartışmalara girişirlerse' de ki: «Gelin, oğullarımızı ve oğullarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım; sonra karşılıklı lânetleşelim de Allah'ın lânetini yalan söylemekte olanların üstüne kılalım» (214).

Bunun üzerine, ayet-i kerimenin emri mucibince, Hz. Peygamber (s.a.v.) hristiyan heyetini karşılıklı lânetleşmeye davet etti. Bu olaya İslâm tarihinde «Mubahale» denir. Mubahale, yalancıya karşı, Allah'ın lânetini istemektir (215).

Resûlullah (s.a.v.) onlara şöyle dedi: «Siz Hz. İsâ'nın Allah'la bir olduğuna inanıyor, öyle iddia ediyorsunuz. Ben ise, onun Allah'ın kulu ve Peygamberi olduğuna inanıyorum. Şu halde, yarın Mescid'e gelin, hep beraber, Allah'a dua edelim ve aramızdan kim yalancıysa, Allah ona lânetini ve gazabını yollasın».

Ertesi günü, Resûlullah (s.a.v.), kızı Hz. Fatıma, torunları Hz. Hasan, Hz. Hüseyin ve diğer akrabalarını alarak mescide, hristiyan heyetiyle görüşmeye ve mubahale için Allah'a dua etmeye gitti. Onların gelişini izlemekte olan hristiyan heyetin başkanı papaz, arkadaşlarına şöyle dedi:

«Muhammed'in ve yanındakilerin yüzünde öyle bir nûr görüyorum ki, bunlar göğün yere inmesini isteseler, gök yere iner. Gelin bunlarla daha fazla münakaşa etme-

(213) .İbn Kesir, Sire, IV, 103.

(214) Kur'an-ı Kerim, Al-i İmrân sûresi, 59-61.

(215) Muhammed Hamidullah, İslâm Müesseselerine Giriş, İstanbul, 1984, s. 80.

yelim. Çünkü Allah'ın lânetini isteyecek olursak, hepimiz helâk oluruz. En iyisi, biz onlarla barış yapalım ve çekip memleketimize gidelim.»

Arkadaşlarının da bu teklifi kabul etmeleri üzerine, Necran hristiyanları mubahaleden vazgeçip, İslâm Devletine haraç vereceklerini, ayrıca kendilerine İslâm'ı öğretecek birini onlarla göndermesini Hz. Peygamber (s.a.v.)'den istediler. O da Ebû Ubeyde ibnu'l-Cerrah'ı onlarla gönderdi (216).

Hicrî 9. senenin geri kalan ayları da bu şekilde heyet teatisi ile geçti (217).

Zilhicce ayında, Hz. Peygamber (s.a.v.), Hz. Ebû Bekir (r.a.)'ı hacc emiri tayin ederek, onu Mekke'ye gönderdi. Bu hacc, müslümanların ilk haccı oldu.

(216) Bu olayın ayrıntıları için bk. İbn Kesir, Sire, IV, 100 vd;

Muhammed Hamidullah, İslâm Müesseselerine Giriş, s. 80-82.

(217) Bu konuda, Muhammed Hamidullah'ın, Mec'mu'atu'l-vesâiki's-Siyâsiyye adlı çok önemli eseri ile, yine onun en son çıkan Six Originaux des lettres diplomatiques du Prophète de l'İslam Paris, 1986, adlı eserini zikretmek isteriz.

Vedâ haccı

Hicri 10. senede, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in İslâm'ı tebliğ için olan heyetler teatisi devam etti.

Bu arada, gönderilen seriyeler de askerî cihadı yürütüyorlardı. Bu cümleden olarak, Rebî'ul-evvel ayında Halid b. Velid Benû Abdi'l-Medân üzerine gönderildikten sonra, Ramazan ayında, Hz. Ali komutasındaki seriyeye, Mezhec kabilesi üzerine gönderildi.

Hicri 10. senenin en önemli hadisesi, Resûlullah (s.a.v.)'in vedâ haccıdır.

Resûlullah (s.a.v.), bütün mücadelesi boyunca, ancak bir sefer hacc yapabildi ki bu, onun vedâ haccıdır.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Zilkâdenin 25'inde, hacc yapmak üzere, Mekke'ye hareket etti (218). Yanında, onu bütün mücadelesinde yalnız bırakmayan sahâbesi vardı. Bir zamanlar, Allah'ın dinini istedikleri için, her türlü işkenceye maruz kaldıkları Mekke'ye gidiyorlardı. Kurtulmuş olan Kâbe'yi tavafa gidiyorlardı. Bu arada Hz. Muhammed (s.a.v.)'e peygamberliğin gelişi de yirmi (218) .İbn Kesir, Sire, IV, 215.

üç yılını dolduruyordu.

Binlerce hacı gelmişti Mekke'ye; Allah'ın emirlerinden birisi olan hacc farızasını yerine getireceklerdi.

Hz. Peygamber (s.a.v), bu hacc esnasında, hem hacc yaptı; hem de müslümanlara haccın esaslarını öğretti.

Hz. Peygamber (s.a.v)'de bir göç havası seziliyordu. Sanki bir başka ülkeye, bir başka dünyaya sefer intibai vardı hareketlerinde. Tıpkı yolculuğa çıkacak bir yolcu gibi, geride bir şey unutmak istemiyor; kendisi için büyük bir aileyi andıran ümmetini geride bırakacağı için onun bütün ihtiyaçlarını görüyor, ona lâzım olacak bütün dini vecibelerini öğretmeye gayret ediyordu. Geride kalacaklara, hiç, ama hiç bir noksanlık bırakıp gitmek istemiyordu. Bunun içindir ki, bu hacc esnasında, fırsatı geldikçe ümmetine konuşmalar yapıyor, sohbetler ediyor hutbeler okuyordu. Bu hutbelerin en önemlisi, İslâm tarihinde meşhur olan ve onun ümmeti olduğuna inanan her insanın ezberleyip tatbik etmesi gereken vedâ hutbesidir.

Peygamberlik görevini, çektiği bütün meşakkat ve işkencelere rağmen en güzel bir şekilde yerine getiren Hz. Muhammed (s.a.v.), görevinin sonunda, bundan 1396 sene önce, müslümanların şahsında, bütün insanları son bir defâ uyarmıştır ki, biz bu son uyarıya vedâ hutbesi diyoruz. Vedâ haccında, etrafında toplanmış olan binlerce müslüman vasıtasıyla, insanlığa gönderdiği son ilâhî mesaj...

Biz, rehber edinildiği takdirde, 20. yüzyıl insanı her türlü sosyal, ekonomik, siyasal ve dinî çıkmazlardan kurtaracak olan bu mesajın, sadece bir kaç noktasına temas etmekle yetineceğiz.

Resûlullah (s.a.v.), hutbesine şöyle başladı:

•Ey insanlar! Sözümlü iyi dinleyiniz! Bilmiyorum, belki bu seneden sonra sizinle burada ebedî olarak bir

araya gelmeyeceğim... Siz mutlaka Rabbinizle karşılaşacaksınız ve O sizden, dünyada iken yaptıklarınızın hesabını soracaktır!» (219).

İnsanoğlunun susmaya muktedir olamayacağı o günde, dünya hayatı gözlerinin önünden geçecek ve yaptıklarının hepsi gündeme gelecektir. «Ah diyecek, keşke hayatım için (dünya hayatında) salih ameller yapsaydım» (220) diyecek amma, onun o yakarışı artık fayda vermeyecektir.

İnsanlar, inançlarına göre, dünyadaki ideolojilerine, mücadelelerine ve izledikleri yolların görüşlerine göre yaptıklarını itiraf edeceklerdir. Bir kısmı diyecek ki:

-Ey Allah'ım, ben dünya hayatım boyunca, yedim içtim, eylendim.

-Ey Allah'ım, ben dünya hayatım boyunca, senin ve dininin aleyhinde kitap ve makale yazdım.

-Ey Allah'ım, ben Senin gönderdiğin peygamberlerle savaştım.

-Ey Allah'ım, ben Senin emirlerini tebliğ edenlere işkence yaptım.

-Ey Allah'ım, ben hayatım boyunca şarap içtim ve onun için çalıştım.

-Ey Allah'ım, ben hayatım boyunca müslümanlara iftira ettim.

Diğer bir kısmı da şöyle diyecek:

-Allah'ım, Senin emrettiğin gibi, sadece Sana kul olmaya çalıştım.

-Allah'ım, Senin dinin uğrunda savaşarak şehid oldum.

-Allah'ım, Senin yolunda her şeyimi terkederek hicret ettim.

-Allah'ım, Senin rızan için tağutlarla savaştım.

-Allah'ım, Senin «sev!» dediklerini sevdim,

(219) İbn Hişâm, Sire, IV. 603.

(220) Kur'an-ı Kerim, el-Fecr sûresi, 24.

«sevme!» dediklerini sevmedim.

-Allah'ım, Senin emirlerini ihtivâ eden Kur'an'ı kendime rehber edinerek yaşamaya çalıştım v.s.

İşte, bütün bu muhakemeyi, Cenâb-ı Hâkk, Kendisine kulluk yapmaları için yarattığı insanların iyilerini kötülerinden ayırmak için yapıyor (221).

Bunun içindir ki, yâni bu korkunç hesap günü konusunda, insanları uyarmak içindir ki, Hz. Muhammed (s.a.v.) vedâ hutbesinin ilk cümlesini buna ayırıyor:

«Siz mutlaka Rabbinizle karşılaşacaksınız; ve O sizden, dünyada iken yaptıklarınızın hesabını soracaktır.»

Resûlullah (s.a.v.), daha sonra şöyle devam etti:

«... Sakın benden sonra eski sapıklıklara (dinsizliğe) dönüp de birbirinizin boynunu vurmayın!» Yâni İslâm'ı terkedip, kendi hevâ ve hevesinize uymayın!

«... Faizin her türlüünü yasaklıyorum; faiz sistemini ayaklarım altına alıyorum». Yâni, faiz çarkıyla dönen kapitalizmi, ayaklarım altında ezıyorum.

«... Ne zulmediniz, ne de size zulmedilmesine razı olunuz!». Yâni insanları ezen, onlara zulmeden, her türlü komünizm, faşizm ve totaliter rejimlere karşı çıkınız. Ne bu sistemlerle insanları eziniz ve ne de bu sistemlere boyun eğerek eziliniz!»

«... Kan davaları kaldırılmıştır!»

«... Bu gün şeytan sizin şu topraklarınızda egemenliğini kaybetmiş, yönetimi son bulmuştur. Fakat siz, yasaklamama rağmen, küçük işlerinizde dahi ona uyarsanız, o memnun olur. Dininizi korumak istiyorsanız, hiç bir işinizde ona uymayın!»

«... Sizin, kadınlarınız üzerinde hakkınız, onların da sizin üzerinizde hakları vardır».

«... Ey mü'minler, arab'ın, arap olmayana hiç bir üstünlüğü yoktur, üstünlük, ancak, Allah davasına bağ-

(221) Kur'an-ı Kerim, el-Enfâl sûresi, 37.

lılıktadır». Yâni ırkçılık veya ırk'a dayalı milliyetçilik kaldırılmıştır.

«... Ey mü'minler, size bir emânet bırakıyorum ki, ona sarıldıkça, sapıklığa ve dinsizliğe düşmezsiniz. Bu emânet Allah'ın Kitabı Kur'an ve benim Sünnetimdir». Yâni ilhâmınızı bu iki kaynak dışında arar ve bu iki kaynağı bir tarafa bırakarak, başka kaynaklardan hayat düsturları ve yaşam tarzları alırsanız; hiç bir zaman kurtulamayacağınız buhranlara ve dinsizlik ateşine düşersiniz! (222).

Hz. Peygamber (s.a.v.), bir kısmını yukarıda zikrettiğimiz hutbesini verdikten sonra, «Şâhid ol yâ Rab, şâhid ol yâ Rab, şâhid ol yâ Rab» diyerek, görevini yerine getirdiğini ve Allah'ın emirlerini, insanlık için gelen son kanunlarını, yâni her türlü yaşamları için zaruri ve ilâhî olan İslâm hükümlerini insanlara tebliğ ettiğine Allah'ı şahit tuttu. Bu, öyle bir şahit tutmaydı ki, hiç bir insan bunun mesuliyetinden kurtulamayacak, yaptıklarının hesabını, yâni amel defterini Rabbi'ne sunacaktır.

(222) Vedâ hacı ve vedâ hutbesinin ayrıntıları için bk. Buhârî, Tecrid, hadis no: 1654, İbn Hişâm, Sire, IV, 603; ayrıca bütün hadis ve siyer kitaplarının Vedâ hacı bölümü.

Allahu Te'âlâ'nın, seçtiği bazı insanları, peygamberlikle görevlendirmesinin gayesi, ne şekilde O'na karşı kulluklarını yerine getireceklerini onlara tebliğ etmek, öğretmektir. Yâni Peygamberler vasıtasıyla insanlara gelen ilâhî mesajın kapsamı budur; Allah'a kulluğun öğretisi.

Kulluk ne demek?

Kulluk, belli bir makama kayıtsız şartsız itaat demektir. Yâni bu makamın çizdiği kanunlara eksiksiz ve itirazsız boyun eğmek.

Yaratıcımız olan Allah, bu makamın yalnız Kendisinde olduğunu irâde buyurduğundan, insanların, -başka hiç bir kimseye değil- Kendisine kul olmalarını istiyor. Kulluğun ne olduğunu ve nasıl yerine getirileceğini insanlara bildirmek için de, zaman zaman onlara «kulluk programları» göndermiştir ki, bu programları insanlara tebliğ edenlere «Peygamber» denir.

Sayılarının 124.000 olduğu rivayet edilen bu peygamberler, devamlı olarak insanları kulluğa devet edip; tağutlardan, yâni Allah'a ve O'nun buyruklarına ters düşen her şeye kulluk yapmaktan alıkoymaya çalışmış-

lardır. Bu yolda her türlü işkence ve zorluklara maruz kalan peygamberler, davalarından vazgeçmemişler; dayak yeme, sürülme, zindana atılma pahasına, tağutlarla mücadele etmişlerdir.

Allah'ın bu kadar çok peygamber görevlendirmesi, O'nun insana olan yüce sevgi ve merhametinden ileri gelmektedir. Çünkü, öyle anlar olmuştur ki, Hz. Adem (a.s.)'in şahsında, Allah'a kulluk yapacaklarına dair söz verip, o büyük emaneti, yani mes'uliyeti yüklenen insan, Allah'ı unutmuş; putlaştırdığı insanlara, put heykellerine, hayvanlara, makamlara, paralara kul olduğu içindir ki, Allah, onu varlıkların en güzeli, en şerefli (ahsen-i takvim) (223) yarattığı halde, bilâhare onu en aşağılık (esfeles'safilin) (224) yapmıştır.

Bunca peygamberden sonra, yine Allah, yolundan sapan insanlara, son ilâhî mesajı, yâni «kulluk programı»nı bildirmek için, 610 yılında bir Mekke'li olan Hz. Muhammed (s.a.v.)'i görevlendirdi.

Hız. Muhammed (s.a.v.)'in diğer peygamberlerden farkı, onun son peygamber, yâni son uyarıcı olmasıdır. Allah onun için, «Peygamberlerin mührü» (225) sıfatını kullanıyor.

O son Peygamber olduğundan, Allah'ın insanlara gönderdiği «kulluk programı» onunla kemâle ermiş, son şeklini almıştır. Buna göre, Allah'ın, insan ve cinleri sadece kendisine kulluk etmeleri için yarattığı kesin olarak belirtilmekte (226) ve Hız. Muhammed (s.a.v.) vasıtasıyla gönderilen bu «kulluk programı»nın, yâni Kur'ân'ın, tek hayat nizamı (din) olduğu (227) emredilmektedir.

(223) Kur'an-ı Kerim, et-Tin sûresi 4.

(224) Aynı sûre, 5.

(225) Kur'an-ı Kerim, Ahzâb sûresi 56

(226) Kur'an-ı Kerim, ez-Zariyât sûresi, 56.

(227) Kur'an-ı Kerim, Al-i İmrân sûresi, 19.

Hız Muhammed (s.a.v.)'in, bu «kulluk programı»nı, yâni insanın her yönüne -maddî ve manevî- taalluk eden hayat nizamını insanlara tebliği, yirmi üç sene devam etmiştir.

Onun bu yirmi üç senelik, tevhidî yaşamı tebliğ mücadelesinin başlıca üç dönemde mütalâa etmek kabil-dir:

1. Mekke'deki imân ve sabır dönemi,
2. Hicret dönemi
3. Cihâd dönemi,

Birinci dönem, yâni Mekke dönemi, İslâmî tebliğin imân safhası olup, müslüman insanın inşası ve bu uğur-da gelecek olan bütün işkencelere sabır dönemidir. Bu dönemde savaşa izin verilmediğinden, işkenceye fiilen karşı konmamış; İslâm'dan taviz vermeksizin, sabredilmiştir.

Ancak, yapılan bunca işkencelere rağmen, Mekke Devletinde müslümanca yaşama imkânı kalkıncadır ki, hicret edildi.

Hicret, Allah'ın istemediği hayatı terk, istediği hayatı yaşama arayışıdır.

İmân ve hicret, cihâda hazırlık devreleridir.

Herşeylerini Allah yolunda terkedip, hicret eden bu insanlar, bir umdeye inanmışlardı.

«Bir umdeye inanmak ne demektir? Bu, şu demektir: Mevcut çevre ve şartların aksine yepyeni bir düşünce... Allah'a dayanmayan düzene karşı, Allah nizamı. Putperestliğe, insanperestliğe karşı tevhid. Allah'ın buyrukları dışında her şeyi inkâr. Her şeyi inkârdan sonra Allah'ı tasdik... İnsanın insana secde etmemesi mefkûresi... İşte müslüman insanı, Mekke Devletinde tatbik sahasına koyamadığı davasını, hicret edip tatbik etmek istiyordu. Gideceği yer neresi olursa olsun... İsterse ölünsün bu yolda. Büyük Dost'un yolunda... Bunun içindir ki, müslüman insanı, Mekke putperestliğini yıkıp, yerine

İslâm tevhid inancını yerleştirmek için hicret etmeliydi.»
(228)

«Bu hicret, bir avdet için, bu çekilme bir fetih içindir. Bu hicret kaçmak değil, mücadele idi, kamp değiştirmeydi, fedakârlık tatbikatıydı.

Hicret, İslâmî hayat eğitiminin üniversitesiydi. Bu üniversiteye, imân medresesini bitirenler giriyordu... Giriyorlardı ki, bu üniversiteyi bitirip, cihâd ihtisasına girebilsinler!...» (229)

Hiz. Muhammed (s.a.v.), hicreti müteakip, Medine'de İslâm Devletini kurduktan sora derhal hicret sonrası devre olan cihâd başlattı. Onun bu cihad'dan maksadı, İslâm'ı bütün insanlığa tebliğ etmek ve Allah'ın hükmünü bütün dünyada kâim kılmaktı.

Hiz. Muhammed (s.a.v.)'in Mekke'deki küçük mü'min grubu, hicretten sonra onun cihâd ordusu oluverdi. Bir ellerinde Kur'an, öbüründe kılıç, İslâm'ı yayıyorlardı.

Bu Allah ordusunun kışlası da Peygamber camisi, yâni Allah'ın eviydi. Emir ve komuta oradan çıkıyordu.

Hiz. Muhammed (s.a.v.) Medine'ye hicret ettikten sonra, Hacc sûresinin 39-40. ayetleriyle savaşa izin verilince, Medine'ye gelir gelmez yaptırdığı camiyi hem Devlet merkezi hem de komuta merkezi ittihaz etti.

Hiz. Muhammed (s.a.v.)'de üç sıfat birleşmişti: Peygamberlik, Devlet Başkanlığı ve başkomutanlık. Onun peygamberliği, «Alemlere rahmet oluşundan, devlet başkanlığı ve başkomutanlığı ise, Allah davasını, kabul

(228) İhsan Süreyya Sırma, İslâmî Tebliğin Mekke dönemi ve İskence, s. 87.

(229) Ay. es. s. 88-89.

edene sulhen, etmeyene savaşla bildirmektir.»

O, kendisini şöyle tarif ediyor: «Ben, savaşı ve merhamet peygamberiyim». Çünkü Allah, «Alemlere rahmet» olarak (230) gönderdiği bu peygambere, aynı zamanda şöyle emrediyor:

«Artık Allah yolunda savaş. Sen kendinden başkasıyla mükellef (sorumlu) tutulmayacaksın. İmân edenleri de teşvik et...» (231)

Bir başka ayette de Allah, Rahmet Peygamberine şöyle emrediyor:

«Yeryüzünde bir fitne kalmayınca ve din tamamıyla Allah'ın oluncaya kadar (232) onlarla savaşın.» (233)

Hız. Muhammed (s.a.v.) böyle emrolunduğu için, medine'ye gelişinin 7. ayında, amcası Hız. Hamza komutasında, Allah yolunda savaşmak için ilk askeri birliği (seriyyeyi) gönderdi (234). Bizzat kendisi de, Medine'ye gelişinin on ikinci ayında, komutan olarak Allah yolunda savaşı çıktı (235). Ve bununla cihâd devri fii'len başladı. Bundan sonra elinden kılıcı düşmeyecek ve hayatının sonuna kadar Allah nizamını ikâme etmek için cihâd edecektir. Onun için Alemlere rahmet olarak gönderilen bu Peygamber, aynı zamanda askeri, yâni savaşı Peygamberiydi.

Hız. Muhammed (s.a.v.), ashabını kendisi gibi yetiştirdi. Onlar da davranışlarında merhamet örneği, savaşlarda kahramanlık numunesi oldular.

Müslümanlara esir düşüp, bilâhare salıverilen bir Bizans askeri, Kral Heraklius'un sorması üzerine Müslümanları şöyle tarif ediyor:

(230) Kur'an-ı Kerim, Enbiyâ sûresi, 107.

(231) Kur'an-ı Kerim, Nisâ sûresi, 84.

(232) «Allah'ın hükmü yeryüzünde hükümran oluncaya dek.»

(233) Kur'an-ı Kerim, Enfâl sûresi, 39.

(234) Vakidi, Kitâbu'l-Megâzi, 1. 2.

(235) İbn Hişâm, Sre, II, 590.

«Onlar geceleri zahid, gündüzleri at sırtında mücahidlerdir». Bunu duyan Heraklius şöyle der:

«Eğer bu söylediklerin doğru ise, şu bastığım toprağı dahi alacaklar». Nitekim, onun o zaman bastığı o topraklar müslüman mücahidleri tarafından fethedilmiştir.

Devlet reisi olmasına rağmen, köle çocuklarının yüzünü yıkayacak kadar merhamet sahibi olan Hz. Muhammed (s.a.v.), hayatı boyunca kendini Allah'a adadı ve kılıcı elinden düşmedi. O merhamet timsali yüce insan, kılıcı şöyle övüyordu:

«Cennet kılıçların gölgesi altındadır!».

Büyük Dost'a kavuşma

Hız. Muhammed (s.a.v.), veda haccından sonra tekrar Medine'ye döndü. Onun, insanlara söyleyeceğı şeyler şona ermiş, din kemâle ulaşmıştı. Kıyamete dek, Allah'ı sevenler için kanun olacak Kur'an tamamlanmış, insanlık için tek nizam İslâm kabul edilmiştir. Onun için Allahû teâlâ şöyle buyuruyor:

«...Bugün size dininizi kemâle erdirdim, üzerinizdeki nimetimi de tamamladım ve size din olarak (her türlü hayat nizamı olarak) İslâm'ı seçtim ve bundan razı oldum (236). Yâni insanoğlu, hayatının bütün uygulamalarından İslâm'ı kaynak olarak alacak, ondan başkasına meyletmeyecektir.

Hız. Muhammed (s.a.v.), Vedâ haccından Medine'ye döndükten sonra, ancak iki ay yaşadı: Hicrî 11. senenin Muharrem ve Safer ayları.

Üçüncü ay olan Rebi'ul-evvel ayının başında, Resûlullah (s.a.v.) bir gece Medine'deki mezarlık olan Cennetu'l-baki'ye gitti. Orada İslâm davası uğruna canlarını

(236) Kur'an-ı Kerim Mâide sûresi, 3.

fedâ etmiş olanlara dua ettiği bir sırada Cebraîl (a.s.) gelerek ona şöyle dedi:

«Rabbin sana iki teklifte bulundu:

1. Yerin ve göklerin bütün hazinelerinin anahtarları, Kıyamete kadar hayat, ve ondan sonra Cennet,
2. Hemen Rabbine kavuşmak için ölüm.»

Hz. Muhammed (s.a.v.), yerin ve göklerin hazinelerinin anahtarlarını ve tatlı dünya nimetlerini bir yana iterek şöyle dedi:

«Beli'r-Refiku'l-A'lâ» (Hayır, ben Büyük Dost'u istiyorum.)

Büyük Dost'a kavuşmanın heyecanı içerisinde, Hz. Muhammed (s.a.v.) hemen eve geldi ve hastalandı.

Ertesi gün, çeşitli kuyulardan getirilmiş bir suyla yıkanarak Mescid'e gitti ve ümmetine son vasiyetlerini yaptı (237). Daha sonra hastalığı şiddetlenen Resûlullah (s.a.v.), müslümânlara namaz kıldırması için Hz. Ebû Bekir'i yerine imâm tayin etti.

Hastalığının şiddetine ve Allah'a kavuşmanın heyecanı her tarafını kaplamış olmasına rağmen, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in yaptığı bir hareket vardı ki çok manidardır, yâni anlamlıdır:

«Zeyd'in oğlu Usâme komutasında İslâm ordusu hazırlansın ve Bizans'a karşı cihâda gitsin!»

İki gün sonra, hicrî 11. senenin, Rebi'u-l-evvel ayının 12 sinde pazartesi günü Hz. Muhammed (s.a.v.) vefat etti, Büyük Dost'a kavuştu.

Allah'ın, kulları olan biz insanlara gönderdiği son tebliğci, son Peygamber (s.a.v.) vefat ederken, dudaklarından iki cümle duyuluyordu:

1. Usâme'nin ordusu cihâda gitsin!

2. Beli'r-Refiku'l-Ala» (Hayır Büyük Dostu is-

terim.]

Hız. Ömer'in bütün çırpınmalarına rağmen, vakıa gerçektir. Peygamberleri, Başkanları, Komutanları, onları öksüz bırakıp Rabbine kavuşmuştu. Dağı, taşı ağılıyordu Medine'nin, bu güzel insanın ölümüne. Sadece ona değil, bütün kainata gelmemiştir öyle güzel bir yaratık. Öyle bir yaratık ki, Yaratan övüyor onu Kur'an'ında... Öyle olduğu içindir ki, onun övgüye ihtiyacı yoktur. İnsanın onu övmesi, onun kanunlarına bağlanmasıyla; onu sevmesi, onun davası için kendini feda etmesiyle mümkündür.

Üzüntüsünden, kendini âdeta kaybeden Hız. Ömer'i, Hız. Ebû Bekir şu âyetleri okuyarak yatıştırdı:

«Muhammed bir peygamberden başka (bir şey) değildir. Ondan evvel daha nice Peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o, ölür, yahud öldürülürse, topuklarınızın üstünde (gerisin geri) mi döneceksiniz? Kim böyle iki topuğu üzerinde geri dönerse, elbette Allah'a hiç bir zarar veremez. Allah şükür (ve sebat) edenlere mükâfat verecektir.» (238)

Kendisine ve orada bulunan diğer müslümanlara okunan bu ayetle, acı gerçek kabul edilmiştir.

«Biz Allah'ınız ve O'na döndürüleceğiz» (239).

Böylece görevini tamamladı ve Büyük Dost'a kavuştu 'Merhamet ve Silâh' Peygamberi Hız. Muhammed (s.a.v.).

(238) Kur'an-ı Kerim, Al-i İmrân sûresi, 144.

(239) Kur'an-ı Kerim Bakara sûresi, 156

Yukarıdaki sahifelerde naklettiğimiz on senelik 'tevhid için cihâd' mücadelesini bir değerlendirmeye tabi tutarsak, bazı çok önemli noktaları tesbit ederiz ki, maa-lesef bunlar günümüz müslümanlarının dikkatlerinden kaçmaktadır.

Dikkat edilecek olursa, bu araştırmamızın adına «İslâmî tebliğin Medine dönemi ve cihâd» dedik. Niçin? Çünkü insafılı konuşacak olursak, deriz ki, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in medine dönemi olan on senesi askeri cihâd'la, yani savaşla geçti.

Ne onun ne İslâm'ın gayesi, savaş veya insan öldürme değildi. Ona emredilen ve onun tavizsiz ve eksiksiz yerine getirmek istediği dava, Allah'ın kanunlarını yer-yüzüne hâkim kılmak ve bu uğurda mücadele vermektir. Bunun için savaşıyordu Allah'ın mesajının hakimiyetini kabul etmek istemeyen insanlarla.

Cihâdın gayesi, insanları zorla müslüman yapmak değil ve zaten «Birini zorla müslüman yapmak dinde yoktur» (240) ayet-i kerîmesi bunu yasaklıyordu. O halde

(240) Kur'an-ı Kerîm, Bakara sûresi, 256. Burada tekrar hatırlatmak isteriz ki, bu ayet, müslümanlığa yeni girecekler içindir. Dolayısıyla bir müslüman, bu ayete dayanarak, «dinde zorlama yoktur. Dolayısıyla namaz kılmam, oruç tutmam» diyemez. Müslümansa, bunları yapmakla mükelleftir.

istenen neydi?

Cihâd'ın gayesi, müslüman veya gayr-ı müslim bütün insanlara Allah'ın kanunlarını uygulamaktır. İslâmî tebliğin muhatabı olan insanlar, müslüman olmaya mecbur değillerdi; onların mecbur oldukları şey, bu toleransa rağmen, İslâm Devlet ve kanunlarına göre yönetilmelerini kabul etmeleri idi. Yâni bir hıristiyan, bir yahudi, isterse kendi dininde kalabilecek, fakat İslâm Devleti'ne cizye verecekti. Ancak bunu da kabul etmeme halindeydi ki, onunla savaşırdı.

Müsteşrikler veya insancıl (!) görünen insanları iknâ ve tatmin etmek için, «İslâm'da cihâd sadece bir müdafaadan ibarettir» deyip, hakikatları tahrif etmeye hiç kimsenin hakkı yoktur. Velez ki bu insan, çok büyük bir İslâm Tarihçisi olsun!

Bir defa İslâm, müsteşrikleri veya insancıl (!) düşünenleri -şu, İslâm'ın amel yönüne ehemmiyet vermeyip kalpleri temiz (!!!) olanları- tatmin etmek için gelmedi.

İslâm, Allah'ın, Peygamberleri vasıtasıyla insanlara gönderildiği öyle bir dindir ki, sadece O'nun bu din üzerinde tasarruf hakkı vardır. Bunun muhatabı olan insanlar sadece kabul edip-etmeme hürriyetine sahiptirler; onda tasarruf etmeye değil! Onun için İslâm'ı, olduğundan başka gösterip, bazı hakikatleri saptırmaya, müslüman veya gayr-ı müslim hiç kimsenin hakkı yoktur.

İslâmî tebliğde esas şudur: İnsanlara İslâm anlatılarak, müslüman olmaları teklif edilir. Kabul etmeyenlere, İslâm Devletine cizye ve haraç vermeleri şartıyla dinlerinde kalma serbestisi verilir. Bunu da kabul etmeyenlere savaş açılır.

Hz. Muhammed (s.a.v.) de böyle yaptı ve müslümanlığı kabul etmedikleri gibi, İslâm Devletine haraç vermeyi de reddeden insanlarla hem savaştı, hem de savaşılmasını emretti. O, Uhud ve Hendek savaşları dı-

şında, müdafaa savaşı yapmamıştır. Bilâkis devamlı tarruzdaydı. Aksi halde nasıl izah edilir gönderilen seriyeler veya Mekke'nin fethi, yâ da Tebuk seferi?...

Hız. Muhammed (s.a.v.), devamlı surette müdafî pozisyonuna sokularak, güyâ onun davasının müdafaa yapıyor, ona hizmet ediliyor ki, bu cereyan, 19. yüzyıldan itibaren, Batı dünyasına karşı, müslüman aydınlarında başlayan bir aşağılık duygusundan kaynaklanmaktadır. Bunu yapanlar, her zaman da kötü niyetli degillerdir; onlar, zanlarına göre, İslâm için göstermişler bu cehdlerini. Ne var ki niyetleri ne kadar iyi olursa olsun, savunma şeklinden başka, akıncı bir cihâd yokmuş gibi bir havaya girmeleri affedilmez bir hatadır.

Günümüz İslâm tarihçilerinin çoğu da maalesef bu tutkudan kurtulamamışlardır. Meselâ son zamanlarda, Türkiye'de de çok okunan Hasan İbrahim Hasan, İslâm Tarihi adlı kitabında (241) şöyle yazıyor:

«Bazılarının, «İslâm kılıç vasıtasıyla yayılmıştır» iddiaları, şüphesiz Hulefay-ı Raşidin'in fethettikleri bölge halkına karşı davranışları, onların dini hürriyetlerine saygı göstermeleri ve medenî haklarını korumaları hususundaki takip ettikleri uygulama ile de bağdaşmaz. Hız. Ömer'in Kudüs halkıyla yaptığı sulhün şartları bu hususu açıkça gösterir.»

Şimdi kardeşimiz Hasan İbrahim'e soruyoruz:

-Fihl Hız. Ebû Bekir zamanında kılıçla alınmadı mı?

-Şam, kılıçla alınmadı mı?

-Humus kılıçla alınmadı mı?

-Hama kılıçla alınmadı mı?

-İstanbul kılıçla alınmadı mı?

Tarihçimiz, Kudüs halkıyla barış yapıldığını, Hız. Ömer'in onlarla antlaşma yaptığını söylüyor; doğrudur. Ama niçin kılıç değil de barış, bunu söylemiyor. O halde

(241) İstanbul, 1985, I, 140.

biz söyleyelim. Kudüs'ün bütün etrafı kılıçla fethedilince, korkuya kapılan Kudüs halkı cizye vermek şartıyla barış isteyip teslim oldular. Cizye vermeyi kabul edenlere karşı kılıç kullanılmayacağını bizim yukarıda söylediğimiz gibi, Hasan İbrahim de biliyor. Kudüs halkı, İslâm Devletine cizye vererek teslim olmasaydı, orası da diğer bölgeler gibi, kılıçla fethedilerek İslâm Devletine bağlanacaktı. İki şeyi birbirine karıştırmamak lazım: Teslim olanlara, hatta fethedilen yerler halkına iyi davranmak ayrı şey; kılıçla tebliğin olmadığını söylemek ayrı şeydir. İslâm tarihi okuyan herkes, şu tabirle sık sık karşılaşır: Sulhan, yani barışla; unveten, yâni kılıçla.

İslâm yanlış anlatılınca, yanlış öğrenilir ve 'yanlış müslümanlar' kaplar ortalığı. Yâni Hz. Peygamber (s.a.v.)'in ve Kur'an'ın tarif ettiklerinden çok değişik müslüman tipleri ... Kur'an'ı yargılayan, yâni «şu ayet aklıma yatmıyor» gibi hezeyanlar savunan; Muhammed (s.a.v.)'in Sünnetini inkâr eden, yani, «o Arap toplumuna hitap ediyordu, koyduğu esaslar bizim modern dünyamızla bağdaşmıyor» şeklinde onu hafife alan ve bütün bu yaptıklarına rağmen, kendilerine müslüman diyen yaratıklar doldurur İslâm toplumunu. «Kur'an'ın ahlâk ve faziletine evet, cihâdına hayır» diyen alafranga kâğıt müslümanlar üremeye başlar ortalıkta. Bunların her biri birer mufti kesilir müslümanlara karşı. Ve bunun sonucu, Kur'an'a yabancı, Resûlullah (s.a.v.)'den habersiz, Allah'a bigâne bir toplum ortaya çıkar karşımıza.

Onun içindir ki, salim bir müslümanlığa kavuşup, Kur'an'ın tarif ettiği bir müslüman olmak istiyorsak, Batı normlarına göre değil, Kur'an norm ve ölçülerine göre İslâm'ı yeniden öğrenmeye mecburuz ki bu, ancak ve ancak Hz. Peygamber (s.a.v.)'in mücadele tarihi olan Siyer'i, yâni İslâm tarihini çok iyi bilmekle mümkündür.

Müsteşrik kanunlarına göre öğrenilen bir İslâm, müsteşrik kafasına göre bir müslüman ortaya çıkarır ki,

ortalık bunlarla doludur.

Özümze dönelim ve İslâmı Kur'an ve Resûlullah (s.a.v.)'den öğrenelim!

Hız. Muhammed (s.a.v.), Medine'deki tebliğ döneminde, on sene davası uğruna kılıç salladı ve ölüm döşeğinde iken yaptığı en son vasiyette de cihada çıkılmasını emretti:

-Usâme'nin ordusu cihâda çıksın!

Hız. Muhammed (s.a.v.)'i öğrenelim ki, onun cihâdını, tebliğini risâletini anlayalım. Onu iyi tanırsak, onun ve Kur'an'ın tarif ettiği müslümanlardan oluruz.

Sözümüzü bir ayet-i kerimeyle bağlayacağız ki, her birimiz bu ayeti binlerce defâ okuyup, milyonlarca kendimize soralım: «Acaba ben, bu ayetin tarif ettiği müslümanlardan mıyım? Değilsem, olmam için ne yapmalıyım?»

Allah şöyle buyuruyor:

«Muhammed Allah'ın Resûlüdür. Onunla olanlar da (yâni gerçek müslümanlar da) kâfirlere karşı çetin (ve metin), kendi aralarında merhametlidirler. Onları rûkû ediciler, secde ediciler olarak görürsün. Onlar Allah'dan (daima fazl'u kârem) ve rıza isterler. Secde izinden (meydana gelen) nişanları yüzlerindedir. İşte onların Tevrat'taki vasıfları budur. İncildeki vasıfları da (şöyledir: Onlar) filizini yarıp çıkarmış, gitgide onu kuvvetlendirmiş, kalınlaşmış, sakları üzerine doğrulup kalkmış bir ekine benzerler ki bu, ekincilerin de hoşuna gider. (Bu örnek), onunla kâfirleri öfkelendirmek içindir. İçlerinden imân edip de iyi amel (ve hareket) de bulunanlara Allah hem mağfiret, hem büyük mükâfat va'd etmiştir» (242).

Cihad, Allah'ın istediği gibi İslâm'ın yaşanmasıdır. Dolayısıyla İslâmî tebliğ uğruna verilen bütün mücâhede, cihâd'dır.

Böyle ele alındığı takdirde, görülecektir ki, İslâm Devletinin tüm faaliyetleri, cihâd'ı içermektedir.

Biz, bu kitapçığımızda, cihâdın sadece bir yönü olan askerî cihâd'ı incelemeyi hedef tuttuğumuzdan, meseleyi mümkün mertebe özlü aktarmaya çalıştık. Bu küçük çalışmada, Devletin yoğun işleri yanında, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in askerî cihâda ne kadar önem verdiği, on senelik Medine hayatının ekserisini Allah yolunda savaşmaya ayırdığı görülecektir.

